

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙ- ΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, 2012

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

ΝΕΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ ΑΜ340

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:

ΚΟΚΟΛΑΚΗ ΧΑΡΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας οφείλω να ευχαριστήσω την καθηγήτρια κ. Κοκολάκη Χαρά για το άψογο κλίμα συνεργασίας που αναπτύχθηκε κατά την συγγραφή της εργασίας. Η συμβολή της στην διερεύνηση των επιστημονικών και ερευνητικών μου προσπαθειών υπήρξε καθοριστική. Τέλος, οφείλω να ευχαριστήσω θερμά την οικογένεια μου για την ηθική και οικονομική στήριξη που μου παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια των προπτυχιακών μου σπουδών.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία με τίτλο « Η Συμβολή των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων στις Ελληνικές Επιχειρήσεις και στους Οργανισμούς» έγινε στα πλαίσια του προπτυχιακού προγράμματος της σχολής Χρηματοοικονομικής και Ασφαλιστικής, στηριζόμενη σε εγχώρια και ξένη βιβλιογραφία, καθώς και από διάφορες ηλεκτρονικές πηγές. Η εργασία χωρίζεται σε πέντε κεφάλαια εκ των οποίων αναλύονται τα εξής θέματα:

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας γίνεται μια εισαγωγή στις έννοιες της ελεγκτικής, του εσωτερικού και του εξωτερικού ελέγχου, καθώς και το πόσο αναγκαίος είναι ο έλεγχος στις επιχειρήσεις. Επίσης αναφέρεται και στη σύσταση του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, τον τρόπο λειτουργίας του, καθώς γίνεται και μια μικρή ανάλυση για τα ελληνικά και διεθνή ελεγκτικά πρότυπα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας αναλύονται εκτενέστερα τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα όσον αφορά τη προέλευση τους, τη διαδικασία έκδοσης τους, και το περιεχόμενό τους.

Στο τρίτο κεφάλαιο της εργασίας αναλύεται περισσότερο ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος των επιχειρήσεων καθώς αναφέρονται οι σκοποί αυτών, το νομικό πλαίσιο τους και ποιες εταιρείες υπάγονται υποχρεωτικά στον εξωτερικό έλεγχο.

Στο τέταρτο κεφάλαιο της εργασίας αναλύεται η προσαρμογή του ελέγχου στις επιχειρήσεις μετά την εισαγωγή των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων. Εξετάζονται 3 κλάδοι του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών, με δείγμα 2 επιχειρήσεων ανά κλάδο, και αναλύονται οι αριθμοδείκτες και οι εκθέσεις ελέγχου αυτών των επιχειρήσεων για τις χρονολογίες 2004-2005-2006, με σκοπό να εντοπιστούν οι διαφορές και οι προσαρμογές πριν και μετά την εισαγωγή των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων. Έπειτα, διαπιστώνονται οι λόγοι αποτυχίας των ελεγκτικών μηχανισμών.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το συμπέρασμα που προκύπτει από τη συμβολή των ΔΕΠ στις ελληνικές επιχειρήσεις και στους οργανισμούς.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1	Ιστορία και Ανάπτυξη της Ελεγκτικής.....	σελ.8
1.2	Έννοιες της Ελεγκτικής.....	σελ.9
1.3	Ιστορική Επισκόπηση Εσωτερικού Ελέγχου.....	σελ.10
1.4	Ορισμοί Εσωτερικού Ελέγχου.....	σελ.11
1.5	Γενικά για τον Εσωτερικό Έλεγχο.....	σελ.12
1.6	Εξωτερικός Έλεγχος των Επιχειρήσεων.....	σελ.13
1.7	Η Ίδρυση του Σ.Ο.Ε.Λ. και ο τρόπος Λειτουργίας του.....	σελ.14
1.8	Η Σύσταση και η Εξέλιξη του Σ.Ο.Λ.....	σελ.15
1.9	Γενική Επισκόπηση των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων.....	σελ.17
1.10	Το Διεθνές Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών.....	σελ.18
1.11	Ελεγκτικά Πρότυπα του Αμερικάνικου Ινστιτούτου Ορκωτών Λογιστών.....	σελ.19
1.12	Ελεγκτικά Πρότυπα του Σ.Ο.Λ.....	σελ.19
1.13	Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα.....	σελ.20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

2.1	Η Προέλευση των ΔΕΠ.....	σελ.21
2.2	Διαδικασία Έκδοσης των ΔΕΠ.....	σελ.23
2.3	Πλαίσιο των ΔΕΠ.....	σελ.24
2.3.1	Διεθνές Πρότυπο Ποιοτικού Ελέγχου.....	σελ.24
2.3.2	ΔΕΠ 200 Σκοπός και Γενικές Αρχές που διέπουν τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων.....	σελ.24
2.3.3	ΔΕΠ 210 Όροι Ανάθεσης Ελέγχου.....	σελ.25
2.3.4	ΔΕΠ 220 Ποιοτικός Έλεγχος για Ελέγχους Ιστορικής Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης.....	σελ.25
2.3.5	ΔΕΠ 230 Ελεγκτική Τεκμηρίωση.....	σελ.26
2.3.6	ΔΕΠ 240 Η Ευθύνη του Ελεγκτή στη Διαπίστωση Απάτης ή Λάθους κατά τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων.....	σελ.26
2.3.7	ΔΕΠ 250 Εξέταση Νόμων και Κανονισμών κατά τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων.....	σελ.26
2.3.8	ΔΕΠ 260 Γνωστοποιήσεις Ελεγκτικών Ζητημάτων στους Υπεύθυνους Διοίκησης.....	σελ.27
2.3.9	ΔΕΠ 300 Σχεδιασμός Ελέγχου Οικονομικών Καταστάσεων.....	σελ.27
2.3.10	ΔΕΠ 315 Γνώση της Οικονομικής Μονάδας και του Περιβάλλοντος της και Εκτίμηση των Κινδύνων Ουσιώδους Ανακρίβειας.....	σελ.28

2.3.11 ΔΕΠ 320 Ελεγκτική Σημαντικότητα.....σελ.28	σελ.28
2.3.12 ΔΕΠ 330 Διαδικασίες του Ελεγκτή σε Ανταπόκριση προς τους Εκτιμώμενους Κινδύνους.....σελ.28	σελ.28
2.3.13 ΔΕΠ 402 Ελεγκτικές Εξετάσεις Συναφείς με Οικονομικές Μονάδες που χρησιμοποιούν Υπηρεσία Οργάνωσης.....σελ.29	σελ.29
2.3.14 ΔΕΠ 500 Ελεγκτικά Τεκμήρια.....σελ.29	σελ.29
2.3.15 ΔΕΠ 501 Ελεγκτικά Τεκμήρια- Πρόσθετη Έρευνα Ειδικών Θεμάτων.....σελ.30	σελ.30
2.3.16 ΔΕΠ 505 Εξωτερικές Επιβεβαιώσεις.....σελ.30	σελ.30
2.3.17 ΔΕΠ 510 Αρχικές Αναθέσεις- Υπόλοιπα Έναρξης.....σελ.31	σελ.31
2.3.18 ΔΕΠ 520 Διαδικασίες Αναλυτικής Διερεύνησης.....σελ.31	σελ.31
2.3.19 ΔΕΠ 530 Ελεγκτική Δειγματοληψία και Άλλες Επιλεγμένες Επαληθευτικές Διαδικασίες.....σελ.32	σελ.32
2.3.20 ΔΕΠ 540 Έλεγχος Λογιστικών Εκτιμήσεων.....σελ.32	σελ.32
2.3.21 ΔΕΠ 545 Έλεγχος Αποτιμήσεων στην Εύλογη Αξία και Γνωστοποιήσεις.....σελ.33	σελ.33
2.3.22 ΔΕΠ 550 Συνδεδεμένα Μέρη.....σελ.33	σελ.33
2.3.23 ΔΕΠ 560 Μεταγενέστερα Γεγονότα.....σελ.34	σελ.34
2.3.24 ΔΕΠ 570 Συνεχιζόμενη Δραστηριότητα.....σελ.34	σελ.34
2.3.25 ΔΕΠ 580 Διαβεβαιώσεις Διοίκησης.....σελ.35	σελ.35
2.3.26 ΔΕΠ 600 Χρησιμοποίηση της Εργασίας Άλλου Ελεγκτή.....σελ.35	σελ.35
2.3.27 ΔΕΠ 610 Συνεκτίμηση του Έργου του Εσωτερικού Ελέγχου.....σελ.36	σελ.36
2.3.28 ΔΕΠ 620 Χρησιμοποίηση της Εργασίας ενός Εμπειρογνώμονα.....σελ.36	σελ.36
2.3.29 ΔΕΠ 700 & 701 Έκθεση του Ανεξάρτητου Ελεγκτή επί των Οικονομικών Καταστάσεων και Διαφοροποιήσεις στην Έκθεση του Ανεξάρτητου Ελεγκτή.....σελ.36	σελ.36
2.3.30 ΔΕΠ 710 Συγκριτικά Στοιχεία.....σελ.37	σελ.37
2.3.31 ΔΕΠ 720 Άλλη Πληροφόρηση σε Έγγραφα που περιέχουν οι Ελεγχθείσες Οικονομικές Καταστάσεις.....σελ.37	σελ.37
2.3.32 ΔΕΠ 800 Η Έκθεση του Ανεξάρτητου Ελεγκτή σε Αναθέσεις Ελέγχου Ειδικού Σκοπού.....σελ.38	σελ.38
2.4 Καθιέρωση των ΔΕΠ και Σύγκλιση με την Ελληνική Πραγματικότητα.....σελ.38	σελ.38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: Ο ΕΛΕΓΧΟΣ(ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ-ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ) ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

3.1 Αντικειμενικός Σκοπός Εσωτερικού Ελέγχου.....σελ.40	σελ.40
3.2 Ο Ρόλος και η Αναγκαιότητα του Εσωτερικού Ελέγχου.....σελ.41	σελ.41

3.3 Η Θέση του Εσωτερικού Ελέγχου στο Οργανόγραμμα της Επιχείρησης.....σελ.42	σελ.42
3.4 Το Νομικό Πλαίσιο του Εσωτερικού Ελέγχου στην Ελλάδα Σήμερα.....σελ.43	σελ.43
3.5 Κώδικας Δεοντολογίας Εσωτερικού Ελέγχου.....σελ.44	σελ.44
3.6 Ορισμός του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου.....σελ.44	σελ.44
3.7 Η Θεωρία και η Φιλοσοφία του Εξωτερικού Ελέγχου.....σελ.45	σελ.45
3.8 Ποιες Εταιρείες υπάγονται Υποχρεωτικά στον Εξωτερικό Έλεγχο.....σελ.46	σελ.46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: Η ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ	
4.1 Ο Νόμος Sarbanes-Oxley(Η.Π.Α).....σελ.47	σελ.47
4.2 Ευρωπαϊκή ένωση.....σελ.48	σελ.48
4.2.1 Η Εθνική Εφαρμογή των ΔΕΠ.....σελ.49	σελ.49
4.2.2 Εφαρμογή και Νομοθεσία των ΔΕΠ στην Ελλάδα.....σελ.49	σελ.49
4.3 Δείγμα- Ανάλυση Μεθοδολογίας.....σελ.50	σελ.50
4.4 Ανάλυση Αριθμοδεικτών.....σελ.50	σελ.50
4.4.1 ΚΛΑΔΟΣ: Ταξίδια και Αναψυχή.....σελ.51	σελ.51
Α) ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ	
Β) ΓΕΚΕ ΑΕ	
Γ) ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ: ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ-ΓΕΚΕ ΑΕ	
4.4.2 ΚΛΑΔΟΣ: Τρόφιμα και Ποτά.....σελ.54	σελ.54
Α) ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ	
Β) ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ	
Γ) ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ: ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ- ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ	
4.4.3 ΚΛΑΔΟΣ: Τεχνολογία.....σελ.57	σελ.57
Α) ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ	
Β) ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ	
Γ) ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ: ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ- ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ	
4.5 Ανάλυση Εκθέσεων Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή.....σελ.60	σελ.60
4.5.1 ΚΛΑΔΟΣ: Ταξίδια και Αναψυχή.....σελ.61	σελ.61
Α) ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ	
Β) ΓΕΚΕ ΑΕ	

4.5.2 ΚΛΑΔΟΣ: Τρόφιμα και Ποτά.....σελ.62	
Α) ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ	
Β) ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ	
4.5.3 ΚΛΑΔΟΣ: Τεχνολογία.....σελ.64	
Α) ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ	
Β) ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ	
4.6 Σύγκριση Εκθέσεων Ελέγχου 2004-2005-2006.....σελ.65	
4.7 Λόγοι Αποτυχίας Ελεγκτικών Μηχανισμών.....σελ.66	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο:ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....σελ.69	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Αριθμοδείκτες.....σελ.70	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: Εκθέσεις Ελέγχου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή.....σελ.73	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ1: Κλάδος Ταξίδια και Αναψυχή-Αριθμοδείκτες ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ.....σελ.76	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ2: Εκθέσεις Ελέγχου 2004-2005-2006 ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ.....σελ.78	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ1: Αριθμοδείκτες ΓΕΚΕ ΑΕ.....σελ.83	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ2: Εκθέσεις Ελέγχου 2004-2005-2006 ΓΕΚΕ ΑΕ.....σελ.85	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε1: Κλάδος Τρόφιμα και Ποτά-Αριθμοδείκτες ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ.....σελ.90	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε2: Εκθέσεις Ελέγχου 2004-2005-2006 ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ.....σελ.91	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤ1: Αριθμοδείκτες ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ.....σελ.97	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤ2: Εκθέσεις Ελέγχου 2004-2005-2006 ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ.....σελ.98	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ζ1: Κλάδος Τεχνολογία- Αριθμοδείκτες ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ.....σελ.104	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ζ2: Εκθέσεις Ελέγχου 2004-2005-2006 ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ.....σελ.105	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Η1: Αριθμοδείκτες ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ.....σελ.109	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Η2: Εκθέσεις Ελέγχου 2004-2005-2006 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ.....σελ.110	
Case study: Parmalat: η Enron της Ευρώπης.....σελ.115	
Case study: Ενεργειακός Όμιλος Enron- Τέξας Η.Π.Α.....σελ.117	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....σελ.118	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Ιστορία και ανάπτυξη της Ελεγκτικής

Η ανάπτυξη της Ελεγκτικής ως ξεχωριστού επαγγελματικού κλάδου στα πλαίσια της οικονομικής και εμπορικής δραστηριότητας του ανθρώπου έγινε μόνο όταν και αφού ανέλαβε η Λογιστική, με την οργάνωση και ανάπτυξη της η ίδια σημαντικό ρόλο και ευθύνη στη μεγάλη κοινωνική εξέλιξη του ανθρώπου κατά το Μεσαίωνα και ιδιαίτερα στις Αγγλοσαξονικές κοινωνίες.

Έτσι παρατηρούμε στην Μ. Βρετανία, που θεωρείται η πατρίδα της Ελεγκτικής, να αναγνωρίζεται με τον εταιρικό νόμο του 1862 η ανάγκη για ακριβή και αξιόπιστη χρηματοοικονομική πληροφόρηση της κοινωνίας μέσα από ένα οργανωμένο και τυποποιημένο λογιστικό σύστημα, καθώς και η ανάγκη για ανεξάρτητο έλεγχο των λογαριασμών μεγάλων και μικρών επιχειρήσεων. Στη συνέχεια, η Λογιστική και η Ελεγκτική ακολούθησαν τη μεγάλη ανάπτυξη του καπιταλισμού(κεφαλαιοκρατία) στη Δυτική Ευρώπη και την Αμερική.

Στην Ελλάδα η πρώτη εμφάνιση οργανωμένου ελεγκτικού επαγγέλματος γίνεται το 1956 με τη σύσταση του Σώματος Ορκωτών Λογιστών (ΣΟΛ), (Ν.Δ. 3329/55) με τη βοήθεια Άγγλων ορκωτών λογιστών και υπό τον έμμεσο έλεγχο του κράτους. Αυτό είχε και την αποκλειστική ευθύνη αλλά και το προνόμιο της εκπλήρωσης των, από τον Ν.2190/20 επιβαλλόμενων διατάξεων περί ελέγχου στον ιδιωτικό τομέα μέχρι την αναδιοργάνωση του το 1992 με το Π.Δ. 226/92, με το οποίο δόθηκε η ευχέρεια της ίδρυσης πολλών ελεγκτικών εταιρειών σύμφωνα με τα αγγλικά και αμερικανικά πρότυπα.

Πριν το 1995, ο έλεγχος στον ιδιωτικό τομέα είχε θεωρηθεί από πολλούς ελλιπής μέχρι και προκατασκευασμένη γνωμάτευση που τελικά υπέγραφε ο ελεγκτής. Ένας από τους λόγους για αυτές τις αδυναμίες ήταν ότι οι ελεγκτές αυτοί ορίζονταν αλλά και άλλαζαν κατά βούληση της διοίκησης της ελεγχόμενης εταιρείας και μόνο, σε αντίθεση με την πρακτική στις Αγγλοσαξονικές χώρες, όπου η αντικατάσταση μιας ελεγκτικής εταιρείας αξιολογείται και θα πρέπει να γίνει δεκτή τόσο από την αντικαταστάτρια εταιρεία όσο και στην περίπτωση εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιρειών της Αμερικής. Ένας άλλος σοβαρός λόγος θα πρέπει να ήταν η κακή οργάνωση των ελεγκτικών μονάδων, και η ελλιπής ή ανύπαρκτη εκπαίδευση των ελεγκτών. Ευάλωτος σε παρόμοιες αδυναμίες συνεχίζει να είναι και σήμερα ο έλεγχος, ο οποίος γίνεται όχι από εκπαιδευμένους επαγγελματίες ορκωτούς ελεγκτές, αλλά και από απλούς αποφοίτους οικονομικών σχολών.

Σήμερα η Ελεγκτική ως θεσμός έχει επεκταθεί σε όλο το φάσμα της διοικητικής δραστηριότητας και λειτουργίας μιας κοινωνίας(ιδιωτικός, δημόσιος τομέας, κεντρικές τράπεζες, Ευρωπαϊκή Κοινότητα, Διεθνή Τράπεζα, Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, κ.λπ.). Το βασικό ενδιαφέρον αλλά και η ευθύνη της Ελεγκτικής έχει μετατοπιστεί από την ανακάλυψη της απάτης στη διαπίστωση της ορθότητας με την οποία οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν την οικονομική θέση και τα αποτελέσματα δράσεως των ελεγχόμενων μονάδων.¹

¹ Κ.Κάντζος και Α.Χονδράκη «Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική» έκδοση 2^η (σελ.24-27)

1.2 Έννοιες της ελεγκτικής

Μέσα στις συνεχείς εξελίξεις στο σημερινό σύνθετο και διαρκώς μεταβαλλόμενο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον της παγκοσμιοποίησης των αγορών και των κεφαλαίων, του έντονου ανταγωνισμού, των μεγάλων ανισοτήτων και της μεγάλης συγκέντρωσης κεφαλαίων, ο ρόλος της Ελεγκτικής για τον ιδιωτικό αλλά και το δημόσιο τομέα της οικονομίας σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο είναι ζωτικός, με διαρκώς αυξανόμενη σημασία.²

Όλες αυτές οι αλλαγές γέννησαν μεγαλύτερους κινδύνους οι οποίοι κατά μια έννοια έπρεπε να αξιολογηθούν και να διαχειριστούν προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία της οικονομικής μονάδας. Για το λόγο αυτό άρχισε να καθιερώνεται η ανάγκη ανάπτυξης και εφαρμογής μηχανισμών ελέγχου υψηλής ποιότητας.

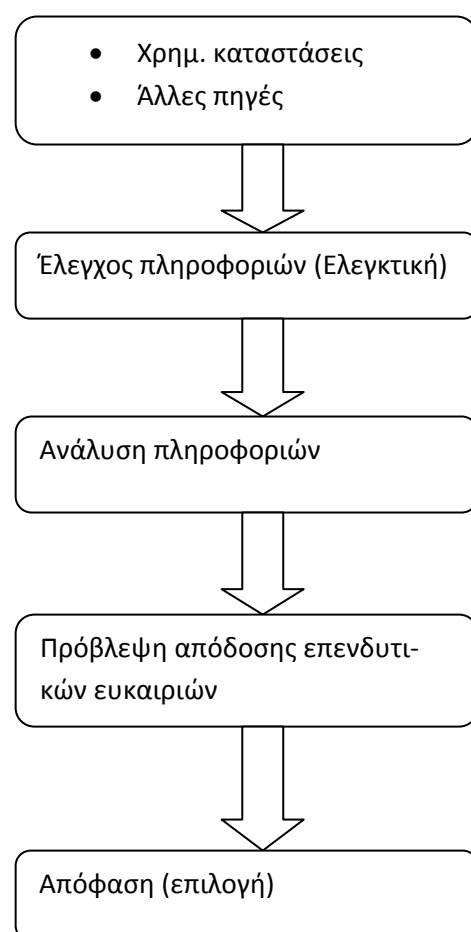
Σύμφωνα με τον Π. Παπαστάθη (Αθήνα 2003), “Ελεγκτική είναι ένας ξεχωριστός επαγγελματικός κλάδος των διοικητικών-οικονομικών επιστημών, που πραγματεύεται τους γενικούς κανόνες, όρους και προϋποθέσεις, για τη διενέργεια ελέγχου σε κάθε επιχείρηση-οικονομική μονάδα-φορέα που στοχεύει στη διαφύλαξη και τη σωστή διαχείριση των οικονομικών πόρων, καθώς και την ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.”

Η ελεγκτική ως κλάδος της οικονομικής-διοικητικής των επιχειρήσεων και εκμεταλλεύσεων είναι συγχρόνως επιστήμη και τεχνική. Χαρακτηρίζεται ως επιστήμη γιατί μέσα από τη διερεύνηση παρέχει συνεχώς καινούργια γνώση, ως τεχνική δε, γιατί σε συνδυασμό με την παραγόμενη επιστημονική γνώση ικανοποιεί τις ανάγκες του ελέγχου και φέρει σε πέρας την αποστολή της. Εξελίσσεται συνεχώς και προσπαθεί να αποκτήσει τη δική της οντότητα-ταυτότητα, προσεγγίζοντας κάθε φορά τις αδυναμίες των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου με επιστημονικές μεθόδους, υποδεικνύοντας ρεαλιστικές λύσεις, προκειμένου να διασφαλισθεί η κοινωνική συνοχή της επιχείρησης.³

Ο θεσμός της Ελεγκτικής στην κοινωνία σχετίζεται με την ανάγκη για μετάδοση αξιόπιστων οικονομικών πληροφοριών που αφορούν στη δραστηριότητα μεγάλων και πολύπλοκων οικονομικών οργανισμών της σύγχρονης κοινωνίας, αλλά και με την ανάθεση διοίκηση τούτων αφενός, και αφετέρου με το ασύμπτωτο των συμφερόντων των μερών που εμπλέκονται στην επένδυση και διαχείριση των ως άνω οικονομικών πόρων.

² Καζαντζής Χ., 2006, “Ελεγκτική & Εσωτερικός Έλεγχος, Μία συστηματική προσέγγιση Εννοιών, Αρχών και Προτύπων, Εκδόσεις Business Plus A.E., σελ.39

³ Παπαστάθης Π. 2003 “Ο Σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις και στους οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του α’ τόμος” σελ.22

Σχεδιάγραμμα: Κ.Κάντζος και Α. Χονδράκη «Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική» έκδοση 2^η(σελ.24)

1.3 Ιστορική επισκόπηση εσωτερικού ελέγχου

Ο έλεγχος αναπτύχθηκε μόνο τα τελευταία χρόνια, παρόλο που η ανάγκη του εκδηλώθηκε πολλά χρόνια νωρίτερα. Πάντα ήταν συνδεδεμένος με τις λογιστικές πράξεις των ανθρώπων σε όλες τις εποχές της ιστορίας. Από ιστορικά στοιχεία που βρέθηκαν, ο έλεγχος πρωτοεμφανίστηκε με την ανταλλαγή των αγαθών μεταξύ των ανθρώπων σε προϊστορικούς χρόνους. Την εποχή αυτή η ανάγκη της απεικόνισης των απαιτήσεων και υποχρεώσεων, που δημιούργησε η ανταλλαγή των αγαθών, κατέστησε αναγκαία την εμφάνιση της πρώτης λογιστικής εγγραφής και ταυτόχρονα επεσήμανε και την ανάγκη του ελέγχου μεταξύ των συναλλασσόμενων πρωτόγονων κοινωνιών.

Ο εσωτερικός έλεγχος είναι πλέον ένα ανεπτυγμένο επάγγελμα. Παρακολουθώντας την εξέλιξη του, βλέπει κανείς ότι πριν το 1941, (οπότε και εγκαθιδρύθηκε το Ινστιτούτο εσωτερικών ελεγκτών) επρόκειτο κυρίως για μια λειτουργία γραφείου, καθώς το μεγαλύτερο μέρος της τήρησης αρχείων γινόταν χειρωνακτικά και οι εσωτερικοί ελεγκτές χρειάζονταν μόνο για να ελέγχουν τα λογιστικά δεδομένα μετά την ολοκλήρωσή τους, για την εύρεση λαθών. Μάλιστα οι σιδηροδρομι-

κές εταιρείες λένε ότι αποτέλεσαν τους πρώτους σύγχρονους εργοδότες των εσωτερικών ελεγκτών. Η παλαιά ιδέα του εσωτερικού ελεγκτή συνδέεται με την έννοια της ασφάλισης και της «αστυνόμησης». Πρωταρχικός στόχος ήταν η αποκάλυψη της απάτης.⁴

Φυσικά, ο εσωτερικός έλεγχος προχώρησε μέσα από ένα αριθμό σταδίων προς την ανάπτυξη του, λόγω της έντασης της πολυπλοκότητας των επιχειρησιακών λειτουργιών, αλλά και της αύξησης των διοικητικών προβλημάτων, που ανάγκασε τις διοικήσεις να εισάγουν τον εσωτερικό έλεγχο σε πολλούς και σπουδαίους τομείς της επιχείρησης.

1.4 Ορισμοί εσωτερικού ελέγχου

“Εσωτερικό έλεγχο αποτελούν το σχέδιο οργάνωσης και όλες οι συντονισμένες προσπάθειες, μέθοδοι, και μέτρα που υιοθετούνται εντός μιας επιχείρησης, για την διαφύλαξη και προστασία των περιουσιακών στοιχείων της, τον έλεγχο της ακρίβειας και αξιοπιστίας των λογιστικών στοιχείων, την προώθηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας και την ενθάρρυνση της διατήρησης της προδιαγραμμένης επιχειρηματικής πολιτικής.”

American Institute of Certified Public Accountants (AICPA)

“Ο έλεγχος εξυπηρετεί μια σχέση λογοδοσίας. Είναι η ανεξάρτητη, αντικειμενική εκτίμηση της δίκαιης απεικόνισης της απόδοσης της διοίκησης είτε της αξιολόγησης των συστημάτων και πρακτικών της διοίκησης ενάντια στα κριτήρια, τα οποία αναφέρονται σε ένα κυβερνών σώμα ή άλλα με παρόμοιες αρμοδιότητες”

Canadian Comprehensive Audit Foundation, 1991

“Ο Εσωτερικός έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη, αντικειμενικά διαβεβαιωτική και συμβουλευτική δραστηριότητα σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες του οργανισμού. Βοηθά έναν οργανισμό να επιτύχει τους στόχους του προσφέροντας μια συστηματική προσέγγιση για την αποτίμηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης των κινδύνων, των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, και των διαδικασιών της διοίκησης.”

The Professional Practices Framework, 2004, Institute of Internal Auditors, ΠΑ

Ο εσωτερικός έλεγχος αναδεικνύεται σε μείζονος σημασία παράγοντα για τη μετάβαση της επιχείρησης στο σύγχρονο μοντέλο διοίκησης, συντελώντας άμεσα στην επιβίωση της μέσα στο διαρκώς μεταβαλλόμενο και απαιτητικό οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον, ενώ αποτελείται από τα εξής εννοιολογικά στοιχεία:

⁴ Pickett, K. H. S. (Assisted by Pickett, J. M.) (2003). “The internal auditing handbook”, 2nd edition, Wiley

- **Ανεξαρτησία:** Πρόκειται για την πιο θεμελιώδη έννοια, καθώς ο εσωτερικός έλεγχος δεν μπορεί να επιβιώσει εάν δεν είναι αντικειμενικός.
- **Ρόλος διασφάλισης και συμβουλευτικός:** Ο εσωτερικός έλεγχος μπορεί να προσφέρει συμβουλές και υποστήριξη στη διοίκηση με τον τρόπο που ταιριάζει καλύτερα στις ανάγκες του κάθε μάνατζερ ξεχωριστά. Πρώτιστος ρόλος του εσωτερικού ελέγχου είναι να παρέχει την ανεξάρτητη και αντικειμενική διασφάλιση ότι ο οργανισμός διαχειρίζεται ή όχι αποτελεσματικά τον επιχειρησιακό κίνδυνο.
- **Δραστηριότητα:** Ο εσωτερικός έλεγχος είναι μία καθορισμένη υπηρεσία, παρόλο που δεν είναι απαραίτητα εγκατεστημένη μέσα στην επιχείρηση.
- **Είναι σχεδιασμένος για να προσθέτει αξία:** Ο εσωτερικός έλεγχος πρέπει να δημιουργεί οφέλη για την επιχείρηση και να μην έχει τους δικούς του συγκεκριμένους στόχους. Η προσθήκη αξίας πρέπει να κατέχει εξέχουσα θέση στις προτεραιότητες των κορυφαίων στελεχών του ελέγχου.
- **Βελτιώνει τις λειτουργίες του οργανισμού:** Οι ελεγκτές πράττουν αποτελεσματικά τις λειτουργίες του οργανισμού προκειμένου να βελτιώσουν τη κατάσταση και όχι για να κατασκοπεύουν και να ανιχνεύουν τα λάθη των ανθρώπων.
- **Συστηματική και πειθαρχική προσέγγιση:** Το ελεγκτικό επάγγελμα διαθέτει ένα σύνολο επαγγελματικών κανόνων και προτύπων, και έχει τη δυνατότητα να ακολουθήσει τις κατευθυντήριες γραμμές που υπάρχουν, για να δημιουργήσει ένα πιο ποιοτικό αποτέλεσμα εργασίας.
- **Αξιολόγηση :** Ο εσωτερικός έλεγχος συγκρίνει αυτά που κατέδειξε η διεξαγωγή του με το τι έπρεπε να ισχύει και να εφαρμόζεται.
- **Αποτελεσματικότητα:** Η διοίκηση θέτει στόχους και χρησιμοποιεί τον ελεγκτικό μηχανισμό για να επιβεβαιώνει την επίτευξη των στόχων αυτών. Συνεπώς, ο έλεγχος πρέπει να είναι σε θέση να κατανοεί τις ανάγκες της διοίκησης.

1.5 Γενικά για τον εσωτερικό έλεγχο

Με τις συνεχείς ανακατατάξεις στην αγορά, τόσο σε τοπικό, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο οι επιχειρηματίες όλο και περισσότερο περνούν στην ανωνυμία. Τη θέση των επιχειρηματιών αναλαμβάνουν επαγγελματίες “managers”, οι οποίοι προκειμένου να έχουν τον πλήρη έλεγχο αναζητούν νέους τρόπους και τεχνικές διοίκησης, με την εκχώρηση αρμοδιοτήτων σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα. Σημαντικό ρόλο στις εξελίξεις αυτές καλείται να παίξει και μάλιστα σε επίπεδο «συμβούλου» ο εσωτερικός έλεγχος, για εισηγμένες και μη στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις, καθώς και σε οργανισμούς κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα.

Η αναγκαιότητα για ανάληψη από τις διοικήσεις μεγαλύτερων επιχειρηματικών κινδύνων και η διαχείριση τους, καθώς και η δημιουργία συνθηκών που να εξασφαλίζουν την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών και στόχων των οικονομικών μονάδων, ο περιορισμός των αλόγιστων δαπανών και η αποφυγή της κακοδιαχείρισης, επέβαλε εκ των πραγμάτων τον εσωτερικό έλεγχο, ως αρωγό(βοηθό-προστάτη) στο έργο της διοίκησης.

Ο εσωτερικός έλεγχος, ως «σύμβουλος της διοίκησης» δεν περιορίζεται στον παραδοσιακό οικονομικό έλεγχο, δηλαδή έλεγχος επί των οικονομικών καταστάσεων και μόνο. Αντίθετα

κινείται σ ένα ευρύτερο πεδίο φιλοσοφίας και πρακτικής εφαρμογής, δίχως φραγμούς και περιορισμούς, καθώς επίσης και σε επίπεδο συμβουλευτικού χαρακτήρα, σύμφωνα με το γενικότερο πνεύμα της ελεγκτικής. Επίσης διακρίνεται δε για το σύγχρονο τρόπο σκέψης και αντίληψης και το ευρύ διοικητικό και επιχειρηματικό του πνεύμα. Αυτό σημαίνει αξιολόγηση και ελεγκτική διερεύνηση όλων των λειτουργιών και δραστηριοτήτων, όπου υπάρχει ελεγκτικό ενδιαφέρον, σύμφωνα με τις ανάγκες και τις επιχειρηματικές δραστηριότητες.⁵

Τα τελευταία χρόνια οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν οξύτατο ανταγωνισμό τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο. Προκειμένου να καταφέρουν να επιβιώσουν και να αναπτυχθούν χρειάζεται να εφαρμόζουν σύγχρονες μεθόδους παραγωγής, σχεδίασης, και προώθησης των προϊόντων τους και να επιδιώκουν παράλληλα διαρκή βελτίωση της ποιότητας τους, μείωση του κόστους λειτουργίας και παραγωγής, και αποδοτική αξιοποίηση των επιχειρησιακών πόρων τους.

Έτσι, οι επιτυχημένες επιχειρήσεις του σήμερα, αναγνωρίζουν την ανάγκη για «επιχειρησιακή τελειότητα» και το γεγονός ότι η τελειότητα αυτή προϋποθέτει την ύπαρξη αποτελεσματικού εσωτερικού ελέγχου. Αυτό ισχύει διότι το μέγεθος των σύγχρονων επιχειρήσεων στερεί από τις διοικήσεις τη δυνατότητα να έχουν άμεση και προσωπική επίβλεψη των εργαζομένων τους, να διασφαλίζουν την προστασία των περιουσιακών τους στοιχείων, την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το πλαίσιο λειτουργίας τους και τέλος, την εφαρμογή των αποφάσεων και των μέτρων που οι ίδιες λαμβάνουν για αναπτυξιακούς λόγους.

Ως αποτέλεσμα των παραπάνω υπάρχει επιτακτική ανάγκη για θεσμοθέτηση λειτουργιών και διαδικασιών ελέγχου, ώστε να διασφαλίζεται η εύρυθμη και αποδοτική λειτουργία της επιχείρησης.⁶

1.6 Εξωτερικός έλεγχος των επιχειρήσεων

Ο εξωτερικός έλεγχος είναι μια συστηματική εργασία που διενεργείται από ανεξάρτητα, ικανά και επαγγελματικά καταρτισμένα πρόσωπα, τους εξωτερικούς ελεγκτές, με σκοπό τη συλλογή και αντικειμενική αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων που θα του επιτρέψουν να διαμορφώσει επίσημη κρίση για την αξιοπιστία και τη δίκαιη εικόνα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης που εποπτεύεται.

Αν και ιστορικά ο σκοπός του εξωτερικού ελέγχου δεν παρέμεινε ο ίδιος, σήμερα αντικειμενικός σκοπός αυτού είναι η ανακάλυψη κάθε είδους απάτης, ο εντοπισμός αριθμητικών λαθών, και γενικότερα η εκτίμηση της αξιοπιστίας των ισχυρισμών της διοίκησης για την πληρότητα, νομιμότητα και συνέπεια των παρεχόμενων στοιχείων, στο κοινό, τους μετόχους, και στο δημόσιο.⁷

⁵ Π. Παπαστάθης Αθήνα 2003 «Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις και στους οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του» α' τόμος (σελ.27-28)

⁶ Τσαγκλακάνος Α. (1997), «Ελεγκτική»; Καζαντζής Χ. (2006), «Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος»

⁷ Παπάς Α.(1999) σελ.30

Με την ολοκλήρωση του ελέγχου, ο εξωτερικός ελεγκτής υποβάλλει τη γνώμη του στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας μέσω της έκθεσης ελέγχου που συντάσσει, και στη Γενική Συνέλευση των μετόχων, μέσω του πιστοποιητικού ελέγχου που υποβάλλει σε αυτήν. Η επιχείρηση αποκομίζει σημαντικά οφέλη, όπως:

- Εξασφαλίζει τη συνεχή βελτίωση του λογιστικού της συστήματος
- Αυξάνεται η εγκυρότητα και η πληρότητα των λογιστικών της καταστάσεων
- Προστατεύονται τα συμφέροντα του Δημοσίου, των μετόχων, των δανειστών, των προμηθευτών, του προσωπικού και των μελλοντικών επενδυτών
- Ενισχύεται η θέση της επιχείρησης

Στην Ελλάδα έχει επιβληθεί στις ανώνυμες εταιρείες υποχρέωση για τη διενέργεια ετήσιου ελέγχου των λογιστικών τους καταστάσεων από εξωτερικούς ελεγκτές.⁸ Επίσης είχε συσταθεί στο παρελθόν το Σώμα Ορκωτών Λογιστών⁹, του οποίου τα μέλη μπορούσαν αποκλειστικά να διενεργούν τους ελέγχους. Το Σώμα αυτό αντικαταστάθηκε αργότερα από το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών¹⁰. (το οποίο σήμερα ονομάζεται πλέον Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών)

1.7 Η ίδρυση του Σ.Ο.Ε.Λ και ο τρόπος λειτουργίας του

Σύντομα μετά την ίδρυση του ΣΟΛ και συγκεκριμένα στα μέσα της δεκαετίας του 1960, ξεκίνησε μια όλο και εντονότερη διαμάχη για την αγορά των υποχρεωτικών ελέγχων. Στη διαμάχη αυτή, εκτός από το ΣΟΛ, δύο άλλες επαγγελματικές ενώσεις έλαβαν μέρος. Αρχικά το ΕΠΕΛ¹¹ και στη συνέχεια το ΣΕΛΕ¹². Το οποίο διαδραμάτισε τον κύριο ρόλο στην ενδοεπαγγελματική διαμάχη. Το ΕΠΕΛ ιδρύθηκε το 1968 και ήταν το προσωπικό δημιουργήμα ενός πρώην μέλους του ΣΟΛ. Αντίθετα το ΣΕΛΕ ιδρύθηκε το 1979 από εταίρους ελεγκτικών εταιρειών συνδεδεμένων με τις μεγάλες πολυεθνικές ελεγκτικές εταιρείες. Οι ελεγκτικές αυτές εταιρείες είχαν εγκατασταθεί στην Ελλάδα από τη δεκαετία του 1960, ακολουθώντας τη σημαντική εισροή ξένων επενδύσεων στη χώρα την εποχή εκείνη. Τόσο τα μέλη του ΕΠΕΛ όσο και τα μέλη του ΣΕΛΕ ασχολούνταν με τη παροχή γενικών λογιστικών, συμβουλευτικών και ελεγκτικών υπηρεσιών προς τους πελάτες τους. Οι δύο αυτές οργανώσεις επιθυμούσαν την απελευθέρωση του ελεγκτικού επαγγέλματος για να μπουν στην αγορά των εκ του νόμου υποχρεωτικών ελέγχων.

Στις δεκαετίες του 1970 και 1980 το ΣΟΛ κατάφερε όχι μόνο να ανταπεξέλθει στις επιθέσεις των ανταγωνιστών του αλλά και να αυξήσει τη δικαιοδοσία του. Όμως στα τέλη της δεκαετίας του

⁸ Νόμος 2110/1920 «περί ανωνύμων εταιρειών» ΦΕΚ 139 Α', άρθρο 40, όπως αυτός έχει συμπληρωθεί και τροποποιηθεί από πλήθος Προεδρικών Διαταγμάτων

⁹ Νομοθετικό Διάταγμα 3329/1955 περί «Συστάσεως Σώματος Ορκωτών Λογιστών» ΦΕΚ Α', 230/1955

¹⁰ Προεδρικό Διάταγμα 226/1992 περί «συστάσεως οργανώσεως και λειτουργίας του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών, καθώς και περί των όρων εγγραφής σε Ειδικό Μητρώο και ασκήσεως του επαγγέλματος του Ορκωτού Ελεγκτή», ΦΕΚ 120 Α', 14.7.1992

¹¹ Ακρωνύμιο του σωματείου Έλληνες Πραγματογνώμονες Ελεγκτές-Λογιστές

¹² Ακρωνύμιο του συλλόγου Εγκεκριμένων Λογιστών Ελεγκτών

1980 άρχισε να επηρεάζει τη πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων η διεθνής κίνηση για την απελευθέρωση των αγορών που εμφανίστηκε ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 στις ΗΠΑ και τη Μεγάλη Βρετανία. Οι ιδέες αυτές για την απελευθέρωση των αγορών κατέστησαν κυρίαρχη αντίληψη τη δεκαετία του 1990, όπως και παραμένουν σε παγκόσμιο επίπεδο σήμερα. Στη δεκαετία του 1990, βρέθηκε η κατάλληλη συγκυρία για την απελευθέρωση του ελληνικού ελεγκτικού επαγγέλματος και την ευθυγράμμιση της λειτουργίας του με τον τρόπο οργάνωσης του διεθνούς ελεγκτικού επαγγέλματος.¹³

Ύστερα από έντονη αντιπαράθεση στη Βουλή και στον Τύπο τελικά το Σεπτέμβριο του 1991, ψηφίστηκε από τη Βουλή ο νόμος 1969/1991, το άρθρο 75 το οποίο προέβλεπε την κατάργηση του ΣΟΛ και την ίδρυση μιας νέας επαγγελματικής οργάνωσης, του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών(ΣΟΕΛ). Το ΣΟΕΛ έχει τρία όργανα διοίκησης: το Εποπτικό Συμβούλιο, το Επιστημονικό Συμβούλιο, και το Πειθαρχικό Συμβούλιο. Το ΣΟΕΛ είναι επιφορτισμένο με την τήρηση μητρώου ελεγκτικών εταιρειών που είναι οι φορείς διενέργειας του ελέγχου. Σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο, το επάγγελμα στην Ελλάδα ασκείται πάντα υπό εταιρική μορφή. Δηλαδή, οι ορκωτοί λογιστές δεν μπορούν να ασκήσουν ατομικό επάγγελμα και πρέπει να συστήσουν εταιρεία η οποία και αναλαμβάνει τη διενέργεια του ελέγχου.

Τα μέλη του ΣΟΕΛ κατατάσσονται σε τέσσερις βαθμίδες:

- Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
- Επίκουρος Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
- Δόκιμος Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
- Ασκούμενος Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

1.8 Η σύσταση και η εξέλιξη του Σώματος Ορκωτών Λογιστών (Σ.Ο..Λ)

Ουσιαστικός εξωτερικός έλεγχος σε ανώνυμες εταιρείες έγινε προσπάθεια να οργανωθεί στην Ελλάδα για πρώτη φορά το 1931, όταν τα άρθρα 30 και 31 του Ν.5076/1931 «περί ανωνύμων εταιρειών και τραπεζών» προβλέφθηκε η σύσταση και λειτουργία του «Σώματος Ορκωτών Λογιστών», εκδόθηκαν μάλιστα τον επόμενο χρόνο και τα σχετικά διατάγματα «περί συστάσεως και διοικήσεως του Σώματος Ορκωτών Λογιστών». Παρ όλα αυτά τα νομοθετικά αυτά κείμενα έχασαν την ισχύ τους, και ο θεσμός δεν λειτούργησε.

Από το Ν.2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών οι έλεγχοι των ισολογισμών πραγματοποιούνται από δυο τακτικούς και δυο αναπληρωματικούς ελεγκτές, οι οποίοι εκλέγονταν από τη γενική συνέλευση των μετόχων της Α.Ε.Ο θεσμός αυτός δεν πρόσφερε τίποτα ουσιαστικό, παρ όλο που οι ελεγκτές είχαν ουσιαστικά δικαιώματα αλλά στην πράξη δεν τα ασκούσαν επειδή είχαν διοριστεί από την ίδια την ελεγχόμενη εταιρεία. Παρά τις προσπάθειες και τις νομοθετικές ρυθμίσεις ο

¹³ Καραμάνης Κ.(2008) «Σύγχρονη Ελεγκτική» σελ 110

θεσμός του ελεγκτή δεν λειτούργησε ουσιαστικά στην Ελλάδα πριν το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Η οικονομία είχε ανάγκη από την ύπαρξη πραγματικών ορκωτών λογιστών, και έτσι εκδόθηκαν:

- 1) Υπ. αρ 12984/13.9.49 απόφαση Υπουργού Συντονισμού «περί συμπληρώσεως Συντονιστικού Συμβουλίου θεσμού ορκωτών λογιστών»
- 2) Υπ. αρ 16498/16.11.49 απόφαση Υπουργείου Συντονισμού «περί συμπληρώσεως Συντονιστικού Συμβουλίου θεσμού ορκωτών λογιστών»
- 3) Υπ. αρ 1001/20/29.10.50 «περί καταρτίσεως σχεδίου Νόμου περί Συντάξεως Σώματος Ελλήνων Ορκωτών Λογιστών» (Φ.Ε.Κ. Α /255/1950)

Η πρώτη ουσιαστική προσπάθεια υλοποίησης των παραπάνω για τη δημιουργία του Σώματος Ορκωτών Λογιστών έγινε το 1952 επί κυβερνήσεως Πλαστήρα όπου συγκροτήθηκε δωδεκαμελές σώμα από καθηγητές, διευθυντές υπουργείων και τραπεζών, το οποίο όμως δεν λειτούργησε. Έγινε έτσι αντιληπτό ότι η αναπτυσσόμενη οικονομία της χώρας είχε ανάγκη από ένα συλλογικό όργανο που θα διαθέτει στελέχη με άψογο ήθος, ειδική επιστημονική κατάρτιση, και εξειδικευμένη πείρα με κατοχυρωμένη παράλληλα την ανεξαρτησία έκφρασης της επαγγελματικής τους γνώμης, που θα διεξήγαν τον έλεγχο των επιχειρήσεων, ειδικά των ανωνύμων εταιρειών. Έτσι, με το Ν.Δ. 3329/1955 Συστάθηκε το Σώμα Ορκωτών Λογιστών, με τη βοήθεια Άγγλων ορκωτών λογιστών, και υπό τον έμμεσο έλεγχο του κράτους, με την ορκωμοσία των 9 πρώτων ορκωτών λογιστών.

Η οργάνωση του Σώματος Ορκωτών Λογιστών με βάση τον ιδρυτικό του νόμο είχε τα βασικά χαρακτηριστικά μιας επαγγελματικής οργάνωσης. Ταυτόχρονα προσέφερε επαγγελματική στέγη και άλλες συναφείς υπηρεσίες προς τα μέλη του και λειτουργούσε ως φορές προσφοράς επαγγελματικών υπηρεσιών προς τις ελεγχόμενες οικονομικές μονάδες.¹⁴ Το ανώτατο όργανο διοίκησης του Σώματος Ορκωτών Λογιστών ήταν το Εποπτικό Συμβούλιο. Το Συμβούλιο αυτό ήταν πενταμελές και διοριζόταν από το κράτος. Λειτουργούσε ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή και αποφάσιζε για όλα τα σημαντικά θέματα. Οι υπηρεσίες που προσέφερε το Σώμα Ορκωτών Λογιστών μπορούν να καταταγούν στις παρακάτω κατηγορίες:¹⁵

- Υποχρεωτικός έλεγχος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων
- Διενέργεια πραγματογνωμοσύνης
- Τακτικός έλεγχος διαφόρων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου

Τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του, το Σώμα Ορκωτών Λογιστών(ΣΟΛ) είχε πολύ περιορισμένο ελεγκτικό έργο που αφορούσε κυρίως ελέγχους οργανισμών του δημοσίου, αν και φαίνεται ότι υπήρχαν αντιδράσεις από τους οργανισμούς αυτούς στην υπαγωγή τους στον έλεγχο του ΣΟΛ. Η αποκάλυψη όμως μιας απάτης με τη χρήση πλαστογραφημένων παραστατικών δαπανών που δημοσιοποιήθηκε στις εφημερίδες της εποχής, συνετέλεσε στην κάμψη της αντίδρασης και στην ανάθεση αρκετών εργασιών του δημοσίου στο ΣΟΛ.

¹⁴ Καραμάνης Κ.(2008) «Σύγχρονη Ελεγκτική» σελ.104

¹⁵ Καραμάνης Κ.(2008) «Σύγχρονη Ελεγκτική» σελ 108

Σε ότι αφορά στις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα αρχικά η υπαγωγή τους στον έλεγχο του ΣΟΛ ήταν προαιρετική και περιορισμένος αριθμός εταιρειών ζήτησε να ελεγχθεί. Σιγά-σιγά όμως όλες οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα ήρθαν στη δικαιοδοσία του ελέγχου του ΣΟΛ, πάντα με αντιδράσεις.

1.9 Γενική επισκόπηση των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων

Η αποτυχία των ελεγκτών να προστατεύσουν τους επενδυτές από διάφορες μορφές κατάχρησης της αγοράς, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα των κεφαλαιαγορών στον 21^ο αιώνα. Οι ελεγκτές λειτουργούν ως ο πιο αποφασιστικός μηχανισμός διαπίστωσης και επιβεβαίωσης των χρηματοοικονομικών στοιχείων, που δημοσιεύουν δημόσιοι και ιδιωτικοί οργανισμοί και οι εμπορικές εταιρείες, κυρίως οι εισηγμένες στο χρηματιστήριο. Μέσω της αποτελεσματικής και χρηστής άσκησης των καθηκόντων τους, οι ελεγκτές εξασφαλίζουν σε μεγάλο βαθμό την καλή και αξιόπιστη λειτουργία της πρωτογενούς και δευτερογενούς κεφαλαιαγοράς, την προστασία επενδυτών και πιστωτών, και την αξιόπιστη λειτουργία του χρηματοοικονομικού συστήματος γενικότερα.

Παράλληλα η μη αποτελεσματική και χρηστή άσκηση των ελεγκτικών τους καθηκόντων, έχει φέρει τις μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες στο επίκεντρο μιας σειράς πολύ σημαντικών εταιρικών και χρηματιστηριακών σκανδάλων, όπως αυτά των εταιρειών Enron, WorldCom, Royal A hold, Adelphia, Tyco και Parmalat. Τα σκάνδαλα αυτά λόγω των οποίων οι επενδυτές υπέστησαν ζημιές πολλών δεκάδων δισεκατομμυρίων ευρώ, αποτελούν πολύ σημαντικά δείγματα της παθογένειας των ελεγκτικών μηχανισμών της κεφαλαιαγοράς.¹⁶

Από την άλλη πλευρά, η παροχή ελεγκτικών υπηρεσιών δεν διενεργείται σε κενό δικαίου και επαγγελματικών προτύπων. Αντιθέτως τόσο σε επίπεδο εθνικής νομοθεσίας, όσο και στο διεθνές επίπεδο συντονισμένες προσπάθειες έχουν γίνει κυρίως τη τελευταία δεκαετία, για την εκπόνηση διεθνών επαγγελματικών προτύπων και δεσμευτικής εθνικής νομοθεσίας που να τα παρέχει. Η διεθνής ελεγκτική κοινότητα σε μια προσπάθεια αυτορρύθμισης, των λειτουργιών των ελεγκτών, έχει προβεί στην έκδοση αλληπάλληλων ομάδων τεχνικών προτύπων όπως τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, ή International Accounting Standards (IAS)¹⁷ και επαγγελματικών προτύπων όπως τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα ή International Standards of Auditing (ISA), τα οποία προβλέπουν την συνολική ποσοτικοποίηση των παρατηρήσεων που σημειώνει ο ορκωτός ελεγκτής στην έκθεσή του. Δηλαδή πως θα διαμορφώνονταν τα κέρδη ή οι ζημιές μιας εταιρείας, αλλά και η καθαρή θέση, εάν είχαν ληφθεί υπόψη τα ποσά που γράφονται στις σημειώσεις. Τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα επίσης, αναφέρονται σε ένα πλήθος παραγόντων που επηρεάζουν την ανεξαρτησία του ελεγκτή από τον ελεγχόμενο. Τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα εκτελούνται με επιμέλεια από ένα όργανο της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών, το Διεθνές Συμβούλιο Ελεγκτικών Προτύπων και Προτύπων Πιστοποίησης. Παρ' ότι η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών είναι μια διεθνής επαγγελματική ένωση χωρίς αρμοδιότητα στην εποπτεία των μελών της, όσον αφορά την τήρηση των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων, σε πολλές περιπτώσεις τα εν λόγω πρότυπα υιοθετούνται από τις εθνικές νομοθεσίες και αποκτούν έτσι δεσμευτική νομική ισχύ. Ουσιαστικά τα Διεθνή Ελεγκτικά

¹⁶ Αυγουλέας, "The Mechanics and Regulation of Market Abuse" κεφ. 3,4

¹⁷ Περράκης Ε. « Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας» Τόμος 9, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα Β' Έκδοση 2004

Πρότυπα παρέχουν γενικές αρχές συμπεριφοράς, κανόνες δεοντολογίας, και πρακτικές οδηγίες που ορίζουν τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις των ελεγκτών, με σκοπό την εξασφάλιση της αποτελεσματικής και χρηστής τήρησης από αυτούς των υποχρεώσεων τους, κατά την προσφορά ελεγκτικών και άλλων συνδεδεμένων υπηρεσιών.

Τα εν λόγω πρότυπα, αποτελούν ένα από τα πιο σημαντικά στρατηγικά εργαλεία που έχει στη διάθεση της η διεθνής χρηματοοικονομική κοινότητα, για την καταπολέμηση και τον περιορισμό της εταιρικής και χρηματιστηριακής κατάχρησης και απάτης.

1.10 Το Διεθνές Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών

Το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών ιδρύθηκε το 1941, και αποτελεί μια διεθνή επαγγελματική ένωση εσωτερικών ελεγκτών με περισσότερα από 117.000 μέλη από όλο τον κόσμο. Εδρεύει στη πόλη Altamonte Springs των Ηνωμένων Πολιτειών.¹⁸ Το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών έχει αναγνωριστεί ως ο επαγγελματικός ηγέτης του εσωτερικού ελέγχου στη πιστοποίηση, εκπαίδευση, έρευνα και τεχνολογική καθοδήγηση.

Αποστολή του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών είναι η παροχή δυναμικής καθοδήγησης στο διεθνές επάγγελμα του εσωτερικού ελέγχου, προωθώντας επαγγελματικά πρότυπα, καλές πρακτικές και ανυψώνοντας το κύρος του επαγγέλματος. Παράλληλα παρέχει επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στα μέλη του, παρέχοντας πιστοποιητικά. Το έργο του θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικό καθώς τα πρότυπα και οι καθοδηγήσεις που εκδίδει είναι αποτέλεσμα ανταλλαγής απόψεων και εμπειριών από εσωτερικούς ελεγκτές από όλο τον κόσμο.

Στα πλαίσια της αποστολής του το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, έχει δημοσιεύσει και καθιερώσει πέντε γενικά πρότυπα αναφορικά με τις εξής πτυχές του επαγγέλματος οι οποίες είναι:

- Ανεξαρτησία
- Επαγγελματική ικανότητα
- Αποστολή και εύρος του εσωτερικού ελέγχου
- Διενέργεια του ελεγκτικού έργου
- Διοίκηση της μονάδας εσωτερικής επιθεώρησης

Τα πρότυπα αυτά υποδιαιρούνται περαιτέρω σε άλλα εικοσιπέντε.¹⁹ Αυτά τα πρότυπα έγιναν επίσημα αποδεκτά στη Διεθνή Συνδιάσκεψη του Ινστιτούτου το 1987 στο Σαν Φρανσίσκο, και η υιοθέτηση τους αποτελεί καθοριστικό σημάδι στην προαγωγή και ολοκλήρωση του επαγγελματισμού της επιστήμης και πρακτικής του εσωτερικού ελέγχου. Η πρακτική που ακολουθεί το Ινστιτούτο αναφορικά με τις τροποποιήσεις των προτύπων, είναι η έκδοση δηλώσεων και επεξηγήσεων.²⁰

Τα πρότυπα του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών απευθύνονται τόσο στους εσωτερικούς ελεγκτές όσο και στα ανώτερα στελέχη της διοίκησης και στο εξωτερικό περιβάλλον που ενδιαφέρεται να αξιολογεί το έργο του εσωτερικού ελέγχου μιας επιχείρησης. Οι μεν πρώτοι μπορούν να τα χρησιμοποιούν ως οδηγό

¹⁸ http://www.theiia.org/index.cfm?doc_id=266 Για τη σύνθεση και τα μέλη του Ινστιτούτου

¹⁹ Pickett K.H. Spencer (1997) σελ.43 και Dunn John (1996) σελ.274

²⁰ Φίλος Α. Ιωάννης (2000) σελ.45

κατά τη διενέργεια του έργου τους, ενώ η διοίκηση και το εξωτερικό περιβάλλον ως μέτρο σύγκρισης για την εκτίμηση του ρόλου και της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών ελέγχων.²¹

1.11 Ελεγκτικά Πρότυπα του Αμερικάνικου Ινστιτούτου Ορκωτών Λογιστών

Το 1947 αναπτύχθηκαν στις Η.Π.Α. από το Αμερικάνικο Ινστιτούτο Ορκωτών Λογιστών, τα δέκα γενικώς παραδεκτά πρότυπα ελεγκτικής που ισχύουν μέχρι σήμερα και τυγχάνουν της γενικής αποδοχής από τους επαγγελματίες ορκωτούς λογιστές όχι μόνον όλων των Πολιτειών της Αμερικής, αλλά και από τις περισσότερες ξένες ελεγκτικές επιχειρήσεις που λειτουργούν στην Ελλάδα. Αυτά τα πρότυπα δεν είναι τόσο εξειδικευμένα ώστε να κατευθύνουν τους ελεγκτές στην καθημερινή άσκηση του έργου τους. Συνθέτουν όμως ένα πλαισιακό σύνολο αρχών και κατευθύνσεων. Τα Ελεγκτικά Πρότυπα του Αμερικάνικου Ινστιτούτου Ορκωτών Λογιστών ομαδοποιούνται στις εξής κατηγορίες:

- Γενικά Πρότυπα
- Πρότυπα ελεγκτικού έργου
- Πρότυπα εκθέσεως ελέγχου

1.12 Ελεγκτικά Πρότυπα του Σ.Ο.Λ

Πριν την Υιοθέτηση των Ελληνικών Ελεγκτικών Προτύπων που αναπτύχθηκαν από την Ε.Λ.Τ.Ε. το έτος 2004, τα ελεγκτικά πρότυπα που κατεύθυναν τους ελέγχους των οικονομικών καταστάσεων της χώρας μας, ήταν τα πρότυπα που είχαν εκδοθεί από το Σώμα Ορκωτών Λογιστών (Σ.Ο.Λ.) Τα συγκεκριμένα πρότυπα δημοσιεύτηκαν στο ΦΕΚ τ.β' 1119/1979 και 126/1993 αφού προηγουμένως είχαν λάβει την έγκριση του Εποπτικού Συμβουλίου του Σ.Ο.Λ. Τα ελεγκτικά πρότυπα του Σ.Ο.Λ. αφορούσαν πρωταρχικά τους τακτικούς ελέγχους των Ανωνύμων Εταιρειών και των μεγάλων οργανισμών, είχαν όμως εφαρμογή και επί των λοιπών εξωτερικών ελέγχων με εξαίρεση τους φορολογικούς ελέγχους και τις ειδικές πραγματογνωμοσύνες. Τα Ελεγκτικά Πρότυπα του Σ.Ο.Λ. ήταν ομαδοποιημένα στις εξής κατηγορίες:

- Βασικά πρότυπα, τα οποία αναφέρονταν γενικά στους σκοπούς των ελέγχων, στα προσόντα και τις ευθύνες του ελεγκτή.
- Τα Πρότυπα καλής εκτέλεσης, τα οποία αφορούσαν την τεχνική του εξωτερικού ελέγχου.
- Τα Πρότυπα εκθέσεων, τα οποία πραγματεύονταν τη σύνταξη και το περιεχόμενο της έκθεσης και του πιστοποιητικού ελέγχου.
- Τα Πρότυπα επαγγελματικής δεοντολογίας, τα οποία αφορούσαν τη γενικότερη συμπεριφορά του ελεγκτή.

²¹ Ibid σελ.48-68

1.13 Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα

Τα ελεγκτικά πρότυπα αποτελούν τις βασικές κατευθυντήριες οδηγίες τις οποίες πρέπει να ακολουθεί ο εξωτερικός ελεγκτής προκειμένου να εξασφαλίσει την ορθολογικότητα και τη νομιμότητα του έργου του. Πρέπει να χαρακτηρίζονται από εύλογη συνέπεια, να είναι ευκολοκατανόητα από τους χρήστες τους, και να τα διακρίνει η αποτελεσματικότητα του κόστους τους. Τα ελεγκτικά πρότυπα καθιερώνονται από τις επαγγελματικές οργανώσεις των εξωτερικών ελεγκτών κάθε χώρας ή από διεθνείς οργανισμούς.

Στην θέσπιση και καθιέρωση των Ελεγκτικών Προτύπων σημαντικό ρόλο διαδραμάτισαν οι επαγγελματικές ενώσεις των ελεγκτών της Αγγλίας, της Ουαλίας, καθώς και των Ηνωμένων Πολιτειών. Στη χώρα μας το έργο της καθιέρωσης των ελεγκτικών προτύπων το έχει αναλάβει το Σ.Ο.Ε.Λ. Πρόθεση και επιδίωξη της συντριπτικής πλειοψηφίας των Ελλήνων Ελεγκτών είναι η διενέργεια ελέγχων που να ανταποκρίνονται σε προδιαγραφές διεθνούς παραδοχής. Ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί μόνο αν υπάρχει μια κοινή αντίληψη ως προς το τι συνθέτει επαρκή έλεγχο. Με το ΦΕΚ 1589 καθιερώθηκαν τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα, τα οποία σαν στόχο έχουν αφενός να βοηθηθούν οι Έλληνες Ελεγκτές στην άσκηση του ελεγκτικού έργου τους, και αφετέρου να γίνει δυνατή η αξιολόγηση του ελεγκτικού έργου με τρόπο δίκαιο και αντικειμενικό.

Τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα είναι διαμορφωμένα στα πλαίσια των Διεθνών Ελεγκτικών προτύπων της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών, όπως άλλωστε επιτάσσει η Ελληνική Νομοθεσία με το άρθρο 137 του Ν.2190/1920. Αναπτύχθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (Ε.Λ.Τ.Ε), μετά από την εισήγηση του Εποπτικού Συμβουλίου του Σ.Ο.Ε.Λ. στις 9 Ιουνίου 2004. Τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα εγκρίθηκαν από τον Γενικό Γραμματέα του υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών στις 5 Οκτώβρη και εν τέλει δημοσιεύτηκαν στις 22 Οκτώβρη 2004 με το ΦΕΚ 1589. Αποτελούν ένα ενιαίο και ολοκληρωμένο σύνολο κανόνων, το οποίο κατευθύνει τους ελέγχους οι οποίοι διενεργούνται από τα μέλη του Σ.Ο.Ε.Λ., είτε οι έλεγχοι αυτοί είναι υποχρεωτικοί είτε προαιρετικοί. Τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα είναι εδραιωμένα εξ ολοκλήρου πάνω στα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα, όμως πρόθεση της Ε.Λ.Τ.Ε είναι η σταδιακή περαιτέρω ανάπτυξη των Ελληνικών Ελεγκτικών Προτύπων μέσα στα πλαίσια πάντα των σχετικών εξελίξεων στον ευρύτερο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα ομαδοποιούνται στις παρακάτω κατηγορίες:²²

- Εισαγωγικά θέματα (Ε.Ε.Π 1100,1110,1120)
- Γενικές αρχές και ευθύνες (Ε.Ε.Π 2200,2210,2220,2230,2240,2250,2260)
- Αξιολόγηση και αντιμετώπιση ελεγκτικού κινδύνου(Ε.Ε.Π 3300,3310,3315,3320,3330,4400,4401,4402)
- Ελεγκτική μαρτυρία (Ε.Ε.Π 5500,5501,5505,5510,5520,5530,5540,5545 5550,5560,5570,5580)
- Χρησιμοποίηση της εργασίας των τρίτων (Ε.Ε.Π 6600,6610,6620)
- Ελεγκτικά Συμπεράσματα και πιστοποιητικά (Ε.Ε.Π 7700,7710,7720)
- Εξειδικευμένοι Στόχοι (Ε.Ε.Π 8800)

²² Φ.Ε.Κ. /1589 /22-10-2004

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

2.1 Η προέλευση των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων

Όπως αναφέρθηκε στην εισαγωγή, τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα εκτελούνται από την Διεθνή Ομοσπονδία Λογιστών, και αποτελούν διεθνώς τα εναρμονισμένα επαγγελματικά πρότυπα που συνήθως εφαρμόζουν οι επαγγελματίες ελεγκτές κατά τον έλεγχο, θεώρηση και δημοσιοποίηση χρηματοοικονομικών στοιχείων τα οποία εμφανίζονται με τη μορφή χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών εκτελεί και τον κώδικα δεοντολογίας για επαγγελματίες λογιστές,²³ ο οποίος ενεργεί παραπληρωματικά με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα του Δημοσίου τομέα. Με έδρα την Νέα Υόρκη, η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών ιδρύθηκε το 1977 και έχει σήμερα ως μέλη του 163 εθνικές κλαδικές οργανώσεις από όλες τις γεωγραφικές περιφέρειες του πλανήτη, οι οποίες αντιπροσωπεύουν πάνω από δύομιση εκατομμύρια λογιστές. Την Διοίκηση του οργανισμού ασκεί το Συμβούλιο στο οποίο εκπροσωπούνται με έναν αντιπρόσωπο όλες οι εθνικές οργανώσεις και το Διοικητικό Συμβούλιο της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών, που είναι ολιγάριθμο και έχει αρμοδιότητα για τη χάραξη της γενικής πολιτικής της.²⁴

Η αποστολή της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών περιλαμβάνει:

- την προώθηση του δημόσιου συμφέροντος
- την ενίσχυση των επαγγελματικών θεμάτων των ελεγκτών παγκοσμίως
- την συμβολή στην ανάπτυξη ισχυρών οικονομιών διεθνώς και συμβολή στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της παγκόσμιας οικονομίας
- την εκπόνηση και προώθηση επαγγελματικών προτύπων υψηλής ποιότητας και η σύγκλιση αυτών των προτύπων διεθνώς
- την συμμετοχή στο δημόσιο διάλογο σε θέματα στα οποία η επαγγελματική εμπειρία των λογιστών είναι σημαντικός παράγοντας για τη διαμόρφωση των θεμάτων του δημόσιου διαλόγου και των συμπερασμάτων του²⁵

Η εκπόνηση και η προώθηση διεθνώς εναρμονισμένων επαγγελματικών προτύπων αποτελεί ίσως την πιο σημαντική αποστολή της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών. Τα πρότυπα αυτά οφείλουν μεταξύ άλλων να είναι συμβατά με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Η ευθύνη της εκπόνησης των

²³ Ο Κώδικας Δεοντολογίας των επαγγελματιών λογιστών έχει εκπονηθεί από την Επιτροπή Δεοντολογίας της ΔΟΛ, και αποτελεί το θεμέλιο όλων των Κωδικών Δεοντολογίας που θεσπίζουν και εφαρμόζουν οι εθνικές οργανώσεις-μέλη της ΔΟΛ. Οι κύριοι άξονες του Κώδικα Δεοντολογίας στοχεύουν στην εξασφάλιση της αντικειμενικότητας, ακεραιότητας και επαγγελματικής επάρκειας των επαγγελματιών λογιστών.

²⁴ Βιβλίο Ανακοινωθέντων Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων, Προτύπων Πιστοποίησης και Δεοντολογίας, Έκδοση 2005, σελ.16-17 & σελ.120-125

²⁵ Βιβλίο Ανακοινωθέντων Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων, Προτύπων Πιστοποίησης και Δεοντολογίας, Έκδοση 2005, σελ.6-8

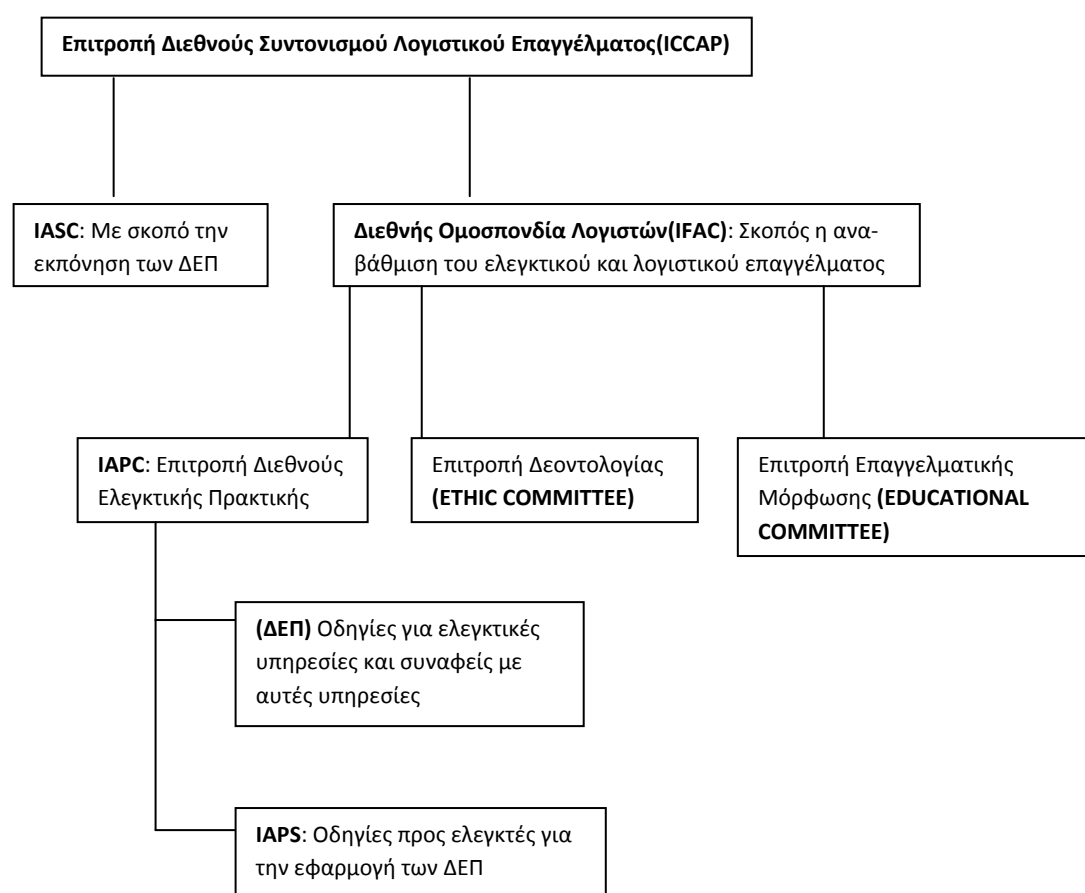
Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων έχει ανατεθεί σε ανεξάρτητη επιτροπή της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών, με την ονομασία Διεθνές Συμβούλιο Ελεγκτικών Προτύπων και Προτύπων Πιστοποίησης ή ΔΣΕΠΠ. Σύμφωνα με την διακήρυξη της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών στο βιβλίο επαγγελματικής κατάρτισης η αποστολή του ΔΣΕΠΠ, είναι η εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος με τη θέσπιση υψηλής ποιότητας προτύπων ελέγχου και πιστοποίησης, και η διευκόλυνση της σύγκλισης των εφαρμοζομένων διεθνών και εθνικών προτύπων βελτιώνοντας την ποιότητα και ομοιομορφία των παρεχόμενων ελεγκτικών υπηρεσιών σε ολόκληρο τον κόσμο, ενδυναμώνοντας έτσι την εμπιστοσύνη του κοινού στο σώμα των επαγγελματιών ελεγκτών.

Το ΔΣΕΠΠ εκπληρώνει την αποστολή του μέσω της²⁶:

- θέσπισης ελεγκτικών προτύπων υψηλής ποιότητας, τα οποία είναι γενικώς αποδεκτά και αναγνωρίζονται ως τέτοια από τους επενδυτές, τους ελεγκτές, τις κυβερνήσεις, τις εποπτικές αρχές του τραπεζικού τομέα και της κεφαλαιαγοράς καθώς και όλες τις άλλες ενδιαφερόμενες ομάδες παγκοσμίως.
- θέσπισης υψηλής ποιότητας προτύπων πιστοποίησης και έκδοση παράλληλων πρακτικών οδηγιών για την άσκηση καθηκόντων πιστοποίησης, σε τομείς άλλου από αυτόν του ελέγχου και θεώρησης χρηματοοικονομικών στοιχείων
- θέσπισης υψηλής ποιότητας προτύπων και διερμηνειών για συγγενείς υπηρεσίες
- θέσπισης υψηλής ποιότητας προτύπων για τον έλεγχο ποιότητας όλων των υπηρεσιών για τις οποίες εκπονεί πρότυπα το ΔΣΕΠΠ
- προώθησης μέσω δημοσιεύσεων και δηλώσεων της κατανόησης του κοινού σε ότι αφορά το ρόλο και τις ευθύνες των επαγγελματιών ελεγκτών, και επαγγελματιών στον τομέα των υπηρεσιών πιστοποίησης.

Η πιο σημαντική πρόκληση που αντιμετωπίζει η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών όσον αφορά την εκπόνηση των επαγγελματικών προτύπων υψηλής ποιότητας, είναι η διατήρηση της αξιοπιστίας της μέσω της τήρησης των αρχών της διαφάνειας, της αντικειμενικότητας και της ευρείας αντιπροσώπευσης εντός των επιτροπών της του εκπονούν τις προαναφερόμενες ομάδες επαγγελματικών προτύπων. Στην προσπάθεια της να δημιουργήσει πιο αναλυτικά και αποτελεσματικά πρότυπα, το Νοέμβριο του 2003 η ΔΟΛ προέβη σε εκτεταμένη αναθεώρηση των λειτουργιών της που σχετίζονται με την εκπόνηση των ως άνω προτύπων, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται πως οι δραστηριότητες της ΔΟΛ ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του δημόσιου συμφέροντος και οδηγούν στην εγκαθίδρυση υψηλής ποιότητας προτύπων.

²⁶ Βιβλίο Ανακοινωθέντων Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων, Προτύπων Πιστοποίησης και Δεοντολογίας, Έκδοση 2005, σελ.116

Κ.Κάντζος και Α.Χονδράκη «Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική» έκδοση 2^η (σελ.210)

2.2 Διαδικασία έκδοσης των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων

Το θέμα που θα συζητηθεί αρχικά επιλέγεται από την Επιτροπή Διεθνούς Ελεγκτικής Πρακτικής (IAPC) η οποία και θα το αναθέσει σε υποεπιτροπές για μελέτη και υποβολή σχεδίου. Η έγκριση του σχεδίου θα πραγματοποιηθεί από την IAPC και θα διανεμηθεί στα μέλη της IFAC. Ακολουθεί η έγκριση του οριστικού ελεγκτικού προτύπου. Τα μέλη της IFAC καθιερώνουν:

- Πρότυπα ποιοτικού ελέγχου για την διεκπεραίωση του ελεγκτικού έργου, τα οποία και θα πρέπει να εφαρμόζονται από τις ελεγκτικές εταιρείες.
- Προγράμματα επισκόπησης για τη διαπίστωση εφαρμογής προτύπων ποιοτικού ελέγχου από τις ελεγκτικές εταιρείες.
- Προγράμματα επισκόπησης για τη διαπίστωση εφαρμογής επαγγελματικών προτύπων για τις διασφαλιστικές αναθέσεις ελέγχου.
- Προγράμματα συνεχούς επαγγελματικής εκπαίδευσης των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.
- Συστήματα για τη βελτίωση των προτύπων.²⁷

²⁷ Κ.Κάντζος και Α.Χονδράκη «Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική» έκδοση 2^η (σελ.210)

2.3 Πλαίσιο Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων

Διεθνές Πλαίσιο των Έργων Διασφάλισης: Τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα έχουν διαμορφώσει ένα ειδικό κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με την διάκριση των έργων διασφάλισης και των συναφών υπηρεσιών. Σκοπός του κανονιστικού αυτού πλαισίου είναι η διάκριση των ελέγχων από τις συναφείς υπηρεσίες ελεγκτικοκοινολογιστικού χαρακτήρα. Συναφείς υπηρεσίες θεωρούνται προσυμφωνημένες ελεγκτικές διαδικασίες, καθώς και οι συντακτικές εργασίες. Στη Διεθνή Ελεγκτική Πρακτική ο όρος «Υπηρεσίες Διασφάλισης» χρησιμοποιείται για να περιγράψει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών, που παρέχονται από τους ελεγκτές οι οποίες σχετίζονται με την αναβάθμιση της αξιοπιστίας των οικονομικών πληροφοριών.

Στα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα χρησιμοποιείται ο όρος «Έργο Διασφάλισης» ο οποίος προσδιορίζει ένα έργο στο οποίο ο ελεγκτής καταλήγει σε ένα συμπέρασμα, με σκοπό να αυξήσει το βαθμό εμπιστοσύνης των χρηστών στους οποίους απευθύνεται η έκθεση του και οι οποίοι είναι διαφορετικοί από εκείνους που σχετίζονται με την παροχή πληροφοριών.

2.3.1 Διεθνές Πρότυπο Ποιοτικού Ελέγχου

Ποιοτικός έλεγχος για εταιρείες που διεκπεραιώνουν ελέγχους και επισκοπήσεις ιστορικής χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και άλλες αναθέσεις διασφαλιστικών και συναφών υπηρεσιών. Σκοπός του προτύπου αυτού είναι να καθιερώσει βασικές αρχές και ουσιαστικές διαδικασίες και να παράσχει οδηγίες, σχετικά με τις ευθύνες μιας ελεγκτικής εταιρείας να υιοθετήσει επαρκές και αποτελεσματικό σύστημα ποιοτικού ελέγχου για ελέγχους και επισκοπήσεις ιστορικής χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και για άλλες αναθέσεις διασφαλιστικών και συναφών υπηρεσιών.

Οι βασικότερες οδηγίες του προτύπου αυτού είναι οι εξής: Κάθε ελεγκτική εταιρεία πρέπει να καθιερώσει με ευθύνη της Διοίκησης της, ένα σύστημα ποιοτικού ελέγχου σχεδιασμένου κατάλληλα ώστε να παρέχει σε αυτή εύλογη διασφάλιση ότι τηρούνται τα επαγγελματικά πρότυπα, καθώς και οι διοικητικές και νομικές απαιτήσεις του επαγγέλματος και ότι οι εκθέσεις ελέγχου που εκδίδονται είναι κατάλληλες για τις περιστάσεις.²⁸

2.3.2 ΔΕΠ 200 Σκοπός και Γενικές Αρχές που διέπουν τον έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων

Ο σκοπός του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων είναι η διατύπωση γνώμης από τον ελεγκτή ως προς το αν οι καταστάσεις αυτές έχουν συνταχθεί από κάθε ουσιώδη άποψη σύμφωνα με το δεδηλωμένο λογιστικό πλαίσιο. Στο πρότυπο αυτό επίσης αναφέρεται ότι « ο έλεγχος παρέχει εύλογη διασφάλιση αλλά όχι εγγύηση, ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη λάθη και παραλείψεις». Σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ελέγχου ο ελεγκτής οφείλει:

²⁸ Λουμιώτης Βασίλειος (2008) «Βασικές οδηγίες Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων», Αθήνα, Β' ΕΚΔΟΣΗ

- Να συμμορφώνεται ως προς τον «Κώδικα Δεοντολογίας των Επαγγελματιών Ελεγκτών» που εκδίδει η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών.
- Να διενεργεί τον έλεγχο που αναλαμβάνει σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα
- Να επικαλείται συμμόρφωση με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα (ΔΕΠ) μόνο όταν έχει συμμορφωθεί πλήρως με όλα τα ΔΕΠ που σχετίζονται με τον έλεγχο.

2.3.3 ΔΕΠ 210 Όροι Ανάθεσης Ελέγχου

Σύμφωνα με τις βασικότερες οδηγίες του προτύπου αυτού η ανάληψη και διενέργεια του ελέγχου μιας εταιρείας θα πρέπει να γίνουν με τις εξής διαδικασίες:

- 1) Ενέργειες ελεγκτή πριν την αποδοχή του ελέγχου, όπως είναι
 - Αρχική κατανόηση της υπό έλεγχο οικονομικής μονάδας
 - Διερεύνηση τήρησης προϋποθέσεων του Κώδικα Επαγγελματικής Δεοντολογίας
 - Αξιολόγηση ικανότητας περάτωσης του ελέγχου σύμφωνα με τα ΔΕΠ
 - Προκαταρκτική αξιολόγηση του ελεγκτικού κινδύνου προκειμένου να αποφασιστεί η αποδοχή του ελεγκτικού έργου
 - Διερεύνηση ανάγκης χρησιμοποίησης εργασίας τρίτων
 - Επικοινωνία με τον απερχόμενο ελεγκτή
 - Υποβολή πρότασης και οικονομικής προσφοράς προς την υπό έλεγχο οικονομική μονάδα
- 2) Επιστολή ανάθεσης ελέγχου, η οποία υπογράφεται μεταξύ του ελεγκτή και της προς έλεγχο οικονομικής μονάδας και σύμφωνα με την οποία οφείλουν να προσυμφωνήσουν τους όρους ανάθεσης του ελέγχου.
- 3) Επαναλαμβανόμενοι έλεγχοι
- 4) Αποδοχή μιας αλλαγής στην ανάθεση ελέγχου

2.3.4 ΔΕΠ 220 Ποιοτικός Έλεγχος για ελέγχους Ιστορικής Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης

Ο σκοπός του παρόντος ΔΕΠ είναι να καθιερώσει πρότυπα και να παράσχει οδηγίες στις ελεγκτικές εταιρείες, σχετικά με διαδικασίες ποιοτικού ελέγχου που πρέπει να εφαρμόζουν σε ελέγχους ιστορικής χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Η ομάδα ανάθεσης πρέπει να εφαρμόζει διαδικασίες ποιοτικού ελέγχου που είναι κατάλληλες στη συγκεκριμένη ελεγκτική ανάθεση.

2.3.5 ΔΕΠ 230 Ελεγκτική Τεκμηρίωση

Το ΔΕΠ αυτό ορίζει την ελεγκτική τεκμηρίωση ως το αρχείο των ελεγκτικών διαδικασιών που έχουν διενεργηθεί, τα σχετικά στοιχεία που έχουν αποκτηθεί, καθώς και τα συμπεράσματα στα οποία ο ελεγκτής έχει καταλήξει από τον έλεγχο του. Οι βασικότερες οδηγίες του προτύπου αυτού είναι οι εξής:

Ο ελεγκτής οφείλει να τεκμηριώσει εγκαίρως τα σημαντικά θέματα του ελέγχου με τη συγκέντρωση επαρκών και κατάλληλων αποδεικτικών στοιχείων για την υποστήριξη της διατυπωμένης ελεγκτικής του γνώμης, καθώς και την τεκμηρίωση ότι ο έλεγχος διενεργήθηκε σύμφωνα με τα ΔΕΠ. Αξίζει να επισημανθεί, ότι η επαρκής κατάλληλη ελεγκτική και έγκυρη τεκμηρίωση στοχεύει στη βελτίωση της ποιότητας του ελέγχου και διευκολύνει την αποτελεσματική επισκόπηση και αξιολόγηση των ελεγκτικών στοιχείων που έχουν συλλεχθεί και των συμπερασμάτων που έχουν εξαχθεί πριν από τη χορήγηση της έκθεσης ελέγχου.

2.3.6 ΔΕΠ 240 Η Ευθύνη του Ελεγκτή στη Διαπίστωση Απάτης ή Λάθους κατά τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων

Η ευθύνη για την πρόληψη και τον εντοπισμό απάτης ή σφάλματος βαρύνει κατά κύριο λόγο τη Διοίκηση της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας, η οποία πρέπει να εφαρμόσει κατάλληλα συστήματα λογιστικής και εσωτερικού ελέγχου προκειμένου να μειώσει την πιθανότητα απάτης ή σφάλματος. Ο ελεγκτής οφείλει να λάβει γραπτή διαβεβαίωση από τη Διοίκηση ότι αναγνωρίζει την ευθύνη αυτή. Επίσης, σύμφωνα με τις βασικές οδηγίες του προτύπου αυτού ο ελεγκτής οφείλει και έχει την ευθύνη κατά το σχεδιασμό και τη διενέργεια του ελεγκτικού έργου να διατηρεί στάση «επαγγελματικής δυσπιστίας» αναγνωρίζοντας την πιθανότητα ύπαρξης απάτης ή λάθους επί των οικονομικών καταστάσεων.

Επίσης, θα πρέπει να αξιολογήσει τον κίνδυνο ύπαρξης ουσιωδών ανακρίβειών καθώς και να υποβάλλει ερωτήματα προς τη Διοίκηση και τα αρμόδια όργανα της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας σχετικά με οποιαδήποτε ανακρίβεια εντοπίσει επί των οικονομικών καταστάσεων. Ο ελεγκτής αν αντιμετωπίσει απάτη ή ενδεχόμενα λάθη επί των οικονομικών καταστάσεων της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας οφείλει να ενημερώσει τη Διοίκηση της και τα αρμόδια πρόσωπα που είναι επιφορτισμένα με την εταιρική διακυβέρνηση, ενώ ταυτόχρονα εξετάζει τις ενδεχόμενες επιπτώσεις στον έλεγχο από τις τυχόν ανακρίβειες που έχουν εντοπιστεί.

2.3.7 ΔΕΠ 250 Εξέταση Νόμων και Κανονισμών κατά τον έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων

Κατά τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων θα πρέπει η ελεγχόμενη οικονομική μονάδα να ακολουθεί πιστά τους νόμους και κανονισμούς που διέπουν τη λειτουργία και δραστηριότητα της. Ο ελεγκτής σύμφωνα με τις βασικές αρχές του προτύπου αυτού οφείλει με τη σειρά του κατά το σχεδιασμό και την εκτέλεση των ελεγκτικών διαδικασιών, καθώς και κατά την αξιολόγηση των ευρημάτων του ελέγχου να αναγνωρίσει το ενδεχόμενο ότι η μη συμμόρφωση της ελεγχόμενης

οικονομικής μονάδας με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς μπορεί να επηρεάσει ουσιωδώς τις οικονομικές καταστάσεις και κατά επέκταση τα συμπεράσματα του ελέγχου.

2.3.8 ΔΕΠ 260 Γνωστοποιήσεις ελεγκτικών ζητημάτων στους υπεύθυνους Διοίκησης

Σύμφωνα με τις βασικές οδηγίες του προτύπου αυτού, ο ελεγκτής οφείλει να ενημερώσει έγκαιρα τους υπεύθυνους της εταιρικής διακυβέρνησης της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας για τα θέματα που προέκυψαν από τον έλεγχο, και για τα οποία είναι αρμόδιοι για την αντιμετώπιση τους. Επίσης, για τις μη διορθωθείσες ανακρίβειες που διαπιστώθηκαν κατά τη διενέργεια του ελέγχου και χαρακτηρίστηκαν ως μη ουσιώδεις. Η ενημέρωση αυτή μπορεί να γίνει:

- Προφορικά, στις περιπτώσεις που υπάρχουν συχνές επαφές με τους αρμόδιους της εταιρικής διακυβέρνησης, καθώς και στις περιπτώσεις που επιβάλλεται από τη φύση και τη σπουδαιότητα των θεμάτων. Μετά την προφορική ενημέρωση πρέπει να ακολουθεί και γραπτή ενημέρωση.
- Γραπτά, στις περιπτώσεις που επιβάλλεται από το μέγεθος, τη δομή λειτουργίας καθώς και τις ακολουθούμενες διαδικασίες της οικονομικής μονάδας. Η ενημέρωση αυτή είναι αναγκαία, επειδή διαλευκάνει τα θέματα και παράλληλα δίδεται η ευκαιρία στους αρμόδιους της εταιρικής διακυβέρνησης να παράσχουν περαιτέρω πληροφορίες και επεξηγήσεις επί των θεμάτων αυτών.

2.3.9 ΔΕΠ 300 Σχεδιασμός Ελέγχου Οικονομικών Καταστάσεων

Ο σχεδιασμός του ελέγχου αποσκοπεί στον προσδιορισμό των απαιτούμενων ελεγκτικών τεκμηρίων στα οποία ο ελεγκτής θα βασιστεί για να εκφράσει τη γνώμη του επί των οικονομικών καταστάσεων. Ο βαθμός σχεδιασμού του ελέγχου εξαρτάται από το μέγεθος και την πολυπλοκότητα των εργασιών της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας, τη γνώση και την εμπειρία του ελεγκτή για αυτήν, καθώς και από την εμπειρία και ικανότητα της ελεγκτικής ομάδας.

Σύμφωνα με τις βασικές οδηγίες του προτύπου αυτού, ο ελεγκτής οφείλει να σχεδιάσει τον έλεγχο ώστε να εκτελείται αποτελεσματικά και αποδοτικά, να αναπτύξει μια γενική στρατηγική ελέγχου για το αναληφθέν ελεγκτικό έργο, να καταρτίσει ένα πρόγραμμα ελέγχου και τέλος να τεκμηριώσει τη γενική στρατηγική του ελέγχου και το πρόγραμμα του ελέγχου.

2.3.10 ΔΕΠ 315 Γνώση της Οικονομικής Μονάδας και του περιβάλλοντος της και Εκτίμηση των Κινδύνων Ουσιώδους Ανακρίβειας

Σύμφωνα με τις βασικές οδηγίες του προτύπου αυτού, ο ελεγκτής οφείλει να εξασφαλίσει επαρκή γνώση για την υπό έλεγχο οικονομική μονάδα και του περιβάλλοντος της, του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, των πληροφοριών παλαιότερων χρήσεων και των οικονομικών καταστάσεων της ώστε να μπορέσει να εκτιμήσει και να προσδιορίσει το επίπεδο του κινδύνου. Θα πρέπει επίσης να έχει επαρκή και λεπτομερή γνώση για κάθε λειτουργία της επιχείρησης και κάθε τμήμα της, καθώς επίσης και για τον τρόπο σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων. Έχοντας γνώση των δικλίδων ασφαλείας που χρησιμοποιεί η επιχείρηση, καθώς και την επιρροή των οικονομικών της καταστάσεων σε ουσιώδεις ανακρίβειες, μπορεί ο ελεγκτής και η ελεγκτική ομάδα να πραγματοποιήσουν πιο αποτελεσματικό και ουσιαστικό έλεγχο της οικονομικής μονάδας.

2.3.11 ΔΕΠ 320 Ελεγκτική Σημαντικότητα

Η σημαντικότητα των στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων κρίνεται από τον ελεγκτή με γνώμονα το αν και κατά πόσο η παράλειψη της παρεχόμενης, μέσω των στοιχείων αυτών, σχετικής πληροφόρησης είναι δυνατόν να επηρεάσει τις οικονομικές αποφάσεις που λαμβάνονται με βάση τις καταστάσεις αυτές. Η σημαντικότητα εξαρτάται από το μέγεθος του ποσού του λάθους ή της παράλειψης σε συνάρτηση με τις συγκεκριμένες οικονομικές καταστάσεις. Δηλαδή το επίπεδο σημαντικότητας είναι το μέγιστο ποσό ανοχής ενός σφάλματος στα διάφορα κονδύλια των οικονομικών καταστάσεων.

Σύμφωνα με τις βασικότερες οδηγίες του προτύπου αυτού, ο ελεγκτής οφείλει να συνεκτιμήσει τον παράγοντα της σημαντικότητας και τη σχέση του με τον ελεγκτικό κίνδυνο κατά την διεξαγωγή του ελέγχου. Να εκτιμήσει εάν το σύνολο των μη διορθωμένων ανακρίβειών που έχουν εντοπιστεί κατά τη διάρκεια του ελέγχου, είναι ουσιώδεις. Να συνεκτιμήσει τις συσσωρευτικές επιπτώσεις όλων των εντοπισμένων λαθών, που δεν έχουν διορθωθεί και επηρεάζουν τη σαφήνεια, ορθότητα και πληρότητα των οικονομικών καταστάσεων, ως προς τη σημαντικότητα τους στις οικονομικές καταστάσεις. Εάν ο ελεγκτής εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες, ως αποτέλεσμα λανθασμένων ενεργειών, οφείλει να γνωστοποιήσει εγκαίρως τις ανακρίβειες αυτές στο κατάλληλο επίπεδο της Διοίκησης, και να εξετάσει εάν καθίσταται ανάγκη να τα αναφέρει και σε εκείνους που είναι επιφορτισμένοι με την εταιρική διακυβέρνηση της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας.

2.3.12 ΔΕΠ 330 Διαδικασίες του Ελεγκτή σε Ανταπόκριση προς τους Εκτιμώμενους Κινδύνους

Σύμφωνα με τις βασικές οδηγίες του προτύπου αυτού, ο ελεγκτής προκειμένου να μειώσει τον ελεγκτικό κίνδυνο σε ένα αποδεκτό χαμηλό επίπεδο, οφείλει να εξασφαλίσει τη γενική ανταπόκριση για την αντιμετώπιση των κινδύνων ουσιωδών ανακρίβειών σε επίπεδο οικονομικών καταστάσεων, να σχεδιάσει και να εκτελέσει πρόσθετες ελεγκτικές διαδικασίες των οποίων η φύση, ο

χρόνος και η έκταση να ανταποκρίνονται στους εκτιμηθέντες κινδύνους ουσιωδών λαθών σε επίπεδο ισχυρισμών της Διοίκησης. Κατά τη διάρκεια της ελεγκτικής διαδικασίας και ανάλογα την εκτίμηση του κινδύνου που μπορεί να εντοπισθεί, ο ελεγκτής οφείλει να υποβάλει σε δοκιμασία τις σχετικές δικλείδες ασφαλείας, ώστε να εξετασθεί η ικανή λειτουργία τους.

Επίσης, ο ελεγκτής θα πρέπει να είναι σε θέση να εξετάσει τη σωστή λειτουργία και κατά επέκταση τα ουσιαστικά αποτελέσματα των δικλείδων ασφαλείας, καθόλη τη διάρκεια της υπό έλεγχο περιόδου και να εφαρμόσει άλλες σχετικές ελεγκτικές διαδικασίες επαληθευτικές της αποτελεσματικότητας των δικλείδων ασφαλείας. Εάν ο κίνδυνος ουσιωδών λαθών στις οικονομικές καταστάσεις είναι σημαντικός, τότε ο ελεγκτής θα πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόσει άμεσες επαληθευτικές ελεγκτικές διαδικασίες που να είναι εστιασμένες στην εξουδετέρωση αυτών των κινδύνων. Τέλος, σε περίπτωση μη εξασφάλισης επαρκών και κατάλληλων ελεγκτικών τεκμηρίων σχετικά με τους ισχυρισμούς της Διοίκησης, να επιζητήσει την εξασφάλιση πρόσθετων ελεγκτικών τεκμηρίων τα οποία εάν δεν κατορθώσει να εξασφαλίσει οφείλει να διατυπώσει σύμφωνη γνώμη με εξαιρέσεις ή να αρνηθεί τη διατύπωση γνώμης.

2.3.13 ΔΕΠ 402 Ελεγκτικές Εξετάσεις Συναφείς με Οικονομικές Μονάδες που χρησιμοποιούν Υπηρεσία Οργάνωσης

Σύμφωνα με τις βασικές οδηγίες του προτύπου αυτού, ο ελεγκτής οφείλει κατά τη διαδικασία γνώση της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας και του περιβάλλοντος της, να εξετάσει τη σημασία ύπαρξης της Υπηρεσίας Οργάνωσης για την οικονομική μονάδα και τη σχέση της με τον έλεγχο. Να εξασφαλίσει επαρκή γνώση για τις δραστηριότητες της Υπηρεσίας Οργάνωσης ως προς τη σημαντικότητα τους και τη σχέση τους με τον έλεγχο, ώστε να αξιολογηθεί ο κίνδυνος ουσιώδους ανακρίβειας και να σχεδιαστούν οι κατάλληλες ελεγκτικές διαδικασίες. Για ότι στοιχεία χρησιμοποιηθούν από την έκθεση του ελεγκτή της Υπηρεσίας Οργάνωσης, ο ελεγκτής της οικονομικής μονάδας οφείλει να τεκμηριώσει την επαγγελματική ικανότητα του ελεγκτή της αναφερόμενης υπηρεσίας, να εξετάσει την έκταση του έργου του, και την χρησιμότητα για τον πλήρη έλεγχο της μονάδας. Τέλος, να μην κάνει καμία αναφορά στη δική του έκθεση ελέγχου στην περίπτωση που χρησιμοποιεί την έκθεση του ελεγκτή της Υπηρεσίας Οργάνωσης.

2.3.14 ΔΕΠ 500 Ελεγκτικά Τεκμήρια

Σε κάθε ελεγκτική εργασία ο ελεγκτής οφείλει να εξασφαλίσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια με την διενέργεια ελεγκτικών επαληθεύσεων και ουσιαστικών διαδικασιών, που θα του επιτρέψουν να καταλήξει σε λογικά συμπεράσματα, επί των οποίων να εδραιωθεί η ελεγκτική του γνώμη. Τα ελεγκτικά αυτά τεκμήρια θα πρέπει να στηρίζουν την ακρίβεια και την πληρότητα των πληροφοριών που λαμβάνονται από την οικονομική μονάδα και χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή των ελεγκτικών διαδικασιών.

Για την εξασφάλιση επαρκών και κατάλληλων ελεγκτικών τεκμηρίων ο ελεγκτής οφείλει να διενεργεί συνοπτικά τις εξής διαδικασίες: επιθεώρηση των αρχείων, παρακολούθηση μιας διαδικασίας που εκτελείται από άλλους, επιβεβαίωση πληροφοριών από τρίτους, ερωτήματα προς τους

αρμόδιους της οικονομικής μονάδας, επανεκτέλεση των δικαιολογητικών και λογιστικών εγγράφων και τέλος αναλυτικές κριτικές διερευνήσεις σημαντικών τάσεων και δεικτών επί των οικονομικών καταστάσεων. Κατά την συγκέντρωση των ελεγκτικών τεκμηρίων ο ελεγκτής θα πρέπει να αξιολογήσει την ποσότητα και την αξιοπιστία του κάθε ελεγκτικού τεκμηρίου

2.3.15 ΔΕΠ 501 Ελεγκτικά Τεκμήρια- Πρόσθετη Έρευνα Ειδικών Θεμάτων

Οι βασικότερες οδηγίες του προτύπου αυτού είναι οι εξής:

- Παρακολούθηση φυσικής απογραφής των αποθεμάτων: στις περιπτώσεις που τα αποθέματα της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας είναι ουσιώδη για τις οικονομικές καταστάσεις, ο ελεγκτής οφείλει να εξασφαλίσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια σε ότι αφορά την ύπαρξη και την κατάσταση τους, εκτός και αν αυτό είναι πρακτικά ανέφικτο. Σε περίπτωση αδυναμίας παρακολούθησης της φυσικής απογραφής, λόγω της φύσης και της τοποθεσίας των αποθεμάτων να εξασφαλίσει με εναλλακτικές διαδικασίες τα απαιτούμενα ελεγκτικά τεκμήρια. Ενώ, σε περίπτωση αδυναμίας παρακολούθησης της φυσικής απογραφής των αποθεμάτων σε δεδομένη ημερομηνία λόγω απρόβλεπτων καταστάσεων, να διενεργήσει παρόμοια απογραφή και συμφωνία σε άλλη ημερομηνία.
- Διερεύνηση εκκρεμών δικαστικών υποθέσεων: ο ελεγκτής οφείλει να εφαρμόσει ελεγκτικές διαδικασίες που θα του επιτρέψουν να διαγνώσει την ύπαρξη επίδικων απαιτήσεων ή αξιώσεων που αφορούν την ελεγχόμενη οικονομική μονάδα και ενδέχεται να έχουν ουσιώδεις επιπτώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων.
- Αποτίμηση και γνωστοποίηση μακροπρόθεσμων επενδύσεων: σε περίπτωση που οι μακροπρόθεσμες επενδύσεις αποτελούν σημαντικό στοιχείο των οικονομικών καταστάσεων, ο ελεγκτής πρέπει να εξασφαλίσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια σχετικά με την αποτίμηση και την γνωστοποίηση τους.
- Πληροφόρηση κατά τομέα: σε περίπτωση που η πληροφόρηση κατά τομέα είναι ουσιώδης επί των οικονομικών καταστάσεων, ο ελεγκτής οφείλει να εξασφαλίσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια σχετικά με την γνωστοποίηση της πληροφόρησης αυτής.

2.3.16 ΔΕΠ 505 Εξωτερικές Επιβεβαιώσεις

Ο ελεγκτής βάση των βασικών οδηγιών του προτύπου αυτού, οφείλει να εξετάσει αν και κατά πόσο η χρήση εξωτερικών επιβεβαιώσεων είναι απαραίτητη για την απόκτηση επαρκών και κατάλληλων ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με την ύπαρξη των υπολοίπων λογαριασμών ώστε να μπορεί να διατυπώσει γνώμη επί των οικονομικών καταστάσεων. Κατά τη διαδικασία επιβεβαίωσης υπολοίπων με βάση εξωτερικές επιβεβαιώσεις ο ελεγκτής οφείλει να προσαρμόσει τις επιστο-

λές εξωτερικής επιβεβαίωσης ανάλογα με το συγκεκριμένο ελεγκτικό στόχο. Να διατηρήσει τον έλεγχο της επιλογής αυτών στους οποίους θα σταλεί σχετική επιστολή, της σύνταξης και αποστολής των επιστολών καθώς και των σχετικών απαντήσεων.

Να ελέγξει την αξιοπιστία των λαμβανόμενων απαντήσεων και τέλος να αξιολογήσει εάν τα αποτελέσματα της διαδικασίας εξωτερικής επιβεβαίωσης και των λοιπών ελεγκτικών διαδικασιών που έχει διενεργήσει, παρέχουν σε αυτόν επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά αποδεικτικά τεκμήρια για τη διατύπωση γνώμης επί των ελεγχόμενων οικονομικών καταστάσεων. Σε περίπτωση άρνησης της Διοίκησης της οικονομικής μονάδας για την αποστολή επιστολών εξωτερικής επιβεβαίωσης, ο ελεγκτής οφείλει να εξετάσει αν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι για την άρνηση αυτή. Επίσης, σε περίπτωση μη λήψης επιστολών εξωτερικής επιβεβαίωσης, να εξετάσει την περίπτωση αναφοράς τους στην έκθεση ελέγχου και να εκτελέσει άλλες κατάλληλες εναλλακτικές διαδικασίες που να παρέχουν ισοδύναμα αποδεικτικά τεκμήρια με εκείνα των επιστολών.

2.3.17 ΔΕΠ 510 Αρχικές Αναθέσεις-Υπόλοιπα Έναρξης

Σύμφωνα με το πρότυπο αυτό ο ελεγκτής οφείλει σε περίπτωση που οι οικονομικές καταστάσεις ελέγχονται για πρώτη φορά ή έχουν ελεγχθεί από την προηγούμενη χρήση από άλλον ελεγκτή να εξασφαλίσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια ότι:

- Τα υπόλοιπα έναρξης δεν περιέχουν ανακρίβειες που να επηρεάζουν ουσιωδώς τις οικονομικές καταστάσεις της τρέχουσας χρήσης
- Τα υπόλοιπα της προηγούμενης χρήσης έχουν ορθώς μεταφερθεί στην τρέχουσα χρήση ή έχουν διορθωτικά αναμορφωθεί όπου ήταν ενδεδειγμένο
- Έχουν εφαρμοστεί κατά τις προηγούμενες χρήσεις οι κατάλληλες λογιστικές αρχές και μέθοδοι και οι τυχόν παρεκκλίσεις έχουν αναφερθεί στην αντίστοιχη έκθεση ελέγχου.

Κατά περίπτωση ελέγχου εάν μετά την εφαρμογή ελεγκτικών διαδικασιών, ο ελεγκτής δεν κατορθώσει να εξασφαλίσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια ως προς τα υπόλοιπα έναρξης, ή εάν η επίδραση των ανακρίβειών δεν έχει καταλλήλως αντιμετωπιστεί και εξηγηθεί, ή εάν έχει γίνει αλλαγή στις ακολουθούμενες λογιστικές αρχές μεταξύ των χρήσεων, ή εάν η διαφοροποίηση των δεδομένων των οικονομικών καταστάσεων της προηγούμενης χρήσης έχει ουσιώδεις επιπτώσεις επί των αντίστοιχων της τρέχουσας χρήσης, ο ελεγκτής οφείλει να διατυπώσει το πόρισμα του ελέγχου με σύμφωνη γνώμη ή άρνηση γνώμης, ή όπου επιτρέπεται διατύπωση γνώμης με εξαίρεση ή άρνηση γνώμης ως προς τα αποτελέσματα της χρήσης και διατύπωση σύμφωνης γνώμης ως προς τον ισολογισμό.

2.3.18 ΔΕΠ 520 Διαδικασίες Αναλυτικής Διερεύνησης

Με βάση το ΔΕΠ 520 η αναλυτική διερεύνηση αφορά τη σύγκριση από μέρους του ελεγκτή των οικονομικών πληροφοριών της οικονομικής μονάδας, ώστε να εξασφαλίσει επαρκή κατανόηση της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας και του περιβάλλοντος της, μία διαδικασία που πρέπει να διενεργεί ο ελεγκτής κατά την αξιολόγηση του ελεγκτικού κινδύνου και το σχεδιασμό του ελε-

γκτικού έργου. Η αναλυτική διερεύνηση θα πρέπει να διενεργείται και κατά την ολοκλήρωση του ελέγχου, επειδή τότε ο ελεγκτής έχει επαρκή γνώση των οικονομικών καταστάσεων της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας και μπορεί ευχερώς να συμπεραίνει εάν οι οικονομικές καταστάσεις στο σύνολο τους ταιριάζουν με τη γνώση του για αυτήν.

2.3.19 ΔΕΠ 530 Ελεγκτική Δειγματοληψία και Άλλες Επιλεγμένες Επαληθευτικές Διαδικασίες

Σύμφωνα με το ΔΕΠ 530 ο ελεγκτής οφείλει κατά τον σχεδιασμό των ελεγκτικών διαδικασιών να προσδιορίσει τα κατάλληλα μέσα επιλογής των στοιχείων για επαλήθευση. Αυτά τα μέσα είναι:

- Επιλογή όλων των στοιχείων
- Επιλογή συγκεκριμένων στοιχείων χωρίς ελεγκτική δειγματοληψία
- Δείγμα ελέγχου

Κατά τον σχεδιασμό του δείγματος ελέγχου ο ελεγκτής οφείλει να λάβει υπόψη του τους ιδιαίτερους σκοπούς του ελέγχου και τις ιδιότητες του πληθυσμού από τον οποίο θα εξαχθεί το δείγμα. Για τον καθορισμό του μεγέθους του δείγματος, θα πρέπει να εκτιμήσει εάν και κατά πόσο μειώνεται ο δειγματοληπτικός κίνδυνος σε ένα αποδεκτά χαμηλό επίπεδο και να ληφθούν υπόψη όλοι οι παράγοντες που επηρεάζουν το μέγεθος του δείγματος.

Τα κονδύλια του δείγματος ο ελεγκτής οφείλει να τα επιλέξει με την προσδοκία ότι όλες οι μονάδες του δείγματος έχουν την ίδια ευχέρεια επιλογής από το πλήθος. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τον έλεγχο του δείγματος θα πρέπει να μελετηθούν από τον ελεγκτή, όπως επίσης και η φύση και η αιτία τυχόν διαπιστωμένων σφαλμάτων καθώς και η πιθανή επίπτωση τους στο βασικό σκοπό του ελέγχου ή σε άλλους τομείς του ελέγχου. Τέλος, ο ελεγκτής οφείλει να αξιολογήσει τα αποτελέσματα της δειγματοληψίας για να καθορίσει εάν η εκτίμηση του σχετικού χαρακτηριστικού του πληθυσμού επιβεβαιώνεται ή πρέπει να επανεξετασθεί.

2.3.20 ΔΕΠ 540 Έλεγχος Λογιστικών Εκτιμήσεων

Σύμφωνα με τις βασικές οδηγίες του ΔΕΠ 540 ο ελεγκτής οφείλει να σχεδιάσει και να εκτελέσει περαιτέρω ελεγκτικές διαδικασίες για να εξασφαλίσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια, σχετικά με τις διενεργηθείσες λογιστικές εκτιμήσεις της Διοίκησης και να κρίνει κατά πόσο οι εκτιμήσεις αυτές είναι εύλογες και κατά πόσο απαιτείται η γνωστοποίηση τους. Κατά τον έλεγχο της λογιστικής εκτίμησης ο ελεγκτής οφείλει να αξιολογήσει τις ακολουθούμενες από τη Διοίκηση διαδικασίες, για τη διενεργηθείσα λογιστική εκτίμηση, να χρησιμοποιήσει εμπειρογνώμονα για ανεξάρτητη λογιστική εκτίμηση και να συγκρίνει αυτή με την αντίστοιχη της Διοίκησης και να επιβεβαιώσει τη γενόμενη εκτίμηση με μεταγενέστερα γεγονότα.

Τέλος ο ελεγκτής οφείλει να αξιολογήσει το εύλογο της διενεργηθείσας λογιστικής εκτίμησης με βάση τη γνώση του επί των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και τη συνέπεια της προς άλλα ελεγκτικά τεκμήρια που απέκτησε κατά τη διάρκεια του ελέγχου.

2.3.21 ΔΕΠ 545 Έλεγχος Αποτιμήσεων στην Εύλογη Αξία και Γνωστοποιήσεις

Σύμφωνα με το πρότυπο 545, ο ελεγκτής οφείλει να εξασφαλίσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια ότι οι αποτιμήσεις στην εύλογη αξία και οι γνωστοποιήσεις είναι σύμφωνες με το εφαρμοζόμενο πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων της οικονομικής μονάδας. Έχοντας αποκτήσει επαρκή γνώση της μεθοδολογίας της οικονομικής μονάδας, για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας και των γνωστοποιήσεων, ώστε να αναπτύξει μια αποτελεσματική ελεγκτική προσέγγιση, ο ελεγκτής οφείλει να εκτιμήσει και τους κινδύνους ύπαρξης ουσιωδών ανακρίβειών που σχετίζονται με τις αποτιμήσεις αυτές ούτως ώστε να προσδιορίσει τη φύση, την επιλογή χρόνου και την έκταση των περαιτέρω ελεγκτικών διαδικασιών.

Επίσης, ο ελεγκτής θα πρέπει να προσδιορίσει την ανάγκη χρησιμοποίησης της εργασίας ενός εμπειρογνώμονα. Να εξετάσει την επίπτωση τυχόν μεταγενέστερων γεγονότων στις αποτιμήσεις με την εύλογη αξία. Να εξετάσει κατά πόσο οι γνωστοποιήσεις για τις εύλογες αξίες που έγιναν από την οικονομική μονάδα, είναι σύμφωνες με το εφαρμοζόμενο λογιστικό πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων.

Τέλος, ο ελεγκτής οφείλει να εξασφαλίσει γραπτές διαβεβαιώσεις από τη Διοίκηση, σχετικά με το εύλογο των σημαντικών παραδοχών που υιοθετήθηκαν σχετικά με τις αποτιμήσεις στην εύλογη αξία ή γνωστοποιήσεις.

2.3.22 ΔΕΠ 550 Συνδεδεμένα Μέρη

Ο ελεγκτής για τον εντοπισμό και την παράθεση των επιπτώσεων των διενεργηθεισών συναλλαγών με τα συνδεδεμένα μέρη, οφείλει να διενεργήσει ελεγκτικές διαδικασίες που να στοχεύουν στην απόκτηση επαρκών και κατάλληλων ελεγκτικών τεκμηρίων. Επίσης, να διενεργήσει εκτεταμένες ελεγκτικές διαδικασίες στο βαθμό που αυτό κρίνεται αναγκαίο όπου υπάρχουν ενδείξεις για συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου θα πρέπει να υπάρχει επάρκεια των σχετικών γνωστοποιήσεων με τα συνδεδεμένα μέρη σύμφωνα με τις απαιτήσεις του υιοθετηθέντος λογιστικού πλαισίου. Κατά τη μελέτη του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της οικονομικής μονάδας, θα πρέπει να εξετάζεται η επάρκεια των δικλίδων ασφαλείας σχετικά με την έγκριση και την καταχώρηση των συναλλαγών με τα συνδεδεμένα μέρη.

Εάν ο ελεγκτής αδυνατεί να εξασφαλίσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια σε σχέση με τα συνδεδεμένα μέρη και τις συναλλαγές με τα πρόσωπα αυτά ή έχει οδηγηθεί στο συμπέρασμα ότι οι πληροφορίες που παρατίθενται στις οικονομικές καταστάσεις δεν είναι επαρκείς, τότε οφείλει να διαφοροποιήσει ανάλογα την έκθεση ελέγχου.

2.3.23 ΔΕΠ 560 Μεταγενέστερα Γεγονότα

Κατά τη διαδικασία του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων ο ελεγκτής οφείλει να εξετάσει όλα τα μεταγενέστερα γεγονότα και να λάβει υπόψη του την τυχόν επίπτωση των γεγονότων αυτών στις οικονομικές καταστάσεις και στην έκθεση ελέγχου του. Με επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια να εξασφαλίσει ότι όλα τα γεγονότα που έχουν συμβεί μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελέγχου και επηρεάζουν σημαντικά τις οικονομικές καταστάσεις, έχουν εντοπιστεί πλήρως και έχουν λογιστικοποιηθεί και γνωστοποιηθεί επαρκώς στις καταστάσεις αυτές.

Μία από τις αρμοδιότητες του ελεγκτή είναι να αξιολογήσει κατά πόσο απαιτείται τροποποίηση των οικονομικών καταστάσεων στην περίπτωση σημαντικών γεγονότων που αποκαλύφθηκαν μετά την χορήγηση της έκθεσης ελέγχου και πριν την δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων, να συζητήσει το θέμα με τη Διοίκηση και να λάβει κατάλληλα μέτρα κατά περίπτωση. Σε περίπτωση τροποποίησης των οικονομικών καταστάσεων, να εκτελέσει τις απαραίτητες ελεγκτικές διαδικασίες και να χορηγήσει νέα έκθεση ελέγχου επί των τροποποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Εάν η Διοίκηση αρνηθεί τη τροποποίηση των οικονομικών καταστάσεων, ο ελεγκτής οφείλει να λάβει τα κατάλληλα μέτρα και να χορηγήσει νέα έκθεση ελέγχου στην οποία να διατυπώσει γνώμη με εξαίρεση ή αρνητική γνώμη. Για σημαντικά γεγονότα που αποκαλύφθηκαν μετά την δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων αλλά συνέβησαν πριν την ημερομηνία της έκθεσης ελέγχου, θα πρέπει να εξετασθεί και να αξιολογηθεί κατόπιν ενημέρωσης της Διοίκησης κατά πόσο απαιτείται αναθεώρηση και αναδημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων. Σε περίπτωση αναθεώρησης αυτών, ο ελεγκτής οφείλει να χορηγήσει νέα έκθεση ελέγχου και να εκτιμήσει τα μέτρα που έλαβε η Διοίκηση για την ενημέρωση των τρίτων. Για γεγονότα που συνέβησαν και αποκαλύφθηκαν μετά τη δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων, ο ελεγκτής δε φέρει καμία υποχρέωση να προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια.

2.3.24 ΔΕΠ 570 Συνεχιζόμενη Δραστηριότητα

Ο ελεγκτής κατά την απόκτηση γνώσης για την προς έλεγχο οικονομική μονάδα οφείλει να εξετάσει αν και κατά πόσο υπάρχουν ή προβλέπεται να υπάρξουν γεγονότα, καταστάσεις, ή επιχειρηματικοί κίνδυνοι που μπορεί να δημιουργήσουν σοβαρή αμφιβολία για την ικανότητα της οικονομικής μονάδας να συνεχίσει τις δραστηριότητες της στο προβλεπτό μέλλον. Η ύπαρξη τέτοιων γεγονότων θα πρέπει να τεκμηριώνεται από τον ελεγκτή.

Κατά το σχεδιασμό και εκτέλεση των ελεγκτικών διαδικασιών καθώς και κατά την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων τους, θα πρέπει να εξετάζεται εάν η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων έγινε με βάση την παραδοχή της δυνατότητας συνέχισης της δραστηριότητας της. Σε περίπτωση εντοπισμού γεγονότων ή καταστάσεων που μπορούν να δημιουργήσουν σημαντική αμφιβολία για την ικανότητα της οικονομικής μονάδας να συνεχίσει τις δραστηριότητες της, ο ελεγκτής οφείλει να εξετάσει την ενδεχόμενη επίδραση αυτών επί του ελεγκτικού κινδύνου, να διερευνήσει τα σχέδια της Διοίκησης για μελλοντικές ενέργειες που στοχεύουν στην ενίσχυση της δυνατότητας συνέχισης της δραστηριότητας της, να συγκεντρώσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια προκειμένου να επιβεβαιώσει την ύπαρξη ή μη ουσιώδους αβεβαιότητας περί συνέχισης των

δραστηριοτήτων, να ζητήσει γραπτές διαβεβαιώσεις από τη Διοίκηση για τα μελλοντικά της προγράμματα.

Εάν κριθεί πως η οικονομική μονάδα δεν είναι σε θέση να συνεχίσει τις δραστηριότητες της, τότε χορηγείται έκθεση ελέγχου με αρνητική γνώμη. Σε περίπτωση άρνησης της Διοίκησης να εκτιμήσει ή να επεκτείνει χρονικά την εκτίμηση της για την ικανότητα της οικονομικής μονάδας να συνεχίσει τις δραστηριότητες της, θα πρέπει ο ελεγκτής να το αναφέρει στην έκθεση ελέγχου εφόσον κρίνει ότι αυτό αποτελεί περιορισμό στο ελεγκτικό του έργο.

2.3.25 ΔΕΠ 580 Διαβεβαιώσεις Διοίκησης

Κατά τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων ο ελεγκτής οφείλει να εξασφαλίσει έγγραφες διαβεβαιώσεις από τη Διοίκηση για ορισμένα σημαντικά θέματα, να βεβαιωθεί πως η Διοίκηση αναγνωρίζει την ευθύνη της για την σύννομη κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων και την έγκρισή τους, να αποκτήσει έγγραφες διαβεβαιώσεις από τη Διοίκηση ότι αναγνωρίζει την ευθύνη για το σχεδιασμό και εφαρμογή δικλίδων ασφαλείας εσωτερικού ελέγχου και να αποκτήσει έγγραφες διαβεβαιώσεις από τη Διοίκηση σε σημαντικά θέματα για τα οποία δεν υπάρχουν επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια.

Εάν η Διοίκηση αρνείται να παράσχει τις απαιτούμενες διαβεβαιώσεις χορηγείται έκθεση ελέγχου με γνώμη με εξαίρεση ή με άρνηση γνώμης γιατί αυτό συνιστά περιορισμό του εύρους και της έκτασης του ελέγχου.

2.3.26 ΔΕΠ 600 Χρησιμοποίηση της Εργασίας Άλλου Ελεγκτή

Το παρόν ΔΕΠ ασχολείται μόνο με τη σχέση του ελεγκτή της μητρικής εταιρείας και του ελεγκτή της θυγατρικής εταιρείας, της οποίας οι οικονομικές καταστάσεις επηρεάζουν σημαντικά τις αντίστοιχες καταστάσεις της μητρικής. Δεν αφορά τις περιπτώσεις των συνελεγκτών, καθώς και τις περιπτώσεις νέου ελεγκτή και προκατόχου του. Με βάση τις οδηγίες αυτού του προτύπου ο ελεγκτής των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της μητρικής εταιρείας, οφείλει να εξασφαλίσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια σχετικά με την ποιότητα του διενεργηθέντος ελέγχου της θυγατρικής, να προσδιορίσει εάν και κατά πόσο η εργασία του ελεγκτή της θυγατρικής μπορεί να επηρεάσει τον έλεγχο του και να εκτιμήσει την επαγγελματική ικανότητα του ελεγκτή της θυγατρικής στο συγκεκριμένο ελεγκτικό έργο.

Ο ελεγκτής της θυγατρικής εταιρείας θα πρέπει να συνεργάζεται με τον ελεγκτή της μητρικής εταιρείας. Όταν ο ελεγκτής της μητρικής εταιρείας δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει την εργασία του ελεγκτή της θυγατρικής, και δεν μπορεί να διενεργήσει ο ίδιος πρόσθετες ελεγκτικές διαδικασίες σε αυτήν, τότε θα πρέπει να διατυπώσει γνώμη με εξαίρεση ή να αρνηθεί να διατυπώσει γνώμη επειδή υπάρχει περιορισμός στο εύρος και στην έκταση ελέγχου.

2.3.27 ΔΕΠ 610 Συνεκτίμηση του Έργου του Εσωτερικού Ελέγχου

Κατά τη διαδικασία άσκησης της ελεγκτικής δραστηριότητας ο ελεγκτής οφείλει να λάβει υπόψη του την έκταση του έργου του εσωτερικού ελέγχου της οικονομικής μονάδας και την τυχόν επίδραση του στις διαδικασίες εξωτερικού ελέγχου. Να εξετάσει και να αξιολογήσει το υφιστάμενο σύστημα εσωτερικού ελέγχου σε σημαντικούς τομείς της λειτουργικής δραστηριότητας και να προσδιορίσει τους κινδύνους τυχόν ουσιωδών ανακρίβειών στις οικονομικές καταστάσεις. Τέλος, θα πρέπει ο ελεγκτής να αξιολογήσει την εργασία του εσωτερικού ελέγχου προκειμένου να διαπιστώσει την καταλληλότητα της για τους σκοπούς του ελέγχου του.

2.3.28 ΔΕΠ 620 Χρησιμοποίηση της Εργασίας ενός Εμπειρογνώμονα

Ο ελεγκτής οφείλει κατά το σχεδιασμό του ελεγκτικού του έργου, να εντοπίσει τις περιοχές των οικονομικών καταστάσεων όπου απαιτείται η χρησιμοποίηση της εργασίας εμπειρογνώμονα. Στη συνέχεια θα πρέπει να αξιολογήσει την αντικειμενικότητα και την επαγγελματική ικανότητα του εμπειρογνώμονα. Ο εμπειρογνώμονας μπορεί να είναι είτε συμβεβλημένος με την οικονομική μονάδα ή με τον ελεγκτή, είτε απασχολούμενος από την οικονομική μονάδα ή από τον ελεγκτή.

Όταν χορηγείται έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη, ο ελεγκτής δεν πρέπει να παραπέμπει στην εργασία του εμπειρογνώμονα γιατί μπορεί να παρανοηθεί ότι αποτελεί επιφύλαξη για τη γνώμη του. Ενώ όταν χορηγείται έκθεση ελέγχου με εξαίρεση, ο ελεγκτής πρέπει να παραπέμπει στην εργασία του εμπειρογνώμονα κατόπιν σχετικής άδειας του. Αν υπάρξει άρνηση από τον εμπειρογνώμονα και ο ελεγκτής πιστεύει ότι η παραπομπή της γνώμης του είναι αναγκαία, τότε πρέπει να ζητηθεί νομική συμβουλή.

2.3.29 ΔΕΠ 700 & 701 Έκθεση του Ανεξάρτητου Ελεγκτή επί των Οικονομικών Καταστάσεων & Διαφοροποιήσεις στην Έκθεση του Ανεξάρτητου Ελεγκτή

Ο ελεγκτής οφείλει να διενεργεί αναλυτικό έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων των ελεγχόμενων οικονομικών μονάδων, καθώς και επισκόπηση της ενδιάμεσης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης των μονάδων αυτών. Να χορηγεί έκθεση ελέγχου μετά την περάτωση της διαδικασίας ελέγχου επί των οικονομικών καταστάσεων. Να χορηγεί έκθεση επισκόπησης μετά την περάτωση των διαδικασιών επισκόπησης της ενδιάμεσης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

Στην έκθεση ελέγχου του ο ελεγκτής οφείλει να περιλάβει σχετική παράγραφο παρατηρήσεων όταν διαπιστώσει εκτροπή από τις λογιστικές αρχές και μεθόδους ή από τις ισχύουσες διατάξεις ειδικών νόμων και κανονισμών, όταν περιοριστεί η δυνατότητα σχηματισμού επαρκούς γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων. Ακόμη ο ελεγκτής οφείλει να περιλάβει ειδική παράγραφο έμφασης στην έκθεση ελέγχου του, σε περίπτωση που κατά την επαγγελματική του κρίση θεωρεί αναγκαίο να «τραβήξει» τη προσοχή των μετόχων ή εταίρων και τρίτων σε κάποια σημαντική πληροφορία. Στην ειδική παράγραφο της έκθεσης ελέγχου ο ελεγκτής οφείλει να εκφράσει με σαφήνεια την επαγγελματική του γνώμη για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν

εύλογα από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική κατάσταση και τη χρηματοοικονομική επίδοση της ελεγχόμενης μονάδας σε μία ορισμένη ημερομηνία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η επαγγελματική γνώμη του ελεγκτή μπορεί να είναι:

- Σύμφωνη γνώμη
- Γνώμη με εξαίρεση
- Αρνητική γνώμη
- Άρνηση γνώμης

Και κατά επέκταση και η έκθεση ελέγχου θα πάρει την ανάλογη μορφή της και θα έχει την απαραίτητη σημασία.

2.3.30 ΔΕΠ 710 Συγκριτικά Στοιχεία

Τα συγκριτικά στοιχεία αναφέρονται στην ύπαρξη και σύγκριση των οικονομικών καταστάσεων προηγούμενης χρήσης με τα στοιχεία που εξετάζονται και ελέγχονται στην παρούσα χρήση. Ο ελεγκτής με βάση το ΔΕΠ 710 οφείλει να αποκτήσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια κατά πόσο τα υπόλοιπα των οικονομικών καταστάσεων της προηγούμενης χρήσης έχουν παρατεθεί με ακρίβεια και έχουν ταξινομηθεί ορθά στις οικονομικές καταστάσεις. Επιπρόσθετα οφείλει να εκφράσει γνώμη επί των ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων της παρούσας χρήσης.

Στην χορηγούμενη έκθεση ελέγχου γίνεται σχετική παραπομπή στα υπόλοιπα της προηγούμενης χρήσης όταν για αυτά έχει εκφραστεί στην προηγούμενη έκθεση του ελεγκτή, άρνηση γνώμης ή αρνητική γνώμη. Σε περίπτωση μη ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων της προηγούμενης χρήσης, ο ελεγκτής οφείλει να αναφέρει στην έκθεση του ότι τα υπόλοιπα των καταστάσεων αυτών είναι ανέλεγκτα. Ενώ σε περίπτωση διαπίστωσης ανακριβών υπολοίπων των οικονομικών καταστάσεων της προηγούμενης χρήσης, οφείλει να ζητήσει από τη Διοίκηση την τακτοποίηση των υπολοίπων αυτών.

2.3.31 ΔΕΠ 720 Άλλη Πληροφόρηση σε Έγγραφα που Περιέχουν οι Ελεγχθείσες Οικονομικές Καταστάσεις

Όταν μαζί με τις οικονομικές καταστάσεις παρέχονται και άλλες πληροφορίες ο ελεγκτής οφείλει να μελετήσει τις πληροφορίες αυτές προκειμένου να εντοπίσει τυχόν ουσιώδεις ασυνέπειες με τις καταστάσεις αυτές. Ακόμη να εξετάσει κατά πόσο οι ελεγχθείσες οικονομικές καταστάσεις ή οι άλλες πληροφορίες απαιτείται να τροποποιηθούν σε περίπτωση διαπίστωσης ουσιώδους ασυνέπειας. Τέλος, να εκφράσει γνώμη με εξαίρεση ή να εκφράσει αρνητική γνώμη όταν είναι αναγκαία η τροποποίηση των οικονομικών καταστάσεων και η Διοίκηση αρνείται να τις τροποποιήσει.

2.3.33 ΔΕΠ 800 Η Έκθεση του Ανεξάρτητου Ελεγκτή σε Αναθέσεις Ελέγχου Ειδικού Σκοπού

Πριν την ανάληψη ελέγχου ειδικού σκοπού ο ελεγκτής πρέπει να συμφωνήσει εγγράφως με την ελεγχόμενη οικονομική μονάδα για το είδος του ελέγχου, καθώς και της μορφής και του περιεχομένου της χορηγούμενης έκθεσης ελέγχου. Έπειτα ο ελεγκτής οφείλει να επισκοπήσει και να εκτιμήσει τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του ελέγχου ειδικού σκοπού ως βάση για την έκφραση της επαγγελματικής του γνώμης.

Η συγκεκριμένη έκθεση του ελεγκτή θα πρέπει να περιλαμβάνει εκτός από γνωστά στοιχεία, και περιγραφή της εργασίας που εκτελέστηκε από αυτόν, ενώ ταυτόχρονα να περιέχει σαφή και πλήρη έκφραση της γνώμης του. Όταν ο ελεγκτής έχει εκφράσει γνώμη επί των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων θα πρέπει να γίνεται σχετική αναφορά του γεγονότος αυτού στην συνταχθείσα έκθεση επί των οικονομικών καταστάσεων. Αντιθέτως όταν ο ελεγκτής δεν έχει εκφράσει γνώμη επί των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, δεν πρέπει να εκφράσει γνώμη επί των αντίστοιχων συνοπτικών οικονομικών καταστάσεων.

2.4 Καθιέρωση των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων και σύγκλιση με την ελληνική πραγματικότητα

Τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα (ISA) και τα διεθνή πρότυπα ποιοτικού ελέγχου (ISQC) καθορίζονται από το International Assurance and Auditing Standards Board (IAASB), μια επιτροπή της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών. Η επιτροπή συνεργάζεται με τους κυριότερους διεθνείς εταίρους της και οργανισμούς με στόχο τη βελτίωση της διακυβέρνησης και της υποχρέωσης λογοδοσίας των φορέων που καθορίζουν τα πρότυπα. Μεταξύ 2006 και 2009, το IAASB αναθεώρησε και διευκρίνισε πλήρως τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα στο πλαίσιο του σχεδίου σαφήνειας. Τα αποσαφηνισμένα ISA θα πρέπει να εφαρμοστούν για πρώτη φορά στους ελέγχους του οικονομικού έτους 2010, τα οποία μπορούν να θεωρηθούν αυστηρότερα σε ορισμένους τομείς από τα ISA που χρησιμοποιήθηκαν για τους ελέγχους των οικονομικών ετών μέχρι το 2009. Ειδικότερα τα αποσαφηνισμένα ISA μπορούν να δώσουν τις κατάλληλες απαντήσεις στις αλλαγές της φύσης των αποδεικτικών στοιχείων του ελέγχου όσον αφορά τη λογιστική βάση της εύλογης αξίας, τις πληροφορίες σχετικά με τις εκτιμήσεις και τις ευαισθησίες, ή την προσέγγιση των πράξεων με συνδεδεμένα μέρη.

Τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα προβλέπουν μεταξύ άλλων, τη συνολική ποσοτικοποίηση των παρατηρήσεων που σημειώνει ο ορκωτός ελεγκτής στην έκθεση του. Δηλαδή, πως θα διαμορφώνονταν τα κέρδη ή οι ζημιές μιας εταιρείας, αλλά και η καθαρή θέση, εάν είχαν ληφθεί υπόψη τα ποσά που αναγράφονται στις σημειώσεις. Τα ISA αναφέρονται επίσης σε ένα πλήθος παραγόντων που επηρεάζουν την ανεξαρτησία του ελεγκτή από τον ελεγχόμενο. Αν και δεν προσδιορίζονται ακριβή ποσοστά από τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα, υπάρχουν ωστόσο θεσμικοί φορείς στο εξωτερικό π.χ. (Αμερικανική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς) που έχουν προχωρήσει σε ακριβή προσδιορισμό τους.

Η διεθνής εποπτεία μπορεί και πρέπει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο με σκοπό τη βελτίωση των ελεγκτικών προτύπων και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των επενδυτών στον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων. Η σύγκλιση των προτύπων θα μειώσει πολύ τον κίνδυνο ελεγκτικών σφαλμάτων και παραλείψεων, αφού οι διαδικασίες θα είναι συγκρίσιμες μεταξύ των χωρών. Η διακυβέρνηση του διεθνούς χρηματοοικονομικού συστήματος θα αποκτήσει μεγαλύτερη σταθερότητα και θα μπορέσει μέσα από τη σύγκλιση σε πρότυπα υψηλής ποιότητας, να κατακτήσει υψηλότερο βαθμό ασφάλειας από κινδύνους όπως η λογιστική απάτη, η χειραγώγηση των χρηματοοικονομικών πληροφοριών, η έλλειψη ορθής κρίσης, ανεξαρτησίας και δεοντολογίας των ελεγκτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: Ο ΕΛΕΓΧΟΣ (ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ-ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ) ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

3.1 Αντικειμενικός σκοπός εσωτερικού ελέγχου

Αντικειμενικός σκοπός του εσωτερικού ελέγχου είναι η παροχή εξειδικευμένου και υψηλού επιπέδου υπηρεσίες προς τη διοίκηση, μέσω αξιολόγησης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, να βοηθά τα μέλη του οργανισμού γενικότερα στην αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων τους, μέσω επιστημονικών αναλύσεων, αξιολογήσεων και παροχής σχετικών συμβουλών με το ελάχιστο κόστος. Ειδικότερα στα πλαίσια του σκοπού αυτού ο εσωτερικός έλεγχος εξετάζει και αξιολογεί:²⁹

- Την ύπαρξη συστήματος οργάνωσης και επάρκειας αυτού σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα
- Την περιοδική επιβεβαίωση και πιστοποίηση λειτουργίας της επιχείρησης και τη σύγκριση των αρχικών στόχων με το αποτέλεσμα
- Τη μέτρηση απόδοσης του Management σε όλα τα επίπεδα
- Τη συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση του επιχειρηματικού κινδύνου καθώς και την αποτελεσματική διαχείριση του
- Την τήρηση πολιτικής προσωπικού, προαγωγών, αξιολογήσεων και αξιοποιήσεων των στελεχών
- Την αξιολόγηση απόδοσης των επενδύσεων σύμφωνα με τον αρχικό συνδυασμό αυτών
- Τον τρόπο και την αποτελεσματικότητα της ασκούμενης εποπτείας από τα στελέχη όλων των βαθμίδων
- Το βαθμό συμμόρφωσης των εργαζομένων στις αποφάσεις της διοίκησης
- Την ακρίβεια, την εξασφάλιση της πληρότητας και την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων και βιβλίων
- Το κατά πόσο η παραγωγική δραστηριότητα και οι υπηρεσίες ανταποκρίνονται προς τα καθορισμένα standards που έχουν θεσπισθεί
- Τα μέσα προστασίας για την επαρκή φύλαξη των περιουσιακών στοιχείων από κλοπές, απώλειες και φθορές
- Το βαθμό συνεργασίας του φορέα με τρίτους
- Την τήρηση πολιτικής πωλήσεων και εισπράξεων
- Το περιβάλλον που δρα η επιχείρηση
- Τον τρόπο επικοινωνίας και συνεργασίας των εργαζομένων
- Την εικόνα που έχει η επιχείρηση στην αγορά-ανταγωνισμό, καθώς και την εικόνα που έχει το καταναλωτικό κοινό προς την επιχείρηση

²⁹ Π. Παπαστάθης Αθήνα 2003 «Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις και στους οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του» α' τόμος (σελ.31-33)

Τέλος, συντάσσονται οι εκθέσεις οι οποίες και υποβάλλονται στον προϊστάμενο του τμήματος για συζήτηση και τελική έγκριση. Στη συνέχεια παρακολουθείται η εφαρμογή των αποφάσεων της διοίκησης που προέκυψαν από τη συζήτηση των εκθέσεων του τμήματος.³⁰

Αξίζει να σημειωθεί ότι στην ελληνική καθώς και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές αγορές επικρατεί μια λανθασμένη αντίληψη που εξακολουθεί να θεωρεί ότι η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου μιας επιχείρησης πρέπει να ασχολείται αποκλειστικά και μόνο με τους οικονομικούς ελέγχους. Οι σύγχρονες διοικήσεις των επιχειρήσεων κατανοούν όμως την εμβέλεια και τη νέα αντίληψη της χρησιμότητας του εσωτερικού ελέγχου και γνωρίζοντας ότι αυτός μπορεί να συμβάλλει καθοριστικά στη διαχείριση των κινδύνων και των προκλήσεων σε όλους τους τομείς των δραστηριοτήτων τους, εξασφαλίζοντας έτσι την ανταγωνιστικότητα και κατά επέκταση τη βιωσιμότητα τους. Η παγκοσμιοποίηση, οι αλλαγές στις κοινωνικές προτεραιότητες και η πρόσβαση στην πληροφόρηση σε πραγματικό χρόνο, αλλάζουν συνεχώς και εκ θεμελίων τον τρόπο του «επιχειρεί».

3.2 Ο ρόλος και η αναγκαιότητα του εσωτερικού ελέγχου

Η διοίκηση των επιχειρήσεων σήμερα με την τεράστια επέκταση και το γιγαντιαίο μέγεθος των επιχειρήσεων, γίνεται ολοένα και δυσκολότερη. Κάθε μεγάλη επιχείρηση αποτελείται από πολλές διευθύνσεις και τμήματα ώστε η επίβλεψη των χιλιάδων εργαζομένων στους διάφορους τομείς να μην είναι εύκολη, αν δεν έχουν εντοπιστεί και εφαρμοστεί σύγχρονες μέθοδοι διοίκησης και αν δεν χρησιμοποιηθεί η ηλεκτρονική τεχνολογία. Έτσι, με τον τρόπο αυτό είναι δυνατή η συγκέντρωση των διαφόρων πληροφοριών, οικονομικών, τεχνικών, και άλλων σε αξίες και ποσότητες με ταχείς ρυθμούς από την πλευρά των διευθυντών, που παλιότερα δεν είχαν τη δυνατότητα να στηρίζουν αξιόπιστα την παρέμβαση τους και τις παρατηρήσεις για την αξιολόγηση των λειτουργικών αποτελεσμάτων της επιχείρησης, ώστε να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες αυτές και να λαμβάνονται ορθολογικές αποφάσεις.

Η αξιοπιστία όμως των οικονομικών και τεχνικών πληροφοριών και στοιχείων εξαρτάται από τις ακολουθούμενες διαδικασίες και τον συνεχή έλεγχο, καθώς και από την αξιολόγηση αυτών. Για τους παραπάνω λόγους απαιτείται συνεχής εσωτερικός έλεγχος προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι στόχοι και οι στρατηγικές της επιχείρησης ακολουθούνται σωστά από τα διάφορα επίπεδα του Management και τους εργαζόμενους.³¹ Επίσης ο εσωτερικός έλεγχος με τις αναβαθμισμένες υπηρεσίες που προσφέρει, ως σύμβουλος γίνεται ολοένα και πιο αναγκαίος. Με την ανάλογη υποστήριξη από τη διοίκηση μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά στον εντοπισμό των διαχειριστικών αδυναμιών, την πρόληψη και την καταστολή των απρόβλεπτων γεγονότων, θετικά στοιχεία για την εύρυθμη λειτουργία της επιχείρησης.³²

Το Management της επιχείρησης έχει επίσης την ευθύνη για τη τήρηση των λογιστικών βιβλίων και στοιχείων και την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, που πρέπει να παρου-

³⁰ Dane Country Internal Audit ordinance

³¹ Τσαγκλάκας Α., 2005 “Ελεγκτική”

³² Παπαστάθης Π. 2003 “Ο Σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις και στους οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του α’ τόμος”

σιάζουν την αληθινή εικόνα της επιχείρησης, η οποία πρέπει να είναι ακριβής, επαρκής και αξιόπιστη. Ο εσωτερικός έλεγχος παρέχει τη βεβαιότητα ότι και η ευθύνη αυτή εκπληρώνεται με τρόπο κατάλληλο και υπεύθυνο.

Γενικότερα, η ευρεία και καθολική έννοια του εσωτερικού ελέγχου αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα αν εξεταστεί σε σχέση με τη πολυπλοκότητα των σημερινών μεγάλων βιομηχανικών και εμπορικών επιχειρήσεων, γιατί ο εσωτερικός έλεγχος παρουσιάζει σημαντικότερη σπουδαιότητα και εξέλιξη, επειδή αποτελεί πλέον μια τεχνική μεγάλης σημασίας που μπορεί να επιτρέψει στις διοικήσεις των πολυσύνθετων αυτών οργανισμών να λειτουργούν αποδοτικά επιτυγχάνοντας υψηλή παραγωγικότητα.

Ο εσωτερικός έλεγχος έχει ακόμη σημαντική σπουδαιότητα και για τον εξωτερικό ανεξάρτητο Ορκωτό Λογιστή. Το σύστημα και η ποιότητα του εσωτερικού ελέγχου που χρησιμοποιείται από την επιχείρηση θα καθορίσει επίσης το πρότυπο και τη διαδικασία του εξωτερικού ελέγχου. Οι ανεξάρτητοι Ορκωτοί Λογιστές εξετάζουν και αξιολογούν το σύστημα εσωτερικού ελέγχου προκειμένου να πεισθούν για την αξιοπιστία των λογιστικών δεδομένων, και να καθορίσουν το πρόγραμμα και το χρονοδιάγραμμα της ελεγκτικής διαδικασίας που είναι απαραίτητα για την έκφραση γνώμης πάνω στην ειλικρίνεια και την αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η αναγκαιότητα του εσωτερικού ελέγχου είναι προφανής από τις ατέλειες και τις αδυναμίες που διακρίνουν τον ίδιο τον άνθρωπο. Οι κλοπές, οι απάτες και οι ατασθαλίες ανάγονται στις ατέλειες της φύσης και της ηθικής. Επειδή είναι αδύνατο να εξαλειφθούν τελείως οι αδυναμίες αυτές, όσα μέσα και να επιστρατευθούν το μόνο που απομένει είναι η καταπολέμηση τους από τον εσωτερικό έλεγχο για να περιορισθούν όσο το δυνατόν περισσότερο.

3.3 Η θέση του εσωτερικού ελέγχου στο οργανόγραμμα της επιχείρησης

Η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου είναι ένα καλά οργανωμένο τμήμα υψηλών προδιαγραφών και απαιτήσεων. Είναι μια ανεξάρτητη λειτουργία ανώτατου ιεραρχικού επιπέδου, συμβουλευτικού χαρακτήρα, υπαγόμενη απευθείας στη διοίκηση ή στην επιτροπή ελέγχου, στελεχωμένη από εξειδικευμένο και επιστημονικά καταρτισμένο προσωπικό που διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους τακτικά ή έκτακτα και εισηγείται ανάλογα προς το ανώτατο όργανο, όταν διαπιστώνονται αδυναμίες, για τη λήψη διορθωτικών μέτρων.

Λόγω της άμεσης υπαγωγής του στη διοίκηση, αποτελεί προέκταση της και για το λόγο αυτό το κύρος και οι ευθύνες του είναι αυξημένες. Όσο πιο ψηλά στην ιεραρχία βρίσκεται ο Εσωτερικός Έλεγχος, τόσο μεγαλύτερη οντότητα και κύρος έχει. Η ένταξη του στα ανώτατα ιεραρχικά επίπεδα παρέχει τη δυνατότητα να προσφέρει υπηρεσίες υψηλού επιπέδου. Η τοποθέτηση του στο οργανόγραμμα στις υπηρεσίες υψηλού επιπέδου γίνεται περισσότερο για το λόγο ότι αποτελεί κατά ουσία, ένα συμβουλευτικό όργανο που του παρέχεται πάντα η πλήρης δυνατή υποστήριξη από την πλευρά της διοίκησης.

Ο βαθμός εξουσίας του προσδιορίζεται τόσο θεωρητικά όσο και πρακτικά από τη θέση που κατέχει μέσα στο οργανόγραμμα της επιχείρησης. Το που πρέπει να υπάγεται ιεραρχικά ο Εσωτερικός Έλεγχος εξαρτάται κατά κύριο λόγο από την οργανωτική δομή και το μέγεθος της επιχείρησης, την αντίληψη που έχουν οι διοικούντες για τον έλεγχο, καθώς επίσης και από το εάν η εταιρεία είναι εισηγμένη ή όχι στο χρηματιστήριο αξιών της κάθε χώρας.

3.4 Το νομικό πλαίσιο του εσωτερικού ελέγχου στην Ελλάδα σήμερα

Ο εσωτερικός έλεγχος στην Ελλάδα άρχισε να εμφανίζεται δειλά προς το τέλος της δεκαετίας του 1970 και στις αρχές του 1980. Μάλιστα το 1985 με απόφαση 1457/7.6.85 του Πρωτοδικείου Αθηνών, ιδρύεται το ελληνικό ινστιτούτο εσωτερικών ελεγκτών (Ε.Ι.Ε.Ε.) , που είναι και το καθ ύλην αρμόδιο συλλογικό όργανο που εκφράζει τον εσωτερικό έλεγχο στην Ελλάδα. Απαρτίζεται από επταμελές διοικητικό συμβούλιο και έχει ως μέλη πτυχιούχους ανωτάτων σχολών που ασκούν αποδεδειγμένα το επάγγελμα του εσωτερικού ελεγκτή.

Ο εσωτερικός έλεγχος άρχισε να γίνεται περισσότερο γνωστός μέσω προβολής του από το ινστιτούτο εσωτερικών ελεγκτών, με την διοργάνωση των δύο ευρωπαϊκών συνεδρίων στην Ελλάδα, 1994 και 1997 από το ινστιτούτο καθώς και με τη σύνδεση του ελληνικού ινστιτούτου με το αντίστοιχο ινστιτούτο της Αμερικής(Ι.Ι.Α) , ως και με την ευρωπαϊκή ομοσπονδία ινστιτούτων εσωτερικού ελέγχου(E.C.I.I.A). Οι διάφορες ανακατατάξεις στον επιχειρησιακό χώρο, όπως συγχωνεύσεις εταιρειών, εισαγωγή εταιρειών στο χρηματιστήριο αξιών Αθηνών, καθώς και η ολοκληρωτική οικονομική ένταξη της Ελλάδος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, συνέβαλαν καθοριστικά στην ανάδειξη και αναβάθμιση του εσωτερικού ελέγχου.

Με την απόφαση 2438 η Τράπεζα της Ελλάδος κάνει λόγο για επιτροπή ελέγχου και ανεξαρτησία της επιθεώρησης. Παράλληλα η επιτροπή κεφαλαιαγοράς, με την εγκύκλιο αριθμ.6 επισημαίνει προς τις Ε.Λ.Δ.Ε. ότι οφείλουν να διαθέτουν υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου. Επίσης, δύο αποφάσεις της επιτροπής κεφαλαιαγοράς (5/204 και ο νόμος 3016) για την εταιρική διακυβέρνηση, με ρητές διατάξεις, υποχρεώνει τις εταιρείες που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο να έχουν τμήμα εσωτερικού ελέγχου.³³

³³ Π.Παπαστάθης Αθήνα 2003 «Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις και στους οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του» α' τόμος (σελ.18-19)

3.5 Κώδικας δεοντολογίας εσωτερικού ελέγχου

Στόχος του Κώδικα Δεοντολογίας είναι να προάγει την ηθική κουλτούρα στο επάγγελμα του εσωτερικού ελέγχου. Οι εσωτερικοί ελεγκτές αναμένεται ότι θα εφαρμόζουν και θα υπερασπίζονται τις ακόλουθες αρχές:³⁴

Ακεραιότητα

Η ακεραιότητα των εσωτερικών ελεγκτών εδραιώνει την εμπιστοσύνη και παρέχει έτσι τη βάση εμπιστοσύνης της κρίσης τους.

Αντικειμενικότητα

Οι εσωτερικοί ελεγκτές προβαίνουν σε μία ισορροπημένη εκτίμηση όλων των σχετικών περιπτώσεων και δεν επηρεάζονται αδικαιολόγητα από τα δικά τους συμφέροντα, ή τα συμφέροντα άλλων, κατά το σχηματισμό των κρίσεων τους.

Εμπιστευτικότητα

Οι εσωτερικοί ελεγκτές σέβονται την αξία και την κυριότητα της πληροφόρησης που λαμβάνουν και δεν κοινοποιούν πληροφορίες χωρίς κατάλληλη εξουσιοδότηση, εκτός εάν υπάρχει νομική ή επαγγελματική υποχρέωση για να γίνει κάτι τέτοιο.

Επάρκεια

Οι εσωτερικοί ελεγκτές χρησιμοποιούν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις εμπειρίες που χρειάζονται για την παροχή των υπηρεσιών του εσωτερικού ελέγχου.

3.6 Ορισμός του συστήματος εσωτερικού ελέγχου

Η έννοια του συστήματος εσωτερικού ελέγχου έχει προσδιοριστεί με διάφορους τρόπους τόσο μέσα από διάφορα νομοθετικά κείμενα, όσο και από εθνικούς, διεθνείς φορείς, επαγγελματικές ενώσεις και συγγραφείς. Επομένως, λαμβάνοντας υπόψη τη πληθώρα των ορισμών αυτών ότι ως σύστημα εσωτερικού ελέγχου νοείται το σύνολο των μέτρων ελέγχου και πολιτικών που έχουν επινοηθεί και χρησιμοποιούνται σε μια επιχείρηση για να προωθήσουν, να κατευθύνουν, να περιορίσουν, να διοικήσουν και να ελέγξουν τις διάφορες δραστηριότητες αποβλέποντας στην ικανοποίηση των στόχων της επιχείρησης.³⁵

Η διοίκηση της επιχείρησης εισάγει αυτά τα οργανωτικά μέτρα ελέγχου καθώς η άμεση παρακολούθηση όλων των εργασιών της επιχείρησης και η αυτοπρόσωπη επίβλεψη των ενεργειών του προσωπικού από την πρώτη καθίσταται δύσκολη έως και αδύνατη.³⁶ Είναι επομένως ένα οργανωμένο πλέγμα λειτουργιών και διαδικασιών μηχανισμών και ελέγχων, που καλύπτει σε συνεχή βάση το σύνολο των δραστηριοτήτων ενός οργανισμού συντελώντας με τρόπο καταλυτικό, στην αποτελεσματική και ασφαλή λειτουργία του.³⁷

³⁴ Κ.Κάντζος και Α.Χονδράκη «Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική» έκδοση 2^η (σελ.133)

³⁵ Φίλος Λ.Ιωάννης (2004α) σελ.17

³⁶ Παπάς Α.Αντώνης (1999) σελ.110

³⁷ Λεμονάκης Μ.Χρήστος (2005)

Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου έχει ευστόχως παρομοιαστεί στο παρελθόν με το νευρικό σύστημα του ανθρώπινου οργανισμού, το οποίο διακλαδώνεται μέσα στην επιχείρηση μεταφέροντας όλα τα μηνύματα, τις εντολές από και προς τη διοίκηση.³⁸

Η αναγκαιότητα ύπαρξης ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου, η πληρότητα, το μέγεθος και η έκταση αυτού σε μια επιχείρηση, καθορίζεται από τις δραστηριότητες, την πολυπλοκότητα του αντικειμένου εκμετάλλευσης και των συναλλαγών, την εκπαίδευση και την εξειδίκευση προσωπικού, καθώς και από μια σειρά άλλων παραγόντων. Η ύπαρξη ενός οργανωμένου συστήματος εσωτερικού ελέγχου παρέχει εγγυήσεις στις διοικήσεις, μέσω των ασφαλιστικών δικλίδων που παρέχει ως σύστημα για την αποτελεσματική συμβολή του στην εύρυθμη λειτουργία και την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων.³⁹

3.7 Η θεωρία και η φιλοσοφία του εξωτερικού ελέγχου

Οι βασικές αρχές από τις οποίες αντλεί αλλά και στις οποίες ανταποκρίνεται ο εξωτερικός έλεγχος, σχετίζονται με τις παρακάτω αιτίες και αναγκαιότητες:

- Σύγκρουση συμφερόντων των εμπλεκόμενων στη σημερινή δομή της οικονομικής οντότητας και λειτουργία των οικονομικών φορέων.
- Ανάγκη επαλήθευσης
- Τεκμήρια διαπιστώσεων. Τα τεκμήρια στα οποία ο ελεγκτής θα στηρίξει τη γνώμη του περί των αποτελεσμάτων αναφορικά με το στόχο του διενεργούμενου ελέγχου, τα οποία περιλαμβάνουν κάθε επίδραση που μπορεί να επηρεάσει τη διαμόρφωση της κρίσεως του περί της ορθότητας ή μη των εν λόγω λογιστικών καταστάσεων
- Εύλογη επαγγελματική υπευθυνότητα. Αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο θα πρέπει ο ελεγκτής να εφαρμόσει τις απαραίτητες σχετικές διαδικασίες στη διεξαγωγή του συγκεκριμένου ελέγχου
- Ορθότητα παρουσίασης
- Ανεξαρτησία
- Επαγγελματική δεοντολογία

³⁸ Cook-Winkle (1976), "Auditing, Philosophy and Technique" από Π.Παπαστάθης (2003), σελ.42

³⁹ Π.Παπαστάθης Αθήνα 2003 «Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις και στους οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του»

3.8 Ποιες εταιρείες υπάγονται υποχρεωτικά στον εξωτερικό έλεγχο

Με βάση το άρθρο 3 του Π.Δ226/92⁴⁰ σε υποχρεωτικό τακτικό έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης και των οικονομικών καταστάσεων υπάγονται:

- Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, πλην των δήμων και κοινοτήτων
- Τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που εξυπηρετούν δημόσιο ή κοινωφελή σκοπό και επιχορηγούνται από το κράτος
- Οι τράπεζες, οι ασφαλιστικές εταιρείες, οι εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου, οι εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, οι εταιρείες χρηματοδοτικών μισθώσεων και οι ενώσεις συνεταιριστικών οργανώσεων
- Οι ανώνυμες εταιρείες, οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, οι ετερόρρυθμες κατά μετοχές εταιρείες και οι κοινοπραξίες αυτών
- Οι ενοποιημένοι λογαριασμοί του άρθρου 100 παρ.1 του Κ.Ν.2190/1920 των συνδεδεμένων επιχειρήσεων
- Οι ανώνυμες εταιρείες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, καθώς και οι ανώνυμες εταιρείες των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο, έχει αναληφθεί με δημόσια εγγραφή
- Οι εταιρείες ή οργανισμοί ή και δραστηριότητες που με βάση τις διατάξεις του νόμου υπάγονται στον υποχρεωτικό έλεγχο Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών

⁴⁰ www.soel.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο : Η ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ

4.1 Ο Νόμος Sarbanes-Oxley (Η.Π.Α)

Στις ΗΠΑ το κυριότερο νομοθετικό πλαίσιο ήταν ο νόμος Sarbanes-Oxley που ψηφίστηκε τον Ιούλιο του 2002, και κύριοι δημιουργοί του ήταν ο γερουσιαστής Paul Sarbanes και ο αντιπρόσωπος Michael Oxley. Σύμφωνα με τον Ιατρίδη (2008)⁴¹ “Ο Νόμος αυτός δίνει ιδιαίτερη σημασία στο πληροφοριακό περιεχόμενο των δημοσιευόμενων λογιστικών καταστάσεων και της χρηματοοικονομικής ενημέρωσης των επενδυτών, σχετικά με την αποδοτικότητα των επιχειρήσεων και τις προοπτικές τους, αφού η ύπαρξη ποιότητας και αξιοπιστίας στην χρηματοοικονομική πληροφόρηση είναι απαραίτητη για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της κεφαλαιαγοράς”.

Ο Νόμος Sarbanes-Oxley έχει ως στόχο την εξάλειψη των παραγόντων που οδηγούν σε φαινόμενα εξαπάτησης του επενδυτικού κοινού, μέσα από τον αυστηρό έλεγχο των επιτροπών λογιστικού ελέγχου, την ανεξαρτησία των ελεγκτών λογιστών, την ενίσχυση των εσωτερικών ελέγχων, και της διαχείρισης των κινδύνων, καθώς και την επιβολή ποινών που θα αποτρέπουν κερδοσκοπικές συμπεριφορές.

Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με την ιστοσελίδα της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος,⁴² ο Νόμος Sarbanes-Oxley μεταξύ άλλων, επιβάλλει στους Διευθύνοντες Συμβούλους και στους Οικονομικούς Διευθυντές των εισηγμένων εταιρειών σε χρηματιστήρια των ΗΠΑ, να πιστοποιούν εγγράφως εκτός ορισμένων περιπτώσεων ότι:

- Οι γνωστοποιήσεις σε ορισμένα από τα υποβαλλόμενα δελτία προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ, δεν περιέχουν σημαντικά λάθη ή παραλείψεις.
- Έχουν εφαρμοσθεί οι σχετικές διαδικασίες ελέγχου κατά τη συλλογή και παροχή των πληροφοριών που αφορούν τα δελτία αυτά και
- Έχουν πρόσφατα αξιολογηθεί οι διαδικασίες και οι έλεγχοι διαφάνειας

Ένα ακόμα σημαντικό στοιχείο που περιλαμβάνεται στο Νόμο Sarbanes-Oxley είναι η δημιουργία του Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB). Είναι ένα ανεξάρτητο όργανο ελέγχου και επίβλεψης των ελεγκτικών εταιρειών. Ελέγχεται μόνο από την Αμερικάνικη Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και περιλαμβάνει νόμους και κανόνες που επηρεάζουν όλες τις πτυχές της ελεγκτικής βιομηχανίας, όπως ελεγκτικά πρότυπα και διαδικασίες, πρακτικές των ελεγκτικών εταιρειών και διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου. Ο Νόμος Sarbanes-Oxley αποτέλεσε τον οδηγό για παρόμοιες νομοθετικές διατάξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αλλού.

⁴¹ Ιατρίδης Γεώργιος –Ο Νόμος Sarbanes-Oxley-ΟΦΕΛΗ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

⁴² www.nbg.gr

4.2 Ευρωπαϊκή Ένωση

Το παράδειγμα των ΗΠΑ στη λήψη μέτρων για τον αυστηρότερο έλεγχο και τη διαφάνεια των λογιστικών καταστάσεων ακολούθησε και η Ευρωπαϊκή Ένωση με μια σειρά από παρόμοια μέτρα. Συγκεκριμένα τα μέτρα που πήρε η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε) για τη διασφάλιση της ποιότητας των οικονομικών καταστάσεων και της ανεξαρτησίας των ορκωτών ελεγκτών, ήταν ο εκσυγχρονισμός της 8^{ης} Κοινοτικής Οδηγίας προκειμένου το επάγγελμα του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή να λειτουργεί υπό ενιαία δομή και με τους ίδιους κανόνες, σε όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε.⁴³ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε δέκα προτεραιότητες για τη βελτίωση και την εναρμόνιση της ποιότητας των υποχρεωτικών λογιστικών ελέγχων σε ολόκληρη την Ε.Ε.

Έτσι, σύμφωνα με το έγγραφο IP/03/715 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που δημοσιεύτηκε το Μάιο του 2003, στόχος είναι να εξασφαλιστεί ότι οι επενδυτές και οι άλλοι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να βασίζονται πλήρως στην ακρίβεια των ελεγμένων λογαριασμών, να αποφευχθούν οι συγκρούσεις συμφερόντων για τους ελεγκτές, και να βελτιωθεί η προστασία της Ε.Ε. από διάφορα σκάνδαλα.

Το πρόγραμμα διαιρείται σε βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες. Στις βραχυπρόθεσμες περιλαμβάνονται «η ενίσχυση της δημόσιας εποπτείας των ορκωτών ελεγκτών σε επίπεδο κρατών-μελών και σε επίπεδο Ε.Ε., η υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΕΠ σε όλους τους υποχρεωτικούς λογιστικούς ελέγχους στην Ε.Ε από το 2005 και μετά. Επίσης, καθώς και τη σύσταση της Κανονιστικής Επιτροπής Ελεγκτικών Θεμάτων, αποστολή της οποίας θα είναι η συμπλήρωση της αναθεωρημένης νομοθεσίας και η ταχεία έγκριση λεπτομερών δεσμευτικών μέτρων.»

Μια συνοπτική περιγραφή των βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων προτεραιοτήτων, σύμφωνα πάντα με το έγγραφο IP/03/715 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δίνεται παρακάτω:

Βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

- Εκσυγχρονισμός της 8^{ης} οδηγίας για το εταιρικό δίκαιο
- Ενίσχυση της κανονιστικής υποδομής της Ε.Ε.
- Ενίσχυση της δημόσιας εποπτείας του κλάδου των ορκωτών ελεγκτών
- Η επιβολή της χρήσης των ΔΕΠ σε όλους τους υποχρεωτικούς λογιστικούς ελέγχους

Μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες

- Βελτίωση των πειθαρχικών κυρώσεων
- Περισσότερη διαφάνεια όσον αφορά τις ελεγκτικές εταιρείες και τα δίκτυα τους
- Εταιρική διακυβέρνηση: ενίσχυση των ελεγκτικών επιτροπών και του εσωτερικού ελέγχου
- Ενίσχυση της ανεξαρτησίας του ορκωτού ελεγκτή και του κώδικα δεοντολογίας
- Εμβάθυνση της εσωτερικής αγοράς ελεγκτικών υπηρεσιών
- Έλεγχος της αξιοπιστίας των ορκωτών ελεγκτών

⁴³ Αλαμάνος Χ.2007 «Η ελληνική και παγκόσμια οικονομία σε συνδυασμό με την εταιρική διακυβέρνηση και την εφαρμογή των ΔΛΠ και ΔΕΠ, Οικονομικά Χρονικά, τεύχος Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2007»

4.2.1 Η Εθνική εφαρμογή των ΔΕΠ

Σε πολλές περιπτώσεις τα ΔΕΠ υιοθετούνται από τις εθνικές νομοθεσίες και αποκτούν έτσι νομική δεσμευτική ισχύ. Η έρευνα της IOSCO για τα συστήματα εποπτείας των ελεγκτών στα κράτη που εκπροσωπούνται σε αυτήν, βρήκε πως τα ΔΕΠ χρησιμοποιούνται σε εκτεταμένο βαθμό αλλά με διαφορετικό τρόπο στις εθνικές έννομες τάξεις.⁴⁴ Σε γενικές γραμμές τα ΔΕΠ χρησιμοποιούνται περισσότερο από τις χώρες των αναδυόμενων αγορών, αφού οι χώρες με αναπτυγμένες αγορές οι οποίες αποτελούν μέλη της τεχνικής επιτροπής της IOSCO, χρησιμοποιούν εθνικά ελεγκτικά πρότυπα. Όμως, σύμφωνα με την έρευνα σε μεγάλο βαθμό περιπτώσεων τα εθνικά ελεγκτικά πρότυπα βασίζονται ή έχουν εξαχθεί από τα ΔΕΠ.

4.2.2 Εφαρμογή & Νομοθεσία των ΔΕΠ στην Ελλάδα

Τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα εισάγονται με το άρθρο 137 του Νόμου 3229/2004 «Ελεγκτές και Πιστοποιητικά Ελέγχου» και συγκεκριμένα στην παράγραφο 1, αναφέρεται ότι οι εταιρείες που συντάσσουν είτε υποχρεωτικά είτε προαιρετικά, Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις και Ενοποιημένες Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις, σύμφωνα με τα υιοθετούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, υποχρεούται να υποβάλλουν τις καταστάσεις αυτές σε έλεγχο Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών ενώ οι Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις και οι Ενδιάμεσες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις του δευτέρου τριμήνου της χρήσεως όταν επιβάλλεται η σύνταξη τους, υποβάλλονται σε επισκόπηση από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές και το Πιστοποιητικό Επισκόπησης δημοσιεύεται, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το άρθρο 135, μαζί με τις Ενδιάμεσες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις.

Στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου αναφέρονται τα εξής, οι αναγκαίες αναφορές στο Πιστοποιητικό Ελέγχου ή Επισκόπησης των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών ορίζονται με απόφαση της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (Ε.Λ.Τ.Ε.), ύστερα από σχετική εισήγηση του Εποπτικού Συμβουλίου του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, μέσα στα πλαίσια των κανόνων που προδιαγράφονται από τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών.

⁴⁴ IOSCO, Survey Report on Regulation and Oversight of Auditors, σπ,σ.12

4.3 Δείγμα- Ανάλυση Μεθοδολογίας

Ως δείγμα επιλέχθηκαν 3 κλάδοι του Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, με δείγμα 2 εισηγμένων εταιρειών. Συνολικά εξετάζονται 6 εισηγμένες εταιρείες στις οποίες αναλύονται και συγκρίνονται ξεχωριστά, οι Δείκτες Αποδοτικότητας και ο Δείκτης Γενικής Ρευστότητας για την τριετία 2004-2005-2006, λόγω υιοθέτησης των ΔΕΠ εκείνη την περίοδο. Έπειτα προσδιορίζονται τα συμπεράσματα των παραπάνω συγκρίσεων.

Ακολούθως, προσδιορίζεται η μελέτη για τα ποιοτικά στοιχεία της κάθε εταιρείας, μέσα από τις οικονομικές καταστάσεις της και τις εκθέσεις των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Εξετάζονται οι διαφορές ανά έτος και ανά εταιρεία, καθώς απαντώνται τα ερωτήματα εάν αυτές οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις προσφέρουν λιγότερες ή περισσότερες πληροφορίες μετά την υιοθέτηση των ΔΕΠ.

Τέλος, αναλύεται η σημασία των ΔΕΠ για τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις όπως επίσης για το εάν οι πληροφορίες που παρέχονται μέσα από αυτές είναι χρήσιμες ή όχι, και ποια είναι η έκθεση του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή (θετική-αρνητική).

4.4 Ανάλυση Αριθμοδεικτών

Στη παρούσα εργασία οι αριθμοδείκτες που χρησιμοποιούνται είναι οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας και ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας. Ενδεικτικά αναφέρονται παρακάτω:⁴⁵

- **Αριθμοδείκτης μικτού κέρδους**, ο οποίος δεικνύει τη λειτουργική αποτελεσματικότητα μιας επιχείρησης, καθώς και την πολιτική τιμών αυτής.
- **Αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους**, κατά τον οποίο φαίνεται το ποσοστό καθαρού κέρδους που επιτυγχάνει μια επιχείρηση από τις λειτουργικές της δραστηριότητες.
- **Κέρδη ανά μετοχή**, ο οποίος αριθμοδείκτης δείχνει το ύψος των καθαρών κερδών που αντιστοιχεί σε κάθε μετοχή της επιχείρησης.
- **Αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού**, ο οποίος μετρά την απόδοση των συνολικών περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης καθώς και των επί μέρους τμημάτων της.
- **Αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων**, κατά τον οποίο απεικονίζεται η κερδοφόρα δυναμικότητα μιας επιχείρησης και παρέχει ένδειξη του κατά πόσο επιτεύχθηκε ο στόχος πραγματοποίησεως ενός ικανοποιητικού αποτελέσματος.
- **Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας**, ο οποίος δεικνύει την ρευστότητα μιας επιχείρησης καθώς και το περιθώριο ασφαλείας που διατηρεί η διοίκηση της για να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει μια ανεπιθύμητη εξέλιξη στη ροή των κεφαλαίων κινήσεως της.

⁴⁵ Νιάρχος Νικήτας «ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ» 2004 σελ.99-125, σελ.54,σελ-180

4.4.1 Κλάδος ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ

Α) ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ(Υποκατηγορία-Ταξίδια & Τουρισμός)

Μελετώντας τους παραπάνω αριθμοδείκτες παρατηρούνται τα εξής:

- Ο **αριθμοδείκτης μικτού κέρδους** για το έτος 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 καθώς ανάμεσα σε αυτά τα έτη υπάρχει μια μείωση αυτού του αριθμοδείκτη της τάξεως (-0,126..), ενώ ακολουθεί το έτος 2006 με περαιτέρω μείωση ανάμεσα στα 2005-2006 της τάξεως (-0,073..). Τα μικτά κέρδη χρήσεως μειώνονται και στα 3 έτη, ενώ οι καθαρές πωλήσεις της επιχείρησης αυξάνονται σταδιακά από έτος σε έτος.
- Ο **αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους** για το έτος 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 καθώς ανάμεσα τους υπάρχει αύξηση της τάξεως (+0,0397..), ενώ ακολουθεί το έτος 2006 με μικρή μείωση αυτού ανάμεσα στα 2005-2006 της τάξεως (-0,021..). Αυξάνονται τα καθαρά κέρδη χρήσεως 2004-2005, ενώ μειώνονται από το 2005 στο 2006. Έπειτα οι καθαρές πωλήσεις αυξάνονται σταδιακά ανάμεσα σε αυτές τις χρονολογίες.
- Τα **κέρδη ανά μετοχή** για το έτος 2004 είναι μικρότερα σε σχέση με το 2005 καθώς ανάμεσα τους φαίνεται αύξηση του δείκτη κατά (+0,411..), ενώ ακολουθεί και το έτος 2006 με μικρή αύξηση ανάμεσα στις χρονολογίες 2005-2006 κατά (+0,0833..). Τα καθαρά κέρδη μετά φόρων αυξάνονται από έτος σε έτος, ενώ ο αριθμός των μετοχών που βρίσκονται σε κυκλοφορία παραμένει σταθερός και για τις τρεις χρονολογίες.
- Ο **αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού** για το έτος 2004 φαίνεται να είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 με μια μείωση της τάξεως (-0,013..), ενώ ακολουθεί το 2006 με αύξηση αυτού του αριθμοδείκτη κατά (+0,236..). Τα καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης της επιχείρησης μειώνονται το 2005 ενώ αυξάνονται από το 2006. Επίσης, υπάρχει μείωση χρηματοοικονομικών εξόδων από το 2004-2005 και αύξηση αυτών από το 2005-2006. Το σύνολο του ενεργητικού της επιχείρησης μειώνεται και στα τρία έτη.
- Ο **αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων** για το έτος 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 με μια μείωση της τάξεως (-0,0088...), ενώ φαίνεται αύξηση αυτού κατά τα έτη 2005-2006 της τάξεως (+0,305...). Τα καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης μειώνονται το 2005 ενώ αυξάνονται και πάλι το 2006. Παράλληλα το σύνολο ενεργητικού της επιχείρησης μειώνεται και στις τρεις χρονολογίες.
- Ο **αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας** για το έτος 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 με μια μείωση μεταξύ τους κατά (-0,368..), ενώ ακολούθως φαίνεται αύξηση του αριθμοδείκτη ανάμεσα στο 2005-2006 της τάξεως (+0,5208..). Τα διαθέσιμα της επιχείρησης μειώνονται κατακόρυφα από το 2004 στο 2005, ενώ αυξάνονται και πάλι από το 2006. Οι απαιτήσεις της αυξάνονται από έτος σε έτος, ενώ τα αποθέματα της επιχείρησης αυξάνονται από το έτος 2005 και μειώνονται από τη χρονιά 2006. Τέλος, οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της αυξάνονται το 2005 και μειώνονται ξανά το 2006.

B) ΓΕΚΕ ΑΕ (Υποκατηγορία- Ξενοδοχεία)

Μελετώντας τους παραπάνω αριθμοδείκτες παρατηρούνται τα εξής:

- Ο **αριθμοδείκτης μικτού κέρδους** για το 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 αφού φαίνεται μείωση κατά (-0,134..), καθώς ακολουθεί το 2006 με περαιτέρω μείωση του αριθμοδείκτη κατά (-0,054..). Τα μικτά κέρδη εκμετάλλευσης μειώνονται το 2005, καθώς αυξάνονται ελάχιστα το 2006. Αντίστοιχα παρατηρείται ότι και οι καθαρές πωλήσεις της επιχείρησης μειώνονται το 2005 και αυξάνονται ελάχιστα και αυτές το 2006.
- Ο **αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους** για το έτος 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 με ακόλουθη μείωση της τάξεως (-0,035..), καθώς και το 2006 φαίνεται μεγάλη μείωση αυτού κατά (-0,537..). Τα καθαρά κέρδη χρήσεως της επιχείρησης μειώνονται από έτος σε έτος, ενώ οι καθαρές πωλήσεις μειώνονται το 2005 και αυξάνονται το 2006.
- Ο **δείκτης κέρδη ανά μετοχή** για το έτος 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 με ακόλουθη μείωση της τάξεως (-0,22..), ενώ παράλληλα και για το 2006 φαίνεται μείωση του αριθμοδείκτη κατά (-0,475..). Τα καθαρά κέρδη μετά φόρων μειώνονται από έτος σε έτος, ενώ ο αριθμός των μετοχών που βρίσκεται σε κυκλοφορία παραμένει σταθερός.
- Ο **αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού** για το έτος 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 αφού παρατηρείται μείωση αυτού κατά (-0,272..), καθώς για το 2006 φαίνεται μεγάλη μείωση της τάξεως (-0,441..). Τα καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης μειώνονται από έτος σε έτος, καθώς για τα έτη 2004-2005 τα χρηματοοικονομικά έξοδα της επιχείρησης είναι μηδενικά. Το σύνολο του ενεργητικού της μειώνεται το 2005, καθώς αυξάνεται σημαντικά το 2006.
- Ο **αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων** για το 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 αφού παρατηρείται μείωση αυτού κατά (-0,272..), ενώ και για το 2006 φαίνεται μείωση κατά (-0,584..). Τα καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης μειώνονται και τις τρεις χρονολογίες, καθώς το σύνολο ενεργητικού της επιχείρησης μειώνεται το 2005 και αυξάνεται το 2006.
- Ο **αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας** για το έτος 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 με αποτέλεσμα να ακολουθεί μείωση του αριθμοδείκτη κατά (-0,608..), ενώ για το 2006 ο αριθμοδείκτης αυξάνεται κατά (+1,675..). Τα διαθέσιμα της επιχείρησης μειώνονται και τις τρεις χρονολογίες, ενώ οι απαιτήσεις της επιχείρησης αυξάνονται το 2005 και μειώνονται ελάχιστα το 2006. Παράλληλα τα αποθέματα της αυξάνονται ανά έτος, ενώ οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις αυξάνονται το 2005 και μειώνονται σημαντικά το 2006.

Γ) Σύγκριση Αριθμοδεικτών : ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ-ΓΕΚΕ ΑΕ

Ακολουθεί μια σύντομη σύγκριση των αριθμοδεικτών ανάμεσα στις δυο επιχειρήσεις.

Για τον αριθμοδείκτη του μικτού κέρδους προκύπτει ότι το **2004** η επιχείρηση **ΓΕΚΕ ΑΕ** κατείχε τον **υψηλότερο** σε σχέση με την επιχείρηση ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ, με αποτέλεσμα η ΓΕΚΕ ΑΕ να δεικνύει καλύτερη λειτουργική αποτελεσματικότητα. Ακολούθως και το **2005-2006** παρατηρείται το ίδιο αποτέλεσμα, με την επιχείρηση **ΓΕΚΕ ΑΕ** να έχει τους **υψηλότερους** αριθμοδείκτες σε σχέση με τις ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ.

Για τον αριθμοδείκτη του καθαρού κέρδους προκύπτει ότι το **2004** η επιχείρηση **ΓΕΚΕ ΑΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με τις ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ, με αποτέλεσμα η ΓΕΚΕ ΑΕ να δείχνει μεγαλύτερο ποσοστό καθαρού κέρδους που επιτυγχάνει από τις πωλήσεις της. Ακολούθως και το **2005-2006** παρατηρείται το ίδιο αποτέλεσμα, με την επιχείρηση **ΓΕΚΕ ΑΕ** να έχει τους **υψηλότερους** αριθμοδείκτες σε σχέση με τις ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ.

Για τον αριθμοδείκτη κέρδη ανά μετοχή προκύπτει ότι το **2004** η επιχείρηση **ΓΕΚΕ ΑΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με τις ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ, με αποτέλεσμα η ΓΕΚΕ ΑΕ να δείχνει μεγαλύτερο ύψος καθαρών κερδών που αντιστοιχούν σε κάθε μετοχή της επιχείρησης. Ακολούθως και το **2005-2006** παρατηρείται το ίδιο αποτέλεσμα, με την επιχείρηση **ΓΕΚΕ ΑΕ** να έχει τους **υψηλότερους** αριθμοδείκτες σε σχέση με τις ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ.

Για τον αριθμοδείκτη αποδοτικότητας ενεργητικού φαίνεται ότι το **2004** η επιχείρηση **ΓΕΚΕ ΑΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με τις ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ, καθώς μετράται καλύτερη απόδοση των περιουσιακών στοιχείων και των επί μέρους τμημάτων της. Το ίδιο παρατηρείται και για το **2005**, ενώ για τη χρονιά **2006** φαίνεται ότι η επιχείρηση **ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ** κατέχουν τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με την ΓΕΚΕ ΑΕ.

Για τον αριθμοδείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων φαίνεται ότι το **2004** η επιχείρηση **ΓΕΚΕ ΑΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με τις ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ, καθώς φαίνεται η καλύτερη επίτευξη του στόχου πραγματοποίησης ενός ικανοποιητικού αποτελέσματος. Ακολούθως και το **2005-2006** παρατηρείται το ίδιο αποτέλεσμα, με την επιχείρηση **ΓΕΚΕ ΑΕ** να έχει τους **υψηλότερους** αριθμοδείκτες σε σχέση με τις ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ.

Για τον αριθμοδείκτη γενικής ρευστότητας παρατηρείται ότι το **2004** η επιχείρηση **ΓΕΚΕ ΑΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με τις ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ, με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγαλύτερη ρευστότητα στην επιχείρηση καθώς και μεγαλύτερο περιθώριο ασφαλείας στην περίπτωση ανεπιθύμητης εξέλιξης στη ροή των κεφαλαίων κινήσεων της. Ακολούθως και το **2005-2006** παρατηρείται το ίδιο αποτέλεσμα, με την επιχείρηση **ΓΕΚΕ ΑΕ** να έχει τους **υψηλότερους** αριθμοδείκτες σε σχέση με τις ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ.

Συμπερασματικά, η ΓΕΚΕ ΑΕ κατέχει τους υψηλότερους αριθμοδείκτες αποδοτικότητας και γενικής ρευστότητας σε σχέση με τις ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ.

4.4.2 Κλάδος : ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΠΟΤΑ

Α) ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ(Υποκατηγορία: Τρόφιμα)

Μελετώντας τους παραπάνω αριθμοδείκτες παρατηρούνται τα εξής:

- Ο **αριθμοδείκτης μικτού κέρδους** για το έτος 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 καθώς ανάμεσα σε αυτά τα έτη υπάρχει μια αύξηση αυτού του αριθμοδείκτη της τάξεως (+0,0348..), ενώ ακολουθεί το έτος 2006 με μείωση ανάμεσα στα 2005-2006 της τάξεως (-0,047..). Τα μικτά κέρδη χρήσεως αυξάνονται και στα 3 έτη, ενώ οι καθαρές πωλήσεις της επιχείρησης αυξάνονται και αυτές σταδιακά από έτος σε έτος.
- Ο **αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους** για το έτος 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 με μικρή αύξηση της τάξεως (+0,094..), καθώς το 2006 φαίνεται μεγάλη μείωση αυτού κατά (-0,56..). Τα καθαρά κέρδη χρήσεως της επιχείρησης αυξάνονται το 2005 ενώ μειώνονται κατά πολύ το 2006. Οι καθαρές πωλήσεις αντιθέτως αυξάνονται ανάμεσα σε αυτά τα έτη.
- Ο **δείκτης κέρδη ανά μετοχή** για το έτος 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 με ακόλουθη σημαντική αύξηση της τάξεως (+1,6..), ενώ παράλληλα για το 2006 φαίνεται μείωση του αριθμοδείκτη κατά (-0,8..). Τα καθαρά κέρδη μετά φόρων αυξάνονται το 2005 ενώ μειώνονται αρκετά το 2006. Ο αριθμός των μετοχών που βρίσκεται σε κυκλοφορία παραμένει σταθερός.
- Ο **αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού** για το έτος 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 αφού παρατηρείται αύξηση αυτού κατά (+0,038..), καθώς για το 2006 φαίνεται μείωση της τάξεως (-0,212..). Τα καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης αυξάνονται το 2005, ενώ μειώνονται από το 2006. Τα χρηματοοικονομικά έξοδα της επιχείρησης αυξάνονται και τις τρεις χρονιές διαδοχικά, καθώς ακολουθεί και το σύνολο του ενεργητικού της με τον ίδιο αυξανόμενο ρυθμό.
- Ο **αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων** για το 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 αφού παρατηρείται αύξηση αυτού κατά (+0,050..), ενώ για το 2006 φαίνεται μείωση κατά (-0,320..). Τα καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης αυξάνονται το 2005 ενώ μειώνονται το 2006. Το σύνολο ενεργητικού της επιχείρησης αυξάνεται και τις τρεις χρονολογίες.
- Ο **αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας** για το έτος 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 με αποτέλεσμα να ακολουθεί μείωση του αριθμοδείκτη κατά (-0,076..), ενώ και για το 2006 ο αριθμοδείκτης μειώνεται κατά (-0,324..). Τα διαθέσιμα της επιχείρησης αυξάνονται το 2005 και μειώνονται και πάλι το 2006, καθώς οι απαιτήσεις της αυξάνονται σταδιακά. Παράλληλα με τον ίδιο ρυθμό ακολουθούν και τα αποθέματα της, ενώ και οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις αυξάνονται αυτά τα τρία έτη.

B) ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ (Υποκατηγορία: Τρόφιμα)

Μελετώντας τους παραπάνω αριθμοδείκτες παρατηρούνται τα εξής:

- Ο **αριθμοδείκτης μικτού κέρδους** για το έτος 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 καθώς ανάμεσα σε αυτά τα έτη υπάρχει μια αύξηση αυτού του αριθμοδείκτη της τάξεως (+0,05..), ενώ και για το 2006 με υπάρχει αύξηση της τάξεως (+0,027..). Τα μικτά κέρδη χρήσεως αυξάνονται και στα 3 έτη, ενώ οι καθαρές πωλήσεις της επιχείρησης για το 2005 μειώνονται, ενώ αυξάνονται και πάλι από το 2006.
- Ο **αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους** για το έτος 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 με αύξηση της τάξεως (+0,21..), καθώς το 2006 φαίνεται μείωση αυτού κατά (-0,36..). Τα καθαρά κέρδη χρήσεως της επιχείρησης αυξάνονται το 2005 ενώ μειώνονται το 2006. Οι καθαρές πωλήσεις και αυτές μειώνονται για το 2005 και αυξάνονται από το 2006.
- Ο **δείκτης κέρδη ανά μετοχή** για το έτος 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 με ακόλουθη αύξηση της τάξεως (+0,31..), ενώ παράλληλα για το 2006 φαίνεται σημαντική μείωση του αριθμοδείκτη κατά (-0,61..). Τα καθαρά κέρδη μετά φόρων αυξάνονται το 2005 ενώ μειώνονται κατά πολύ το 2006. Ο αριθμός των μετοχών αντίθετα αυξάνεται το 2005 και έπειτα παραμένει σταθερός.
- Ο **αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού** για το έτος 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 αφού παρατηρείται αύξηση αυτού κατά (+0,27..), καθώς και για το 2006 φαίνεται αύξηση της τάξεως (+0,08..). Τα καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης αυξάνονται το 2005, ενώ μειώνονται ελάχιστα το 2006. Τα χρηματοοικονομικά έξοδα της επιχείρησης αυξάνονται και τις τρεις χρονιές διαδοχικά, καθώς ακολουθεί και το σύνολο του ενεργητικού της με τον ίδιο αυξανόμενο ρυθμό.
- Ο **αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων** για το 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 αφού παρατηρείται αύξηση αυτού κατά (+0,23..), ενώ για το 2006 φαίνεται μείωση κατά (-0,05..). Τα καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης αυξάνονται το 2005 ενώ μειώνονται το 2006. Το σύνολο ενεργητικού της επιχείρησης αυξάνεται και τις τρεις χρονολογίες.
- Ο **αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας** για το έτος 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 με αποτέλεσμα να ακολουθεί αύξηση του αριθμοδείκτη κατά (+0,13..), ενώ για το 2006 ο αριθμοδείκτης μειώνεται ελάχιστα κατά (-0,09..). Τα διαθέσιμα της επιχείρησης μειώνονται σημαντικά το 2005 και μειώνονται το 2006, καθώς οι απαιτήσεις της επιχείρησης αυξάνονται το 2005 και μειώνονται από το 2006. Παράλληλα τα αποθέματα της μειώνονται το 2005 και αυξάνονται το 2006. Έπειτα οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της μειώνονται και αυτές το 2005 ενώ αυξάνονται και πάλι το 2006.

Γ) Σύγκριση Αριθμοδεικτών : ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ- ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ

Ακολουθεί μια σύντομη σύγκριση των αριθμοδεικτών ανάμεσα στις δυο επιχειρήσεις.

Για τον αριθμοδείκτη του μικτού κέρδους προκύπτει ότι το **2004** η επιχείρηση **ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ** κατείχε τον **υψηλότερο** σε σχέση με την επιχείρηση ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ, με αποτέλεσμα η ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ να δεικνύει καλύτερη λειτουργική αποτελεσματικότητα. Ακολούθως και το **2005-2006** παρατηρείται το ίδιο αποτέλεσμα, με την επιχείρηση **ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ** να έχει τους **υψηλότερους** αριθμοδείκτες σε σχέση με την ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ.

Για τον αριθμοδείκτη του καθαρού κέρδους προκύπτει ότι το **2004** η επιχείρηση **ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με την επιχείρηση ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ, με αποτέλεσμα η **ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ** να δείχνει μεγαλύτερο ποσοστό καθαρού κέρδους που επιτυγχάνει από τις πωλήσεις της. Ακολούθως και το **2005** παρατηρείται το ίδιο αποτέλεσμα, με την επιχείρηση **ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ** να έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με την ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ. Όμως, για το **2006** παρατηρείται ότι η επιχείρηση **ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη καθαρού κέρδους, σε σύγκριση με την ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ με επακόλουθο αποτέλεσμα να υπάρχει για τη χρονιά εκείνη μεγαλύτερο ποσοστό καθαρού κέρδους.

Για τον αριθμοδείκτη κέρδη ανά μετοχή προκύπτει ότι το **2004** η επιχείρηση **ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με την ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ, με αποτέλεσμα η ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ να δείχνει μεγαλύτερο ύψος καθαρών κερδών που αντιστοιχούν σε κάθε μετοχή της επιχείρησης. Ακολούθως και το **2005-2006** παρατηρείται το ίδιο αποτέλεσμα, με την επιχείρηση **ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ** να έχει τους **υψηλότερους** αριθμοδείκτες σε σχέση με την ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ.

Για τον αριθμοδείκτη αποδοτικότητας ενεργητικού φαίνεται ότι το **2004** η επιχείρηση **ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με την ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ, καθώς μετράται καλύτερη απόδοση των περιουσιακών στοιχείων και των επί μέρους τμημάτων της. Το ίδιο παρατηρείται και για το **2005-2006**, με την επιχείρηση **ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ** να έχει τους υψηλότερους αριθμοδείκτες σε σχέση με την ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ.

Για τον αριθμοδείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων φαίνεται ότι το **2004** η επιχείρηση **ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με την ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ, καθώς φαίνεται η καλύτερη επίτευξη του στόχου πραγματοποιήσεως ενός ικανοποιητικού αποτελέσματος. Ακολούθως και το **2005** παρατηρείται το ίδιο αποτέλεσμα, με την επιχείρηση **ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ** να έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με την ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ. Έπειτα για το **2006** φαίνεται ότι η επιχείρηση **ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με την ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ, με αποτέλεσμα την καλύτερη πραγματοποίηση ενός στόχου που είχε η επιχείρηση για τη χρονιά εκείνη.

Για τον αριθμοδείκτη γενικής ρευστότητας παρατηρείται ότι το **2004** η επιχείρηση **ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με την ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ, με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγαλύτερη ρευστότητα στην επιχείρηση

καθώς και μεγαλύτερο περιθώριο ασφαλείας στην περίπτωση ανεπιθύμητης εξέλιξης στη ροή των κεφαλαίων κινήσεων της. Ακολούθως και το **2005** παρατηρείται το ίδιο αποτέλεσμα, με την επιχείρηση **ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ** να έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με την ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ, ενώ για το **2006** παρατηρείται ότι η **ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη γενικής ρευστότητας σε σχέση με την ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ.

Συμπερασματικά, η ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ κατέχει τους υψηλότερους αριθμοδείκτες αποδοτικότητας και γενικής ρευστότητας σε σχέση με την ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ.

4.4.3 Κλάδος : ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Α) ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ(Υποκατηγορία: Υλικό υπολογιστών)

Μελετώντας τους παραπάνω αριθμοδείκτες παρατηρούνται τα εξής:

- Ο **αριθμοδείκτης μικτού κέρδους** για το έτος 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 καθώς ανάμεσα σε αυτά τα έτη υπάρχει μια μείωση αυτού του αριθμοδείκτη της τάξεως (-0,16..), ενώ για το 2006 υπάρχει μια μικρή αύξηση της τάξεως (+0,011..). Τα μικτά κέρδη χρήσεως μειώνονται το 2005 και αυξάνονται και πάλι από το 2006. Αντιθέτως, οι καθαρές πωλήσεις της επιχείρησης αυξάνονται και τις τρεις χρονολογίες.
- Ο **αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους** για το έτος 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 με σημαντική μείωση της τάξεως (-0,51..), καθώς και για το 2006 φαίνεται μείωση αυτού κατά (-0,044..). Τα καθαρά κέρδη χρήσεως της επιχείρησης μειώνονται το 2005 ενώ αυξάνονται το 2006. Οι καθαρές πωλήσεις και αυτές αυξάνονται διαδοχικά ανάμεσα σε αυτές τις χρονολογίες.
- Ο **δείκτης κέρδη ανά μετοχή** για το έτος 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 με ακόλουθη μείωση της τάξεως (-0,43..), ενώ παράλληλα για το 2006 φαίνεται αύξηση του αριθμοδείκτη κατά (+0,148..). Τα καθαρά κέρδη μετά φόρων μειώνονται σημαντικά το 2005 ενώ αυξάνονται το 2006. Ο αριθμός των μετοχών αντίθετα παραμένει σταθερός και στα τρία έτη.
- Ο **αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού** για το έτος 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 αφού παρατηρείται μεγάλη μείωση αυτού κατά (-0,43..), καθώς για το 2006 φαίνεται αύξηση της τάξεως (+0,221..). Τα καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης μειώνονται το 2005, ενώ αυξάνονται από το 2006. Τα χρηματοοικονομικά έξοδα της επιχείρησης αυξάνονται και τις τρεις χρονιές διαδοχικά, καθώς ακολουθεί και το σύνολο του ενεργητικού της με τον ίδιο αυξανόμενο ρυθμό.
- Ο **αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων** για το 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 αφού παρατηρείται μεγάλη μείωση αυτού κατά (-0,471..), ενώ για το 2006 φαίνεται αύξηση κατά (+0,152..). Τα καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης μειώνονται το 2005 ενώ αυξάνονται το 2006. Το σύνολο ενεργητικού της επιχείρησης αυξάνεται και τις τρεις χρονολογίες.

- Ο **αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας** για το έτος 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 με αποτέλεσμα να ακολουθεί μείωση του αριθμοδείκτη κατά (-0,063..), ενώ και για το 2006 ο αριθμοδείκτης μειώνεται κατά (-0,086..). Τα διαθέσιμα της επιχείρησης μειώνονται σημαντικά το 2005 ενώ αυξάνονται και πάλι το 2006, καθώς οι απαιτήσεις και τα αποθέματα της επιχείρησης αυξάνονται και τις τρεις χρονιές παράλληλα. Έπειτα και οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της αυξάνονται και αυτές και τα τρία έτη.

B) ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ (Υποκατηγορία: Υπηρεσίες Ηλεκτρονικών Υπολογιστών)

Μελετώντας τους παραπάνω αριθμοδείκτες παρατηρούνται τα εξής:

- Ο **αριθμοδείκτης μικτού κέρδους** για το έτος 2004 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2005 καθώς ανάμεσα σε αυτά τα έτη υπάρχει μια μείωση αυτού του αριθμοδείκτη της τάξεως (-0,104..), ενώ για το 2006 υπάρχει αύξηση της τάξεως (+0,284..). Τα μικτά κέρδη χρήσεως μειώνονται σημαντικά το 2005 και αυξάνονται και πάλι από το 2006. Οι καθαρές πωλήσεις της επιχείρησης μειώνονται και αυτές κατά πολύ το 2005 ενώ αυξάνονται ελάχιστα το 2006.
- Ο **αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους** για το έτος 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 με μεγάλη αύξηση της τάξεως (+4,819..), καθώς για το 2006 φαίνεται μείωση αυτού κατά (-0,502..). Τα καθαρά κέρδη χρήσεως της επιχείρησης αυξάνονται το 2005 ενώ μειώνονται το 2006. Οι καθαρές πωλήσεις και αυτές μειώνονται το 2005 και αυξάνονται από το 2006.
- Ο **δείκτης κέρδη ανά μετοχή** για το έτος 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 με ακόλουθη αύξηση της τάξεως (+2,75..), ενώ παράλληλα για το 2006 φαίνεται μείωση του αριθμοδείκτη κατά (-0,5..). Τα καθαρά κέρδη μετά φόρων αυξάνονται σημαντικά το 2005 ενώ μειώνονται το 2006. Ο αριθμός των μετοχών αντίθετα ελαττώνεται το 2005 ενώ αυξάνεται και πάλι το 2006.
- Ο **αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού** για το έτος 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 αφού παρατηρείται μεγάλη αύξηση αυτού κατά (+0,985..), καθώς για το 2006 φαίνεται μείωση της τάξεως (-0,553..). Τα καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης αυξάνονται το 2005, ενώ μειώνονται πολύ το 2006. Τα χρηματοοικονομικά έξοδα και το σύνολο του ενεργητικού της επιχείρησης μειώνονται το 2005 και αυξάνονται το 2006.
- Ο **αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων** για το 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 αφού παρατηρείται μεγάλη αύξηση αυτού κατά (+1,447..), ενώ για το 2006 φαίνεται σημαντική μείωση κατά (-0,583..). Τα καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης αυξάνονται το 2005 ενώ μειώνονται πολύ το 2006. Το σύνολο ενεργητικού της επιχείρησης αντίθετα, μειώνεται το 2005 ενώ αυξάνεται το 2006.
- Ο **αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας** για το έτος 2004 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2005 με αποτέλεσμα να ακολουθεί αύξηση του αριθμοδείκτη κατά (+0,088..), ενώ για το 2006 ο αριθμοδείκτης μειώνεται κατά (-0,243..). Τα διαθέσιμα της επιχείρησης μειώνονται σημαντικά το 2005 ενώ αυξάνονται και πάλι το 2006, καθώς οι απαιτήσεις αυξάνονται το

2005 και μειώνονται το 2006. Έπειτα τα αποθέματα της και οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της μειώνονται το 2005 και αυξάνονται από το 2006.

Γ) Σύγκριση Αριθμοδεικτών : ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ- ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ

Ακολουθεί μια σύντομη σύγκριση των αριθμοδεικτών ανάμεσα στις δυο επιχειρήσεις.

Για τον αριθμοδείκτη του μικτού κέρδους προκύπτει ότι το **2004** η επιχείρηση **ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ** κατείχε τον **υψηλότερο** σε σχέση με την επιχείρηση ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ, με αποτέλεσμα τα ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ να δεικνύουν καλύτερη λειτουργική αποτελεσματικότητα. Ακολούθως και το **2005-2006** παρατηρείται το ίδιο αποτέλεσμα, με την επιχείρηση **ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ** να έχει τους **υψηλότερους** αριθμοδείκτες σε σχέση με την επιχείρηση ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ.

Για τον αριθμοδείκτη του καθαρού κέρδους προκύπτει ότι το **2004** η επιχείρηση **ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με την επιχείρηση τα ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ, με αποτέλεσμα η ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ να δείχνει μεγαλύτερο ποσοστό καθαρού κέρδους που επιτυγχάνει από τις πωλήσεις της. Αντιθέτως, για το **2005-2006** παρατηρείται ότι η επιχείρηση **ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ** έχει τους **υψηλότερους** αριθμοδείκτες σε σχέση με την επιχείρηση ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ, με επακόλουθο αποτέλεσμα να υπάρχει για τις χρονιές εκείνες μεγαλύτερο ποσοστό καθαρού κέρδους για την επιχείρηση.

Για τον αριθμοδείκτη κέρδη ανά μετοχή προκύπτει ότι το **2004** η επιχείρηση **ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με τα ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ, με αποτέλεσμα η ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ να δείχνει μεγαλύτερο ύψος καθαρών κερδών που αντιστοιχούν σε κάθε μετοχή της επιχείρησης. Ακολούθως για το **2005** παρατηρείται ότι, η επιχείρηση **ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με την ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ. Για το **2006** αντιθέτως φαίνεται ότι η **ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ** έχει και πάλι τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με τα ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ.

Για τον αριθμοδείκτη αποδοτικότητας ενεργητικού φαίνεται ότι το **2004** η επιχείρηση **ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με την τα ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ, καθώς μετράται καλύτερη απόδοση των περιουσιακών στοιχείων και των επί μέρους τμημάτων της. . Ακολούθως για το **2005** παρατηρείται ότι, η επιχείρηση **ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με την ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ. Για το **2006** αντιθέτως φαίνεται ότι η **ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ** έχει και πάλι τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με τα ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ.

Για τον αριθμοδείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων φαίνεται ότι το **2004** η επιχείρηση **ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με την ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ, καθώς φαίνεται η καλύτερη επίτευξη του στόχου πραγματοποίησης ενός ικανοποιητικού αποτελέσματος. Ακολούθως για το **2005** παρατηρείται ότι, η

επιχείρηση **ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ** έχει τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με την ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ. Έπειτα για το **2006** φαίνεται ότι η **ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ** έχει και πάλι τον **υψηλότερο** αριθμοδείκτη σε σχέση με τα **ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ**.

Για τον αριθμοδείκτη γενικής ρευστότητας παρατηρείται ότι το **2004-2005-2006** η επιχείρηση **ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ** έχει τους **υψηλότερους** αριθμοδείκτες σε σχέση με τα **ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ**, με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγαλύτερη ρευστότητα στην επιχείρηση καθώς και μεγαλύτερο περιθώριο ασφαλείας στην περίπτωση ανεπιθύμητης εξέλιξης στη ροή των κεφαλαίων κινήσεων της.

Συμπερασματικά, η ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ κατέχει τους υψηλότερους αριθμοδείκτες αποδοτικότητας και γενικής ρευστότητας σε σχέση με την επιχείρηση **ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ**

4.5 Ανάλυση εκθέσεων Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Στη παρούσα εργασία επιλέχθηκαν να αναλυθούν οι εκθέσεις των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών 2004-2005-2006 των ανωτέρω επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα την αξιολόγηση της τυχόν αποτελεσματικότητας που προκύπτει από την εφαρμογή των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων. Οι κατηγορίες των εκθέσεων ελέγχου είναι οι εξής:⁴⁶

- Έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη
- Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου

A) Θέματα που δεν επηρεάζουν τη γνώμη του ελεγκτή

- Αβέβαια έκβαση αγωγής σε εξέλιξη
- Αβέβαια δυνατότητα συνέχισης της δραστηριότητας
- Αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών ελέγχων
- Άλλες παρατηρήσεις στις εκθέσεις με θέματα έμφασης

B) Θέματα που επηρεάζουν τη γνώμη του ελεγκτή

- Περιορισμός του εύρους του πεδίου ελέγχου
- Σημαντικό λάθος
- Σημαντική παράλειψη
- Άλλες παρατηρήσεις που εκφράζουν τη γνώμη του ελεγκτή

⁴⁶ Κάντζος Κ. «Ελεγκτική- Θεωρία και Πρακτική» Έκδοση 2^η 2006 σελ.196-201)

- Έκθεση ελέγχου με άρνηση γνώμης
- Έκθεση ελέγχου με αρνητική γνώμη

Στο δείγμα τη εργασίας χρησιμοποιούνται περισσότερο οι κατηγορίες των εκθέσεων ελέγχου οι οποίες είναι: Έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη-Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου(Αβέβαια έκβαση αγωγής σε εξέλιξη και Αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών ελέγχων).

4.5.1 Κλάδος ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ

Α) ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ

Η έκθεση ελέγχου του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή για το **2004** αναφέρεται στον έλεγχο που διενεργήθηκε για την επιχείρηση σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Αναφέρονται οι παρατηρήσεις που προέκυψαν από τον έλεγχο, καθώς η κατηγορία της συγκεκριμένης εκθέσεως ελέγχου συνεπάγεται στην «**Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**». Προκύπτει η γνώμη του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή βάσει των σχετικών διατάξεων και τις λογιστικές αρχές. Για το **2005** η έκθεση ελέγχου του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή βασίζεται στην εφαρμογή των Ελληνικών Ελεγκτικών Προτύπων , που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Με την εφαρμογή αυτή αναφέρεται στην έκθεση ελέγχου ότι τα Πρότυπα αυτά απαιτούν την σχεδίαση και την εκτέλεση του ελέγχου με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται με βεβαιότητα ότι οι οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης είναι απαλλαγμένες από ουσιώδεις ανακρίβειες. Η συγκεκριμένη έκθεση ελέγχου ανήκει στην κατηγορία «**Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου-Αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών αρχών**». Προκύπτει η γνώμη του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Ακολουθεί η έκθεση ελέγχου του **2006** στην οποία το περιεχόμενο και η δομή της βασίζεται στην εφαρμογή των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων. Περιλαμβάνεται η ευθύνη που έχει η Διοίκηση της εταιρείας για τις οικονομικές της καταστάσεις με βάση το σχεδιασμό, την διατήρηση και την εφαρμογή του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και των κατάλληλων λογιστικών πολιτικών. Επίσης ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής εκφράζει τη γνώμη του, η οποία προέκυψε από διαδικασίες οι οποίες περιλαμβάνουν την εκτίμηση του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, καθώς επίσης λαμβάνει υπόψη και το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας. Αξιολογεί την συνολική παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων και προχωρεί στην εφαρμογή της ελεγκτικής του γνώμης. Επίσης, αναφέρεται και στο περιεχόμενο της έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας. Η συγκεκριμένη έκθεση ελέγχου ανήκει στην κατηγορία « **Έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη**».

B) ΓΕΚΕ ΑΕ

Η έκθεση ελέγχου του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή για το **2004** αναφέρεται στον έλεγχο που διενεργήθηκε για την επιχείρηση σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Αναφέρονται οι παρατηρήσεις που προέκυψαν από τον έλεγχο, καθώς η κατηγορία της συγκεκριμένης εκθέσεως ελέγχου συνεπάγεται στην «**Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**». Προκύπτει η γνώμη του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή βάσει των σχετικών διατάξεων και τις λογιστικές αρχές. Για το **2005** η έκθεση ελέγχου του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή βασίζεται στην εφαρμογή των Ελληνικών Ελεγκτικών Προτύπων , που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Με την εφαρμογή αυτή αναφέρεται στην έκθεση ελέγχου ότι τα Πρότυπα αυτά απαιτούν την σχεδίαση και την εκτέλεση του ελέγχου με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται με βεβαιότητα ότι οι οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης είναι απαλλαγμένες από ουσιώδεις ανακρίβειες. Η συγκεκριμένη έκθεση ελέγχου ανήκει στην κατηγορία «**Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου-Αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών αρχών**». Προκύπτει η γνώμη του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Ακολουθεί η έκθεση ελέγχου του **2006** στην οποία το περιεχόμενο και η δομή της βασίζεται στην εφαρμογή των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων. Περιλαμβάνεται η ευθύνη που έχει η Διοίκηση της εταιρείας για τις οικονομικές της καταστάσεις με βάση το σχεδιασμό, την διατήρηση και την εφαρμογή του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και των κατάλληλων λογιστικών πολιτικών. Επίσης ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής εκφράζει τη γνώμη του, η οποία προέκυψε από διαδικασίες οι οποίες περιλαμβάνουν την εκτίμηση του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, καθώς επίσης λαμβάνει υπόψη και το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας. Αξιολογεί την συνολική παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων και προχωρεί στην εφαρμογή της ελεγκτικής του γνώμης. Επίσης, αναφέρεται και στο περιεχόμενο της έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας. Η συγκεκριμένη έκθεση ελέγχου ανήκει στην κατηγορία «**Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου-Αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών αρχών**»

4.5.2 Κλάδος : ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΠΟΤΑ

A) ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ

Η έκθεση ελέγχου του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή για το **2004** αναφέρεται στον έλεγχο που διενεργήθηκε για την επιχείρηση σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Αναφέρονται οι παρατηρήσεις που προέκυψαν από τον έλεγχο, καθώς η κατηγορία της συγκεκριμένης εκθέσεως ελέγχου συνεπάγεται στην «**Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**». Προκύπτει η γνώμη του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή βάσει των σχετικών διατάξεων και τις λογιστικές αρχές. Για το **2005** η έκθεση ελέγχου του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή βασίζεται στην εφαρμογή των Ελληνικών Ελεγκτικών Προτύπων , που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Με την εφαρμογή αυτή αναφέρεται στην έκθεση ελέγχου ότι τα Πρότυπα αυτά απαιτούν την σχεδίαση και την εκτέλεση του ελέγχου με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται με βεβαιότητα ότι οι οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης είναι απαλλαγμένες από ουσιώδεις ανακρίβειες. Η συγκεκριμένη έκθεση ελέγχου ανήκει στην κατηγορία «**Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου-Αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών αρχών**». Ακολουθεί

η έκθεση ελέγχου του **2006** στην οποία το περιεχόμενο και η δομή της βασίζεται στην εφαρμογή των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων. Περιλαμβάνεται η ευθύνη που έχει η Διοίκηση της εταιρείας για τις οικονομικές της καταστάσεις με βάση το σχεδιασμό, την διατήρηση και την εφαρμογή του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και των κατάλληλων λογιστικών πολιτικών. Επίσης ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής εκφράζει τη γνώμη του, η οποία προέκυψε από διαδικασίες οι οποίες περιλαμβάνουν την εκτίμηση του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, καθώς επίσης λαμβάνει υπόψη και το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας. Αξιολογεί την συνολική παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων και προχωρεί στην εφαρμογή της ελεγκτικής του γνώμης. Επίσης, αναφέρεται και στο περιεχόμενο της έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας. Η συγκεκριμένη έκθεση ελέγχου ανήκει στην κατηγορία «**Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου-Αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών αρχών**».

B) ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ

Η έκθεση ελέγχου του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή για το **2004** αναφέρεται στον έλεγχο που διενεργήθηκε για την επιχείρηση σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Αναφέρονται οι παρατηρήσεις που προέκυψαν από τον έλεγχο, καθώς η κατηγορία της συγκεκριμένης εκθέσεως ελέγχου συνεπάγεται στην «**Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**». Προκύπτει η γνώμη του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή βάσει των σχετικών διατάξεων και τις λογιστικές αρχές. Για το **2005** η έκθεση ελέγχου του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή βασίζεται στην εφαρμογή των Ελληνικών Ελεγκτικών Προτύπων, που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Με την εφαρμογή αυτή αναφέρεται στην έκθεση ελέγχου ότι τα Πρότυπα αυτά απαιτούν την σχεδίαση και την εκτέλεση του ελέγχου με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται με βεβαιότητα ότι οι οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης είναι απαλλαγμένες από ουσιώδεις ανακρίβειες. Η συγκεκριμένη έκθεση ελέγχου ανήκει στην κατηγορία «**Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**». Ακολουθεί η έκθεση ελέγχου του **2006** στην οποία το περιεχόμενο και η δομή της βασίζεται στην εφαρμογή των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων. Περιλαμβάνεται η ευθύνη που έχει η Διοίκηση της εταιρείας για τις οικονομικές της καταστάσεις με βάση το σχεδιασμό, την διατήρηση και την εφαρμογή του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και των κατάλληλων λογιστικών πολιτικών. Επίσης ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής εκφράζει τη γνώμη του, η οποία προέκυψε από διαδικασίες οι οποίες περιλαμβάνουν την εκτίμηση του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, καθώς επίσης λαμβάνει υπόψη και το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας. Αξιολογεί την συνολική παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων και προχωρεί στην εφαρμογή της ελεγκτικής του γνώμης. Επίσης, αναφέρεται και στο περιεχόμενο της έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας. Η συγκεκριμένη έκθεση ελέγχου ανήκει στην κατηγορία «**Έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη**».

4.5.3 Κλάδος : **ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ**

A) ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ

Η έκθεση ελέγχου του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή για το **2004** αναφέρεται στον έλεγχο που διενεργήθηκε για την επιχείρηση σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Αναφέρονται οι παρατηρήσεις που προέκυψαν από τον έλεγχο, καθώς η κατηγορία της συγκεκριμένης εκθέσεως ελέγχου συνεπάγεται στην «**Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**». Προκύπτει η γνώμη του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή βάσει των σχετικών διατάξεων και τις λογιστικές αρχές. Για το **2005** η έκθεση ελέγχου του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή βασίζεται στην εφαρμογή των Ελληνικών Ελεγκτικών Προτύπων , που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Με την εφαρμογή αυτή αναφέρεται στην έκθεση ελέγχου ότι τα Πρότυπα αυτά απαιτούν την σχεδίαση και την εκτέλεση του ελέγχου με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται με βεβαιότητα ότι οι οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης είναι απαλλαγμένες από ουσιώδεις ανακρίβειες. Η συγκεκριμένη έκθεση ελέγχου ανήκει στην κατηγορία «**Έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη**». Ακολουθεί η έκθεση ελέγχου του **2006** στην οποία το περιεχόμενο και η δομή της βασίζεται στην εφαρμογή των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων. Περιλαμβάνεται η ευθύνη που έχει η Διοίκηση της εταιρείας για τις οικονομικές της καταστάσεις με βάση το σχεδιασμό, την διατήρηση και την εφαρμογή του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και των κατάλληλων λογιστικών πολιτικών. Επίσης ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής εκφράζει τη γνώμη του, η οποία προέκυψε από διαδικασίες οι οποίες περιλαμβάνουν την εκτίμηση του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, καθώς επίσης λαμβάνει υπόψη και το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας. Αξιολογεί την συνολική παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων και προχωρεί στην εφαρμογή της ελεγκτικής του γνώμης. Επίσης, αναφέρεται και στο περιεχόμενο της έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας. Η συγκεκριμένη έκθεση ελέγχου ανήκει στην κατηγορία «**Έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη**».

B) ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ

Η έκθεση ελέγχου του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή για το **2004** αναφέρεται στον έλεγχο που διενεργήθηκε για την επιχείρηση σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Αναφέρονται οι παρατηρήσεις που προέκυψαν από τον έλεγχο, καθώς η κατηγορία της συγκεκριμένης εκθέσεως ελέγχου συνεπάγεται στην «**Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**». Προκύπτει η γνώμη του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή βάσει των σχετικών διατάξεων και τις λογιστικές αρχές. Για το **2005** η έκθεση ελέγχου του Ορκωτή Ελεγκτή Λογιστή βασίζεται στην εφαρμογή των Ελληνικών Ελεγκτικών Προτύπων , που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Με την εφαρμογή αυτή αναφέρεται στην έκθεση ελέγχου ότι τα Πρότυπα αυτά απαιτούν την σχεδίαση και την εκτέλεση του ελέγχου με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται με βεβαιότητα ότι οι οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης είναι απαλλαγμένες από ουσιώδεις ανακρίβειες. Η συγκεκριμένη έκθεση ελέγχου ανήκει στην κατηγορία «**Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου-Αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών αρχών και Αβέβαια έκβαση αγωγής σε εξέλιξη**». Ακολουθεί η έκθεση ελέγχου του **2006** στην οποία το περιεχόμενο και η δομή της βασίζεται στην εφαρμογή των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων. Περιλαμβάνεται η

ευθύνη που έχει η Διοίκηση της εταιρείας για τις οικονομικές της καταστάσεις με βάση το σχεδιασμό, την διατήρηση και την εφαρμογή του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και των κατάλληλων λογιστικών πολιτικών. Επίσης ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής εκφράζει τη γνώμη του, η οποία προέκυψε από διαδικασίες οι οποίες περιλαμβάνουν την εκτίμηση του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, καθώς επίσης λαμβάνει υπόψη και το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας. Αξιολογεί την συνολική παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων και προχωρεί στην εφαρμογή της ελεγκτικής του γνώμης. Επίσης, αναφέρεται και στο περιεχόμενο της έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας. Η συγκεκριμένη έκθεση ελέγχου ανήκει στην κατηγορία «**Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου-Αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών αρχών**».

4.6 Σύγκριση Εκθέσεων Ελέγχου 2004-2005-2006

Υπάρχουν διαφορές ανάμεσα σε αυτές τις εκθέσεις ελέγχου, οι οποίες οφείλονται στην εφαρμογή των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων από το 2005. Αυτό φαίνεται, διότι στην έκθεση ελέγχου 2004 αναφέρονται οι κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το Σ.Ο.Ε.Λ. καθώς και οι παρατηρήσεις που προέκυψαν από τον έλεγχο πολύ περιληπτικά. Με την εφαρμογή όμως των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων προκύπτει η έκθεση ελέγχου του 2005 να είναι πιο αναλυτική και σαφής ως προς τις πληροφορίες και τα συμπεράσματα που προκύπτουν. Δηλαδή παρατηρείται να αλλάζει η δομή, το περιεχόμενο, και οι κανόνες ελεγκτικής να είναι πιο ευκολονόητοι και πιο απαιτητικοί. Αναφέρονται στην σχεδίαση και εκτέλεση του ελέγχου με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η βεβαιότητα ότι οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας δεν περιέχουν ουσιώδεις ανακρίβειες, κάτι το οποίο δεν φαίνεται να αναφέρεται στην έκθεση ελέγχου του 2004. Οι παρατηρήσεις που προκύπτουν από τον έλεγχο του 2004 αναλύονται στην έκθεση ελέγχου αριθμητικά, ενώ αυτές που προκύπτουν από τον έλεγχο του 2005 αναλύονται και κατηγοριοποιούνται με βάση τους κανόνες αυτών των Προτύπων. Καθώς και για το 2006 η δομή και το περιεχόμενο της έκθεσης ελέγχου είναι ακόμη πιο σαφέστατο και από αυτό του 2005. Με αποτέλεσμα να αναλύονται ξεχωριστά σαν υποενότητες τα παρακάτω:

- **Η ευθύνη της Διοίκησης για τις οικονομικές καταστάσεις** σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα, καθώς περιλαμβάνεται ο σχεδιασμός και η εφαρμογή του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας και των λογιστικών πολιτικών και εκτιμήσεων.
- **Η Έκθεση επί των οικονομικών καταστάσεων**, στην οποία αναφέρεται ότι ελέγχθηκαν οι καταστάσεις αποτελεσμάτων, μεταβολών και ιδίων κεφαλαίων, και ταμειακών ροών για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή. Αυτή η παράγραφος αναφέρεται και πριν την εφαρμογή των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων.
- **Η ευθύνη του Ελεγκτή**, η οποία πρέπει να περιλαμβάνει διαδικασίες εκτίμησης του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων λόγω απάτης ή λάθους, καθώς και την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν και έγιναν από τη Διοίκηση. Αυτό αναφέρεται και στην έκθεση ελέγχου του 2005, όχι

όμως και στην έκθεση ελέγχου του 2004 τόσο αναλυτικά όσο στις μετέπειτα εκθέσεις ελέγχου.

- **Γνώμη**
- **Αναφορά επί άλλων νομικών και κανονιστικών θεμάτων**

Και οι τρεις μορφές των εκθέσεων ελέγχου όμως αναφέρονται σε αρχές και κανόνες ή πρότυπα ελεγκτικής, καθώς ομολογούν ότι ο έλεγχος της παρουσίασης των χρηματοοικονομικών μεγεθών στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, έχει γίνει σύμφωνα με τις γενικώς παραδεκτές λογιστικές αρχές.

4.7 Λόγοι αποτυχίας Ελεγκτικών Μηχανισμών

Κοινή είναι η διαπίστωση, πως σημαντικό μερίδιο της ευθύνης για την καλή λειτουργία της οικονομίας της ελεύθερης αγοράς, έχει ανατεθεί στην επιτυχή και χρηστή παροχή ελεγκτικών υπηρεσιών από μια ομάδα επαγγελματιών, οι οποίοι έχουν αναγορευθεί στους πιο σημαντικούς θυροφύλακες της καλής, αποτελεσματικής και χρηστής λειτουργίας της κεφαλαιαγοράς. Όπως αποδεικνύει η σύγχρονη εμπειρία, ο βασικότερος λόγος αποτυχίας των ελεγκτών να ασκήσουν αποτελεσματικά τα καθήκοντα τους λόγω απόκρυψης εταιρικών ατασθαλιών, ή συμπερίληψης στις οικονομικές καταστάσεις ψευδών χρηματοοικονομικών στοιχείων προς βλάβη των επενδυτών και της καλής λειτουργίας της αγοράς, αποτελεί η σύγκρουση συμφερόντων.

Το σημαντικότερο παράδειγμα τέτοιας σύγκρουσης αποτελεί η σχέση της Enron με την Arthur Andersen, η οποία προσέφερε στην πρώτη εκτός από ελεγκτικές και άλλης φύσεως συμβουλευτικές υπηρεσίες οι οποίες και αμείβονταν πολύ καλύτερα από τις ελεγκτικές υπηρεσίες. Όμοια φαίνεται να ήταν και η σχέση της Grant Thornton με την Parmalat. Πρέπει να προστεθούν τα πολυπληθή κίνητρα που έχουν τα διευθυντικά στελέχη των μεγάλων εταιρειών να παραποιούν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία της εταιρείας υπερβάλλοντας τα εταιρικά κέρδη. Παραποιημένοι ισολογισμοί που δίνουν στους επενδυτές μια παραπλανητικά ελκυστική εικόνα της εταιρείας και των κερδών της, αυξάνουν τη χρηματιστηριακή τιμή των μετοχών της και επομένως τη χρηματιστηριακή κεφαλαιοποίηση της. Από την άλλη πλευρά η αποζημίωση διευθυντικών στελεχών κοντά στη κορυφή της ιεραρχικής αλυσίδας της εταιρείας, βασίζεται συχνά σε μεγάλο βαθμό σε παροχές μετοχών της εταιρείας ή σε δικαιώματα προτιμήσεως των οποίων η αξία αυξάνει δυσανάλογα, όταν η εταιρεία διατηρεί μια εικόνα υψηλής κερδοφορίας και διαρκούς ανάπτυξης.⁴⁷

Στη συνέχεια εφόσον η παραποίηση των δημοσιευμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων της εταιρείας είναι βραχυπρόθεσμη, η εταιρεία και οι ελεγκτές μπορούν να καλύψουν την συντονισμένη εξαπάτηση των επενδυτών με την πειστική δικαιολογία της αμέλειας, η οποία είναι πάντοτε δυνατό να γίνει πιστευτή και να χωνευθεί από την αγορά χωρίς αναταράξεις μέσω των διορθω-

⁴⁷ Gordon, οπ,σ.5 Του ίδιου What Enron Means for the Management and Control of the Modern Business Corporation: Some Initial Reflections(2002) 69/Univ Chi LR 1233

τικών δηλώσεων για τα δημοσιευμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία της εταιρείας.⁴⁸ Η σύγκρουση συμφερόντων δεν είναι όμως και ο μοναδικός λόγος. Έντονος προβληματισμός έχει αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια για τους λόγους που οδηγούν επαγγελματικές ομάδες όπως οι ελεγκτές, στο να μην ασκούν σε συγκεκριμένες περιπτώσεις είτε επιτυχώς είτε εντίμως τα ελεγκτικά τους καθήκοντα, παρότι η οικονομική τους επιβίωση εξαρτάται από τη καλή τους φήμη, κυρίως όσον αφορά την επαγγελματική τους επάρκεια και χρηστότητα.

Είναι γνωστό το θεωρητικό μοντέλο του «ορθολογικού ελεγκτή» όπως αναπτύχθηκε από τον Δικαστή του Εφετείου της 7^{ης} Περιφέρειας των ΗΠΑ, Frank Easterbrook στην περίφημη απόφαση *Dileo v Ernst & Young*.⁴⁹

Στην απόφαση αυτή ο σπουδαίος Αμερικανός αποφαίνεται πως το ισχυρότερο περιουσιακό στοιχείο των λογιστών είναι η καλή φήμη για έντιμη συμπεριφορά, ακολουθούμενη από την καλή φήμη για προσεκτική εργασία. Επομένως είναι λογικά αδύνατον για ελεγκτές καριέρας να εμπλακούν σε σχέδια και ενέργειες συγκάλυψης εταιρικής απάτης σε συνεργασία με τον πελάτη τους, από την οποία δε θα είχαν κανένα όφελος βάζοντας σε κίνδυνο μια πολλά υποσχόμενη καριέρα.⁵⁰ Από την άλλη πλευρά η πρόσφατη εμπειρία σε σχέση με τη συμπεριφορά των ελεγκτών αποδεικνύει ότι ούτε αυτοί συμπεριφέρονται ορθολογικά σε όλες τις περιπτώσεις ούτε και θεωρούν την καλή τους φήμη ως απαραβίαστο αγαθό. Αντιθέτως ο αριθμός των περιπτώσεων σε σχέση με τις οποίες οι επαγγελματίες ελεγκτές και οι ελεγκτικές εταιρείες έχουν ενεργήσει ανορθολογικά είτε ορθολογικά, είναι εντυπωσιακός.

Ο καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κολούμπια Jack Coffee έχει προσφέρει πέντε εναλλακτικές και συμπληρωματικές απαντήσεις όσον αφορά τους λόγους που οδηγούν τους ελεγκτές σε αποτυχία να προσφέρουν ελεγκτικές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας και κυρίως στο να συμβάλλουν στην αποκάλυψη εταιρικών καταχρήσεων που οδηγούν σε χρηματιστηριακά σκάνδαλα. Οι λόγοι αυτοί περιλαμβάνουν:⁵¹

- Πιθανή ξαφνική υποχώρηση στην αυστηρότητα του νομικού ή ρυθμιστικού πλαισίου, η οποία οδηγεί σε αντίστοιχη υποχώρηση της αποτρεπτικής ισχύος των προστατευτικών διατάξεων που αφορούν τους ελεγκτές, αυξάνοντας την προθυμία τους να αποδυθούν με μεγαλύτερη ευκολία σε συμπεριφορές συμπεριλαμβανομένης της συγκάλυψης εταιρικής απάτης που οδηγούν σε αυξημένους νομικούς κινδύνους
- Κίνητρα που προσφέρονται στους ελεγκτές για να μην ασκήσουν με υψηλή αποτελεσματικότητα και χρηστότητα τα καθήκοντα τους
- Υποτίμηση της αξίας της καλής φήμης για τις εταιρείες ελεγκτικών υπηρεσιών, επειδή στα πλαίσια μιας περιόδου εντυπωσιακής και διαρκούς ανόδου της κεφαλαιαγοράς, οι επενδυτές έχουν πάψει να θεωρούν σημαντικές τις ελεγκτικές υπηρεσίες μιας και ο προστατευτικός ρόλος που οφείλουν να εκπληρώνουν οι ελεγκτές, δεν απασχολεί κανέναν σε μια ανοδική αγορά

⁴⁸ J.N. Gordon, *Governance Failures of the Enron Board and the New Information Order of Sarbanes-Oxley*, Discussion Paper 416, Harvard Law School, April 2003,6

⁴⁹ 901 F 2d 624(7th Cir 1990)

⁵⁰ *DiLeo v Ernst & Young*, οπ, σ.629

⁵¹ Coffee, *Gatekeeper Failure and Reform*, οπ, 310

- Απομείωση της πιθανής ζημιάς στην καλή φήμη των ελεγκτών που μπορεί να προκληθεί από την ανάμειξη τους σε εταιρικά σκάνδαλα. Για παράδειγμα η δυνατότητα των εισηγμένων εταιρειών να αποφεύγουν ελεγκτές είναι ιδιαίτερα περιορισμένη, όταν οι εισηγμένες εταιρείες έχουν να διαλέξουν ελεγκτές σε μια στενά ολιγοπωλιακή αγορά ειδικά εάν έχουν νομική υποχρέωση λόγω ειδικών διατάξεων να αντικαθιστούν τους υπάρχοντες ελεγκτές του, κάθε τρία, τέσσερα ή επτά χρόνια.
- Προβλήματα εταιρικής διακυβέρνησης εντός των πολυεθνικών ελεγκτικών εταιρειών. Τέτοια προβλήματα αφορούν τη δυνατότητα μειωμένου ελέγχου, εταίροι αυτών των πολυεθνικών οργανισμών σε σχέση με άλλα υψηλόβαθμα στελέχη τα οποία δεν είναι εταίροι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ο σκοπός του ελέγχου σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα είναι η «Παροχή Λογικής Εξασφάλισης», πως οι οικονομικοί λογαριασμοί ως σύνολο είναι ελεύθεροι από ψευδείς δηλώσεις και σκόπιμες ανακρίβειες. Τα ΔΕΠ θεωρούν ότι εξαιτίας των πολλών περιορισμών που αντιμετωπίζουν οι ελεγκτές είναι αδύνατον οι έλεγχοι να παρέχουν απόλυτη βεβαιότητα.

Η κατανόηση και η εφαρμογή των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων βελτιώνει την εταιρική διακυβέρνηση, ενώ παράλληλα στηρίζει το έργο των Επιτροπών Ελέγχου και της Διοίκησης. Αναφέρθηκε η χρήση των ΔΕΠ ως μηχανισμός πρόληψης και θεραπείας της αποτυχίας των ελεγκτών, να αποτελέσουν δυναμικούς παράγοντες διαφύλαξης της αξιοπιστίας των κεφαλαιαγορών και του χρηματοοικονομικού συστήματος γενικότερα.

Στη παρούσα πτυχιακή εργασία πραγματοποιήθηκε αναλυτική παρουσίαση της προέλευσης, του περιεχομένου, της σημασίας και του εύρους εφαρμογής των ΔΕΠ, καθώς επίσης επιλέχθηκε ένα δείγμα από εισηγμένες εταιρείες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών για τις χρονολογίες 2004-2005-2006 το οποίο αναλύθηκε μέσα από τις οικονομικές καταστάσεις και τις αντίστοιχες εκθέσεις ελέγχου αυτών, με σκοπό να τονιστεί η αλλαγή που επέφεραν τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα με την εφαρμογή τους το 2005, (το 2004 την εφαρμογή κατείχαν τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα που είναι εναρμονισμένα με τα ΔΕΠ).

Το συμπέρασμα που προκύπτει μέσα από αυτήν την «έρευνα» είναι πως τα ΔΕΠ παρέχουν αναλυτικότερες πληροφορίες σε σχέση με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα για τα οικονομικά στοιχεία της ελεγχόμενης εταιρείας το οποίο διαφαίνεται μέσα από τις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης και με αποτέλεσμα την ενημέρωση των επενδυτών να είναι πιο ακριβής και αποτελεσματική. Πριν την εφαρμογή τους οι πληροφορίες που παρέχονταν μέσα από τις οικονομικές καταστάσεις των εισηγμένων εταιρειών δεν ήταν τόσο αναλυτικές, με αποτέλεσμα η ενημέρωση των επενδυτών να γίνεται, κατά μια έννοια, με τρόπο «τυπικό» και συνοπτικό. Επίσης με την εφαρμογή των ΔΕΠ δημοσιεύεται και η Έκθεση του Δ.Σ της ελεγχόμενης εταιρείας επί των οικονομικών καταστάσεων, καθώς πριν επέλθει η εφαρμογή αυτή δεν δημοσιευότανε.

Υποστηρίχθηκε πως η υιοθέτηση των ΔΕΠ μπορεί να αποτελέσει ένα σημαντικό βήμα στην ουσιαστική αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρουν οι επαγγελματίες ελεγκτές. Όμως όπως αποδεικνύει η εμπειρία χωρών της Ε.Ε. η εφαρμογή των ΔΕΠ δεν αρκεί για την αποφυγή εταιρικών και χρηματιστηριακών σκανδάλων. Έπειτα η ίδια η φύση των κεφαλαιαγορών όπου η ψυχολογία των επενδυτών πολλές φορές είναι πολύ πιο σημαντικός παράγοντας για την πορεία τους από την ψυχρή και ορθολογική ανάλυση των χρηματοοικονομικών μεγεθών, δημιουργεί τις προϋποθέσεις μερικές φορές για την μη απaráβατη εφαρμογή υψηλών προτύπων ποιότητας κατά την προσφορά ελεγκτικών υπηρεσιών. Ο ανταγωνισμός για αυτήν την προσφορά των ελεγκτικών υπηρεσιών δεν μπορεί να λειτουργήσει ως αποτρεπτικός παράγοντας σε ότι αφορά την αναποτελεσματική εφαρμογή των άνω προτύπων και κανόνων δεοντολογίας. Επίσης ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται ως λόγος απαλλαγής από τις ευθύνες τους για την ακριβή και αληθή παρουσίαση των χρηματοοικονομικών στοιχείων της εταιρείας τους, όσων διευθύνουν την εταιρεία και των μελών του Δ.Σ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Α)

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Όλες οι επιχειρήσεις έχουν ως σκοπό το κέρδος και κατά συνέπεια οι ενδιαφερόμενοι δίδουν μεγάλη σημασία στο πόσο αποδοτική υπήρξε αυτή από απόψεως κερδών, καθώς και ποιες είναι οι προοπτικές της επιχείρησης για το μέλλον. Η ανταμοιβή των επενδυτών-μετόχων και των πιστωτών για τα κεφάλαια που έχουν τοποθετήσει και για τους κινδύνους που έχουν αναλάβει, μετράται με την αποδοτικότητα της επιχείρησης, η οποία αντανακλά την ικανότητα της να πραγματοποιεί κέρδη.⁵²

Για τη μέτρηση της αποδοτικότητας χρησιμοποιούνται διάφορα κριτήρια όπως η πορεία του όγκου των πωλήσεων, της παραγωγής, των κερδών, κλπ. Τα κριτήρια όμως αυτά για να αποκτήσουν ουσιαστική σημασία πρέπει να συσχετιστούν τόσο μεταξύ τους όσο και με άλλα μεγέθη, που έχουν σχέση με την επιχείρηση. Έτσι, δημιουργήθηκε η ανάγκη χρησιμοποίησης των αριθμοδεικτών αποδοτικότητας, οι οποίοι αναφέρονται αφ ενός στις σχέσεις κερδών και απασχολούμενων κεφαλαίων στην επιχείρηση, και αφ ετέρου στις σχέσεις μεταξύ κερδών και πωλήσεων.

Οι κυριότεροι αριθμοδείκτες μετρήσεως της αποδοτικότητας είναι οι εξής:⁵³

- **Αριθμοδείκτης μικτού κέρδους = $\frac{\text{Μικτό Κέρδος}}{\text{Καθαρές Πωλήσεις}} \times 100$**

Ο αριθμοδείκτης μικτού κέρδους δείχνει τη λειτουργική αποτελεσματικότητα μιας επιχείρησης, καθώς και την πολιτική τιμών αυτής. Μια επιχείρηση για να θεωρηθεί επιτυχημένη θα πρέπει να έχει ένα αρκετά υψηλό ποσοστό μικτού κέρδους, που να της επιτρέπει να καλύπτει τα λειτουργικά και άλλα έξοδα της και συγχρόνως να της αφήνει ένα ικανοποιητικό καθαρό κέρδος σε σχέση με τις πωλήσεις και τα ίδια κεφάλαια που απασχολεί.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης μικτού κέρδους, τόσο καλύτερη από απόψεως κερδών είναι η θέση της επιχείρησης, διότι μπορεί να αντιμετωπίσει χωρίς δυσκολία αύξηση του κόστους των πωλούμενων προϊόντων της. Αντίθετα, ένας χαμηλός αριθμοδείκτης μικτού κέρδους δείχνει μια όχι καλή πολιτική της διοίκησης στον τομέα αγορών και πωλήσεων. Το γεγονός αυτό οδηγεί σε στασιμότητα πωλήσεων, με αποτέλεσμα να μην πραγματοποιούνται αγорές σε μεγάλες ποσότητες που θα μπορούσαν να επιτευχθούν με χαμηλές τιμές.

⁵² Νιάρχος Νικήτας «ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ»2004 σελ.99-100

⁵³ Νιάρχος Νικήτας «ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ»2004 σελ.101-103

- **Αριθμοδείκτης Καθαρού Κέρδους = $\frac{\text{Καθαρά Κέρδη Χρήσεως}}{\text{Καθαρές Πωλήσεις}} \times 100$**

Ο αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους δείχνει το ποσοστό του καθαρού κέρδους που επιτυγχάνει μια επιχείρηση από τις πωλήσεις της. Όσο μεγαλύτερος είναι αυτός ο αριθμοδείκτης, τόσο πιο επικερδής είναι η επιχείρηση.⁵⁴

- **Αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού = $\frac{\text{Καθαρά Κέρδη Εκ/σης} + \text{Χρημ.έξοδα}}{\text{Σύνολο ενεργητικού}} \times 100$**

Ο αριθμοδείκτης αυτός μετρά την απόδοση των συνολικών περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης καθώς και των επί μέρους τμημάτων της, και αποτελεί ένα είδος αξιολόγησης και ελέγχου της διοίκησης αυτής. Ο υπολογισμός του συγκεκριμένου δείκτη επιτρέπει:⁵⁵

- Τη σύγκριση της αποδοτικότητας μιας επιχείρησης με την αποδοτικότητα άλλων μορφών επενδύσεων, καθώς και με την αποδοτικότητα άλλων επιχειρήσεων του ίδιου περιόδου βαθμού κινδύνου
- Την παρακολούθηση της αποδοτικότητας διαχρονικά και τη σύγκριση της με τα αντίστοιχα μεγέθη άλλων ομοειδών επιχειρήσεων ή με το μέσο όρο του κλάδου όπου ανήκει η επιχείρηση
- Την διερεύνηση των αιτιών της μεταβολής του διαχρονικά

- **Αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφ./ων = $\frac{\text{Καθαρά Κέρδη Εκ/σης}}{\text{Σύνολο ενεργητικού}} \times 100$**

Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων απεικονίζει την κερδοφόρα δυναμικότητα μιας επιχείρησης και παρέχει ένδειξη του κατά πόσο επιτεύχθηκε ο στόχος πραγματοποίησης ενός ικανοποιητικού αποτελέσματος. Ένας χαμηλός αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων είναι ενδεικτικός του ότι η επιχείρηση δυσλειτουργεί σε κάποιο τομέα της. Αντίθετα, ένας υψηλός αριθμοδείκτης αποτελεί ένδειξη ότι η επιχείρηση ευημερεί, και αυτό μπορεί να οφείλεται στην επιτυχημένη διοίκηση της, στις ευνοϊκές οικονομικές συνθήκες κλπ.⁵⁶

⁵⁴ Νιάρχος Νικήτας «ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ»2004 σελ103-105

⁵⁵ Νικήτας Νιάρχος «ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ»2004 σελ117-119

⁵⁶ Νικήτας Νιάρχος «ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ»2004 σελ124-130

- **Κέρδη ανά μετοχή = Καθαρά Κέρδη μετά φόρων
Αριθμός μετοχών σε κυκλοφορία**

Ο δείκτης αυτός δείχνει το ύψος των καθαρών κερδών που αντιστοιχεί σε κάθε μετοχή της επιχείρησης, και επηρεάζεται τόσο από το συνολικό ύψος των κερδών της επιχείρησης όσο και από τον αριθμό των μετοχών της. Το ύψος των κερδών ανά μετοχή, αντανακλά την κερδοφόρα δυναμικότητα μιας επιχείρησης με βάση τη μια μετοχή της.

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

$$\text{Αριθ./της Γεν/ης Ρευστό/τας} = \frac{\text{Διαθέσιμα} + \text{Απαιτήσεις} + \text{Αποθέματα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας δεν δείχνει μόνο το μέτρο της ρευστότητας μιας επιχείρησης αλλά και το περιθώριο ασφαλείας που διατηρεί η διοίκηση της για να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει μια ανεπιθύμητη εξέλιξη στη ροή των κεφαλαίων κινήσεως. Επίσης, αντανακλά την τρέχουσα ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στην πληρωμή των καθημερινών απαιτητών υποχρεώσεων της. Όσο μεγαλύτερος είναι αυτός ο αριθμοδείκτης, τόσο καλύτερη από πλευράς ρευστότητας είναι η θέση της συγκεκριμένης επιχείρησης.⁵⁷

⁵⁷ Νικήτας Νιάρχος «ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ» 2004 σελ54-56

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Β)

Η Έκθεση του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Με τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920 καθορίζεται το περιεχόμενο της έκθεσης ελέγχου των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, το οποίο διακρίνεται σε τρία σκέλη. Το πρώτο σκέλος αναφέρεται σε ειδικές διαπιστώσεις των ελεγκτών για ορισμένα θέματα ιδιαίτερης σημασίας. Το δεύτερο σκέλος αναφέρεται στα πορίσματα ελέγχου που περιλαμβάνουν τις τυχόν παρατηρήσεις που προέκυψαν από τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 324 του ελεγκτικού προτύπου για την έκθεση ελέγχου(ΦΕΚ τ.β' 126/1993) και του άρθρου 37 του κων/δ Ν.2190/20, οι παρατηρήσεις που έχουν ουσιώδη επίδραση στην ακρίβεια καθώς και εκείνες που αφορούν τη μεταβολή της μεθόδου απογραφής, καταχωρούνται υποχρεωτικά στην έκθεση ελέγχου, ανεξάρτητα από την τυχόν παράθεση τους στο προσάρτημα.

Σύμφωνα με τα ελληνικά ελεγκτικά πρότυπα, των οποίων η εφαρμογή τέθηκε με τη δημοσίευση του ΦΕΚ 1589/β/22.10.2004, το περιεχόμενο της έκθεσης ελέγχου έχει αλλάξει και η εφαρμογή του αφορά όλες τις ελεγχόμενες εταιρείες. Ο στόχος του ελέγχου είναι να δώσει τη δυνατότητα στον ελεγκτή να διαμορφώσει γνώμη αναφορικά με την ορθή παρουσίαση της οικονομικής θέσης, και των αποτελεσμάτων της ελεγχόμενης μονάδας όπως αυτά εμφανίζονται στις αντίστοιχες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Η έκθεση απευθύνεται στους τωρινούς μετόχους/επενδυτές της ελεγχόμενης επιχείρησης, αλλά ενδιαφέρει και τρίτους με τωρινή ή μέλλουσα σχέση με την εν λόγω επιχείρηση. Η ευθύνη του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή καλύπτει τις συγκεκριμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις για τις εισηγμένες εταιρείες στο Χρηματιστήριο Αθηνών, όπως: Ισολογισμό, Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, Κατάσταση Ταμειακών Ροών, Πίνακας Αντληθέντων Κεφαλαίων, Κατάσταση Μεταβολών Κεφαλαίων.

Στην έκθεση ελέγχου πρέπει να αναφέρονται οι τυχόν επιφυλάξεις και οι επιπτώσεις σε ποσά. Σε διαφορετική περίπτωση η έκθεση δεν έχει μεγάλη χρησιμότητα ή μπορεί να είναι και επικίνδυνη για τους χρήστες των λογιστικών καταστάσεων στις οποίες αναφέρεται αυτή, και για τις συνέπειες ευθύνεται ο υπογράφων Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής και η εταιρεία του.⁵⁸

Για την κατηγοριοποίηση των εκθέσεων ελέγχου χρησιμοποιήθηκαν οι κατηγορίες που αναφέρονται στα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα (ΦΕΚ 1589/2004). Έτσι, σύμφωνα με το Ελληνικό Ελεγκτικό Πρότυπο 7700 υπάρχουν οι παρακάτω 4 κύριες κατηγορίες:

- 1) Έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη
- 2) Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου

2.1 Θέματα που δεν επηρεάζουν τη γνώμη του ελεγκτή

⁵⁸ Κάντζος Κ. «Ελεγκτική- Θεωρία και Πρακτική» Έκδοση 2^η 2006 σελ.57-59

- 2.1.1 Αβέβαια έκβαση αγωγής σε εξέλιξη
- 2.1.2 Αβέβαια δυνατότητα συνέχισης της δραστηριότητας
- 2.1.3 Αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών ελέγχων
- 2.1.4 Άλλες παρατηρήσεις στις εκθέσεις με θέματα έμφασης

2.2 Θέματα που επηρεάζουν τη γνώμη του ελεγκτή(σύμφωνη γνώμη με εξαίρεση)

- 2.2.1 Περιορισμός του εύρους του πεδίου ελέγχου
- 2.2.2 Σημαντικό λάθος
- 2.2.3 Σημαντική παράλειψη
- 2.2.4 Άλλες παρατηρήσεις που εκφράζουν τη γνώμη του ελεγκτή

- 3) Έκθεση ελέγχου με άρνηση γνώμης
- 4) Έκθεση ελέγχου με αρνητική γνώμη

Περιγραφή κατηγοριών

Ακολουθεί μια σύντομη εξήγηση των παραπάνω κατηγοριών:

1) Έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη

Η έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη αναφέρει ότι «οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν από κάθε ουσιώδη άποψη την οικονομική κατάσταση της εταιρείας, τη χρηματοοικονομική της επίδοση, και τις ταμειακές της ροές για τη χρήση που έληξε, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης»

2) Διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου

Η διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου χωρίζεται σε δύο μέρη, στα οποία ο ελεγκτής δεν διατυπώνει κάποια επιφύλαξη αλλά επικεντρώνει τη προσοχή σε ορισμένες σημειώσεις που αφορούν διάφορα θέματα που προέκυψαν κατά τον έλεγχο. Η μορφή της διαφοροποιημένης έκθεσης ελέγχου με θέματα έμφασης σύμφωνα με το ΕΕΠ 7700 είναι «Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη ως προς τα συμπεράσματα του ελέγχου, εφιστούμε τη προσοχή σας στη σημείωση X που παρατίθεται στο προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων...». Τα θέματα των εκθέσεων που δεν επηρεάζουν τη γνώμη του ελεγκτή, σύμφωνα με τα ΕΕΠ, μπορεί να αφορούν εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις της εταιρείας(2.1.1), την αβέβαιη δυνατότητα της εταιρείας να συνεχίσει τη δραστηριότητα της(2.2.2), ή την αβέβαιη έκβαση μελλοντικών φορολογικών ελέγχων(2.1.3).

Αντίστοιχα, η έκθεση ελέγχου με εξαιρέσεις σύμφωνα με το ΕΕΠ 7700, διατυπώνεται ως εξής «Με εξαίρεση τις επιπτώσεις του θέματος που προκύπτει στην παραπάνω παράγραφο, κατά τη

γνώμη μας οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν από κάθε ουσιώδη άποψη την οικονομική κατάσταση της εταιρείας...». Τα θέματα της παραπάνω κατηγορίας μπορεί να αφορούν την μη προσκόμιση των αποδεικτικών στοιχείων από την εταιρεία στον ελεγκτή για την επαλήθευση κάποιου ποσού(2.2.1), την μη διενέργεια προβλέψεων(2.2.2), ή την παράλειψη κάποιου σημαντικού γεγονότος από τις οικονομικές καταστάσεις(2.2.3).

3) Έκθεση ελέγχου με άρνηση γνώμης

Η έκθεση ελέγχου με άρνηση γνώμης συναντάται σε περιπτώσεις που η ελεγχόμενη εταιρεία θέτει σοβαρούς περιορισμούς στην άσκηση του ελεγκτικού έργου. Στις περιπτώσεις αυτές, οι ελεγκτές σημειώνουν ότι αδυνατούν να εκφέρουν γνώμη επί των οικονομικών καταστάσεων της συγκεκριμένης εταιρείας.

4) Έκθεση ελέγχου με αρνητική γνώμη

Στην έκθεση ελέγχου με αρνητική γνώμη οι ελεγκτές αναφέρουν ότι «οι οικονομικές καταστάσεις δεν παρουσιάζουν από κάθε ουσιώδη άποψη την οικονομική κατάσταση της εταιρείας, ούτε την χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές της ροές για τη χρήση που έληξε, σύμφωνα με τα ΔΠΧΠ». Αιτιολογούν τη συγκεκριμένη γνώμη τους παρουσιάζοντας αναλυτικά όλες τις σημειώσεις που τους οδήγησαν στο παραπάνω συμπέρασμα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Γ1)

Αριθμοδείκτες ανά κλάδο και εταιρεία

Παρακάτω ακολουθούν τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας «**ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ**» για τις χρονολογίες 2004-2005-2006, τα οποία θα αναλυθούν σύμφωνα με τους αριθμοδείκτες αποδοτικότητας και γενικής ρευστότητας, καθώς αναλύονται και οι εκθέσεις των ορκωτών ελεγκτών λογιστών.

ΚΛΑΔΟΣ: ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ

ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΕ Πηγή: www.minoan.gr

	2004	2005	2006
Μικτά Κέρδη	67.715.834,86	63.041.557,71	59.122.672,95
Καθαρές Πωλήσεις	191.550.022,08	204.197.670,14	206.703.062,77
Καθαρά Κέρδη Χρήσεως	11.430.568,47	17.028.184,67	16.865.841,21
Καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης	37.053.530,81	35.336.629,71	42.020.444,42
Χρηματοοικ. Έξοδα	28.185.007,25	26.553.770,59	27.768.957,22
Σύνολο ενεργητικού	818.327.875,81	787.117.114,11	717.636.524,27
Καθαρά κέρδη μετά φόρων	12.204.272,72	17.021.659,42	18.273.436,77
Αριθμός κοινών μετοχών	70.926.000	70.926.000	70.926.000
Διαθέσιμα	23.198.647	4.276.126,08	16.660.992,62
Απαιτήσεις	36.561.795,68	43.134.359,86	52.150.215,08
Αποθέματα	3.723.449,92	4.048.037,97	4.030.255,95
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	82.682.899,15	105.290.393,31	99.657.729,35

2004

Αριθ./της μικτού κέρδους : 35,35%
Αριθ./της καθαρού κέρδους : 5,96%
Αριθ./της απόδ./τητας ενεργ./κού:7,97%
Αριθ./της απόδ./τητας ιδίων κεφαλαίων : 4,52%
Αριθ./της γενικής ρευστότητας: 0,76
Κέρδη ανά μετοχή: 0,17

2005

Αριθ./της μικτού κέρδους : 30,87%
Αριθ./της καθαρού κέρδους : 8,33%
Αριθ./της απόδ./τητας ενεργ./κου : 7,86%
Αριθ./της απόδ./τητας ιδίων κεφαλαίων : 4,48%
Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 0,48
Κέρδη ανά μετοχή: 0,24

2006

Αριθ./της μικτού κέρδους : 28,60%
Αριθ./της καθαρού κέρδους : 8,15%
Αριθ./της απόδ./τητας ενεργ./κου : 9,72%
Αριθ./της απόδ./τητας ιδίων κεφαλαίων : 5,85%
Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 0,73
Κέρδη ανά μετοχή : 0,26

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Γ2)

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ(2004)

Προς τους κ.κ Μετόχους της Ανωνύμου Ναυτιλιακής Εταιρείας «ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ»

Ελέγξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις καθώς και το Σχετικό Προσάρτημα της Ανωνύμου Ναυτιλιακής Εταιρείας ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ της εταιρικής χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2004. Ο έλεγχος μας στο πλαίσιο του οποίου λάβαμε και γνώση πλήρους λογιστικού απολογισμού των εργασιών των υποκαταστημάτων της εταιρείας, έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του Κ.Ν.2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιρειών και τις ελεγκτικές διαδικασίες που κρίναμε κατάλληλες βάσει των αρχών και κανόνων ελεγκτικής που ακολουθεί το Σ.Ο.Ε.Λ. Τέθηκαν στη διάθεση μας τα βιβλία και στοιχεία που τήρησε η εταιρεία και μας δόθηκαν οι αναγκαίες για τον έλεγχο πληροφορίες και επεξηγήσεις που ζητήσαμε. Η εταιρεία εφάρμοσε ορθά το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο. Δεν τροποποιήθηκε η μέθοδος απογραφής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Επαληθεύσαμε τη συμφωνία του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Δ.Σ. προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων, με τις σχετικές Οικονομικές Καταστάσεις. Το Προσάρτημα περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από την παράγραφο 1 του άρθρου 43^α του Κ.Ν.2190/1920. Από τον παραπάνω έλεγχο μας προέκυψαν τα εξής: 1.Ο λογαριασμός Συμμετοχές σε Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις περιλαμβάνει συμμετοχή η οποία υπολείπεται της εσωτερικής λογιστικής αξίας κατά 3εκ.ευρώ και αφορά προηγούμενη χρήση. Κατά συνέπεια οι Συμμετοχές σε Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις και το Σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων εμφανίζονται αυξημένα κατά 3εκ.ευρώ αντίστοιχα. 2. Η εταιρεία δεν σχημάτισε πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων ύψους 0,8εκ.ευρώ περίπου που αφορούν προηγούμενες χρήσεις. Κατά συνέπεια οι Απαιτήσεις και το Σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων εμφανίζονται αυξημένα κατά το ανωτέρω ποσό. 3. Τα θέματα τα οποία αναφέρονται με πληρότητα και σαφήνεια στη σημείωση 3 της εταιρείας κάτω από τον Ισολογισμό, η έκβαση των οποίων δε μπορεί να προβλεφθεί. 4. Η εταιρεία δεν έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές για τις χρήσεις 1997 έως 2004 και κατά συνέπεια, οι φορολογικές της υποχρεώσεις για τις χρήσεις αυτές δεν έχουν καταστεί οριστικές. Κατά τη γνώμη μας, οι ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις οι οποίες προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της εταιρείας, απεικονίζουν μαζί με το Προσάρτημα, αφού ληφθούν υπόψη οι παραπάνω παρατηρήσεις μας ακριβοδίκαια την περιουσιακή διάρθρωση και την οικονομική θέση της εταιρείας κατά την 31 Δεκεμβρίου 2004, καθώς και τα αποτελέσματα της χρήσης που έληξε αυτήν την ημερομηνία, βάσει των σχετικών διατάξεων που ισχύουν και λογιστικών αρχών, οι οποίες έχουν γίνει γενικώς παραδεκτές στην Ελλάδα και δεν διαφέρουν από εκείνες που η εταιρεία εφάρμοσε την προηγούμενη χρήση.⁵⁹

⁵⁹ www.minoan.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ-ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2004)

ΣΧΟΛΙΑ

- «Ελέγξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις...» οι οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με το άρθρο 42^α παρ.1 περιλαμβάνουν τον Ισολογισμό, τον πίνακα Αποτελεσμάτων Χρήσης, τον πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων Χρήσης, το Προσάρτημα.
- «...καθώς και το σχετικό Προσάρτημα της Ανώνυμης Εταιρείας...» ο ορκωτός ελεγκτής θα πρέπει να ελέγξει εάν το προσάρτημα περιλαμβάνει όλες τις προβλεπόμενες από το άρθρο 43^α του Ν.2190/1920 πληροφορίες οι οποίες είναι οι παρεκκλίσεις από τη σύννομη δομή του Ισολογισμού, μεταβολές στα πάγια, αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων, σχηματισμός προβλέψεων, αναλύσεις λογαριασμών, χορηγηθείσες εγγυήσεις και εμπράγματα ασφάλειες.
- «Ο έλεγχος μας..... που ακολουθεί το Σ.Ο.ΕΛ.» ο ορκωτός ελεγκτής αναφέρει τις διατάξεις με τις οποίες πραγματοποιήθηκε ο έλεγχος.
- «Τέθηκαν στη διάθεση μας..... και επεξηγήσεις που ζητήσαμε» ο ορκωτός ελεγκτής βεβαιώνει ότι η ελεγχόμενη εταιρεία έθεσε στη διάθεση του όλα τα βιβλία και στοιχεία που ζήτησε και του δόθηκαν όλες οι αναγκαίες διευκρινίσεις προκειμένου να διενεργηθεί ουσιαστικός έλεγχος.
- « Η εταιρεία εφάρμοσε ορθά το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο» ο ορκωτός ελεγκτής βεβαιώνει ότι η ελεγχόμενη εταιρεία κατά την χρήση έχει εφαρμόσει το Λογιστικό Σχέδιο ορθά και τυχόν παρέκκλιση από αυτό δεν είναι τόσο σημαντική ώστε να επηρεάζει την ακρίβεια των πληροφοριών των Οικονομικών Καταστάσεων.
- «Δεν τροποποιήθηκε η μέθοδος απογραφής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση» η οποιαδήποτε μεταβολή των λογιστικών μεθόδων σε σχέση με την προηγούμενη χρήση αποτελεί αλλαγή μεθόδου απογραφής, η οποία σε όλες τις περιπτώσεις επηρεάζει τόσο τα κονδύλια του Ισολογισμού όσο και τα Αποτελέσματα της Χρήσης.
- «Επαληθεύσαμε τη συμφωνία..... με τις σχετικές Οικονομικές Καταστάσεις» και «Το Προσάρτημα περιλαμβάνει..... του Κ.Ν.2190/1920» ο ορκωτός ελεγκτής υποχρεούται μέσα από την έκθεση ελέγχου να βεβαιώσει ότι έλεγξε το προσάρτημα καθώς και την έκθεση διαχείρισης του Δ.Σ. προς τους μετόχους της ελεγχόμενης εταιρείας, και το περιεχόμενο τους, στην περίπτωση του προσαρτήματος περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από το άρθρο 43^α και τις σχετικές διατάξεις, και στην περίπτωση της έκθεσης διαχείρισης είναι σύμφωνο με τις οικονομικές καταστάσεις της ελεγχόμενης χρήσης.
- «Κατά τη γνώμη μας..... κατά την προηγούμενη χρήση» ο ορκωτός ελεγκτής βεβαιώνει ότι οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας απεικονίζουν ακριβοδίκαια τη χρηματοοικονομική θέση της εταιρείας και οι λογιστικές αρχές που εφαρμόστηκαν κατά την ελεγχόμενη χρήση δε διαφέρουν από αυτές που η εταιρεία εφάρμοσε την προηγούμενη χρήση.⁶⁰

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου του έτους 2004 της εταιρείας ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ χαρακτηρίζεται ως «**διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**», στην οποία ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής παρουσιάζει τις παρατηρήσεις που προέκυψαν από τον έλεγχο του, οι οποίες διατυπώνονται με σαφήνεια.

⁶⁰ Κάντζος Κ. «Ελεγκτική- Θεωρία και Πρακτική» Έκδοση 2^η 2006 σελ.61-64

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ(2005)

Προς τους Μετόχους της ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ-Ανώνυμη Ναυτιλιακή Εταιρεία

Ελέγξαμε τις συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις τις ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ-Ανώνυμη Ναυτιλιακή Εταιρεία που αποτελούνται από τον Ισολογισμό της 31 Δεκεμβρίου 2005 και τις καταστάσεις αποτελεσμάτων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμιακών ροών για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και την περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και λοιπών επεξηγηματικών σημειώσεων. Την ευθύνη για αυτές τις οικονομικές καταστάσεις έχει η Διοίκηση της εταιρείας. Δική μας ευθύνη είναι η έκφραση γνώμης επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχο μας.

Διενεργήσαμε τον έλεγχο μας σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα, που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελεγκτικής. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν να σχεδιάσουμε και να εκτελέσουμε τον έλεγχο μας κατά τρόπο που να διασφαλίζει εύλογη βεβαιότητα κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδεις ανακρίβειες. Ο έλεγχος περιλαμβάνει την εξέταση, σε δειγματοληπτική βάση, αποδεικτικών στοιχείων που να υποστηρίζουν τα ποσά και τις αποκαλύψεις στις οικονομικές καταστάσεις. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση των λογιστικών αρχών που εφαρμόστηκαν και σημαντικών εκτιμήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση, καθώς και την αξιολόγηση της γενικής παρουσίας των οικονομικών καταστάσεων και της συνέπειας του περιεχομένου της Έκθεσης του Δ.Σ. με τις οικονομικές καταστάσεις. Πιστεύουμε ότι ο έλεγχος μας παρέχει εύλογη βάση για τη διαμόρφωση της γνώμης μας.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις απεικονίζουν ακριβοδίκαια την οικονομική θέση της εταιρείας κατά την 31 Δεκεμβρίου 2005 και τα αποτελέσματα των εργασιών της και τις ταμειακές ροές της για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης που έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το περιεχόμενο της Έκθεσης του Δ.Σ. είναι συνεπές με τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις.

Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη ως προς τα συμπεράσματα του ελέγχου μας, εφιστούμε τη προσοχή σας στη σημείωση 4.7δ επί των οικονομικών καταστάσεων, όπου αναφέρεται ότι οι φορολογικές υποχρεώσεις της εταιρείας για τις χρήσεις 2000 έως 2005 δεν έχουν εξεταστεί από τις φορολογικές αρχές, με συνέπεια να μην έχουν καταστεί οριστικές για τις χρήσεις αυτές. Η έκβαση του φορολογικού ελέγχου δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί στο παρόν στάδιο.⁶¹

⁶¹ www.minoan.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2005)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου χαρακτηρίζεται στην κατηγορία των «**διαφοροποιημένων εκθέσεων ελέγχου**» στην οποία τα θέματα που προκύπτουν από τη διενέργεια του ελέγχου δεν επηρεάζουν τη γνώμη του ορκωτού ελεγκτή. «Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη..... για τις χρήσεις αυτές» και « Η έκβαση... στο παρόν στάδιο». Σε αυτήν τη περίπτωση οι παραπάνω φράσεις αποτελούν μια **αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών ελέγχων**.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ(2006)

Προς τους Μετόχους της ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ-Ανώνυμη Ναυτιλιακή Εταιρεία

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ-ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ που αποτελούνται από τον Ισολογισμό της 31 Δεκεμβρίου 2006 και τις καταστάσεις αποτελεσμάτων, μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και μια περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και λοιπές επεξηγηματικές σημειώσεις.

Ευθύνη Διοίκησης για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Διοίκηση της εταιρείας έχει την ευθύνη της σύνταξης και εύλογης παρουσίασης αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει το σχεδιασμό, εφαρμογή και διατήρηση συστήματος εσωτερικού ελέγχου σχετικά με τη σύνταξη και εύλογη παρουσίαση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδεις ανακρίβειες, που οφείλονται σε απάτη ή λάθος. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει επίσης την επιλογή και εφαρμογή λογιστικών πολιτικών και τη διενέργεια λογιστικών εκτιμήσεων οι οποίες είναι εύλογες για την περίπτωση.

Ευθύνη Ελεγκτή

Δική μας ευθύνη είναι η έκφραση γνώμης επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχο μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχο μας σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελεγκτικής. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν τη συμμόρφωση μας με απαιτήσεις ηθικής δεοντολογίας και σχεδιασμό και διενέργεια του ελέγχου μας με σκοπό την αποκόμιση εύλογης διασφάλισης ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδεις ανακρίβειες. Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για τη συγκέντρωση ελεγκτικών τεκμηρίων σχετικά με τα ποσά και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Οι διαδικασίες επιλέγονται κατά την κρίση του ελεγκτή και περιλαμβάνουν την εκτίμηση του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, λόγω απάτης ή λάθους. Για την εκτίμηση του κινδύνου αυτού, ο ελεγκτής λαμβάνει υπόψη του το σύστημα εσωτερικού ελέγχου, σχετικά με τη σύνταξη και εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών για την περίπτωση και όχι για την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας. Ο

έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής γνώμης μας.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν ακριβοδίκαια την οικονομική κατάσταση της εταιρείας κατά την 31 Δεκεμβρίου 2006 και τη χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές τις ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αναφορά επί άλλων νομικών και κανονιστικών θεμάτων

Το περιεχόμενο της έκθεσης του Δ.Σ. είναι συνεπές με τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις.⁶²

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η παραπάνω έκθεση ελέγχου κατατάσσεται στη κατηγορία « **έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη**» στην οποία ο ορκωτός ελεγκτής δηλώνει ότι δεν προέκυψε καμιά παρατήρηση από τον έλεγχο του.

⁶² www.minoan.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2006)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Δ1)

ΓΕΚΕ Α.Ε.-ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ PRESIDENT

Παρακάτω ακολουθούν τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας «ΓΕΚΕ Α.Ε.- ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ PRESIDENT» για τις χρονολογίες 2004-2005-2006, τα οποία θα αναλυθούν σύμφωνα με τους αριθμοδείκτες αποδοτικότητας και γενικής ρευστότητας, καθώς αναλύονται και οι εκθέσεις των ορκωτών ελεγκτών λογιστών.

	2004	2005	2006
Μικτά Κέρδη	8.295.609,91	5.663.870,35	5.901.767,50
Καθαρές Πωλήσεις	14.609.352,15	11.518.327,97	12.687.344,20
Καθαρά Κέρδη Χρήσεως	10.022.053,69	7.623.620,65	3.880.626,95
Καθαρά Κέρδη μετά Φόρων	6.456.943,86	5.163.725,67	2.734.513,95
Αριθμός μετοχών	8.418.750	8.418.750	8.418.750
Καθαρά Κέρδη Εκμετάλλευσης	7.632.583,93	5.260.326,07	5.215.613,03
Χρηματοοικονομικά Έξοδα	-	-	1.801.804,64
Σύνολο Ενεργητικού	37.335.362,04	35.394.159,53	84.521.357,36
Διαθέσιμα	23.464.452,46	20.901.458,83	10.643.039,19
Απαιτήσεις	1.257.625,46	2.444.343,23	2.364.683,36
Αποθέματα	89.069,04	105.472,06	109.236,60
Βραχ. Υποχρεώσεις	5.249.174,16	12.636.167,19	2.648.667,29

Πηγή : www.president.gr

2004

Αριθ./της Μικτού Κέρδους : 56,78%
Αριθ./της Καθαρού Κέρδους : 68,60%
Κέρδη ανά μετοχή : 0,79
Αριθ./της αποδοτικότητας ενεργητικού : 20,44%
Αριθ./της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων : 20,44%
Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 4,72

2005

Αριθ./της Μικτού Κέρδους : 49,17%
Αριθ./της Καθαρού Κέρδους : 66,18%
Κέρδη ανά μετοχή : 0,61
Αριθ./της αποδοτικότητας ενεργητικού : 14,86%
Αριθ./της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων : 14,86%
Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 1,85

2006

Αριθ./της Μικτού Κέρδους : 46,51%
Αριθ./της Καθαρού Κέρδους : 30,58%
Κέρδη ανά μετοχή : 0,32
Αριθ./της αποδοτικότητας ενεργητικού : 8,30%
Αριθ./της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων : 6,17%
Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 4,95

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Δ2)

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ(2004)

Προς τους κ.κ. Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας «ΓΕΚΕ» ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ελέγξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις καθώς και το σχετικό Προσάρτημα της Ανώνυμης Εταιρείας «ΓΕΚΕ» ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2004. Ο έλεγχος μας έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του Κ.Ν 2190/1920 «περί Ανωνύμων Εταιρειών» και τις ελεγκτικές διαδικασίες που κρίναμε κατάλληλες, βάσει των αρχών και κανόνων ελεγκτικής που ακολουθεί το ΣΩΜΑ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ, οι οποίοι είναι σύμφωνοι με τις βασικές αρχές των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων. Τέθηκαν στη διάθεση μας τα βιβλία και στοιχεία που ζήτησε η εταιρεία και μας δόθηκαν οι αναγκαίες για τον έλεγχο πληροφορίες και επεξηγήσεις που ζητήσαμε. Η εταιρεία εφάρμοσε ορθά το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο. Διευκρινίζεται ότι δεν επήλθε τροποποίηση στην μέθοδο απογραφής, σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, εκτός από το ότι, με βάση τις διατάξεις του Ν.2065/1992 έγινε, στη χρήση 2004 αναπροσαρμογή της αξίας κτήσεων των γηπέδων καθώς και των κτιρίων και των συσσωρευμένων αποσβέσεων τους, εξαιτίας της οποίας η αξία κτήσεως των γηπέδων αυξήθηκε κατά 1.281.917,17 ευρώ, των κτιρίων κατά 1.673.119,85 ευρώ, και οι συσσωρευμένες αποσβέσεις τους κατά 720.792,01 ευρώ, η δε προκύψασα διαφορά αναπροσαρμογής ποσού 2.234.245,01 ευρώ καταχωρήθηκε στο λογαριασμό του Παθητικού Α.ΙΙΙ.2 Διαφορές αναπροσαρμογής αξίας λοιπών περιουσιακών στοιχείων. Οι αποσβέσεις των κτιρίων της χρήσεως 2004 υπολογίστηκαν στην αναπροσαρμοσμένη αξία και είναι μεγαλύτερες από εκείνες που θα προέκυπταν αν δεν είχε γίνει η αναπροσαρμογή κατά 62.279,49 ευρώ. Επαληθεύσαμε τη συμφωνία του περιεχομένου της εκθέσεως Διαχειρίσεως του Διοικητικού Συμβουλίου προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων, με τις σχετικές Οικονομικές Καταστάσεις. Το Προσάρτημα περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από την παραγρ.1 του άρθρου 43α του κωδ. Ν.2190/1920. Από τον παραπάνω έλεγχο μας προέκυψε ότι η εταιρεία βασιζόμενη στις διατάξεις του άρθρου 31 του Ν.2283/94 και στην υπ αριθμ. 205/1988 γνωμοδότηση της Ολομέλειας των Νομικών Συμβούλων Διοίκησης, δεν σχημάτισε πρόβλεψη για αποζημίωση του προσωπικού της λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Αν η εταιρεία σχημάτιζε πρόβλεψη αποζημίωσης για το σύνολο του προσωπικού της, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 42ε. παρ.14 του Κ.Ν.2190/1920, το ύψος των συσσωρευμένων προβλέψεων κατά την 31/12/2004 θα ανερχόταν σε 200.000 ευρώ περίπου. Κατά τη γνώμη μας, οι ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις οι οποίες προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της

εταιρείας απεικονίζουν μαζί με το Προσάρτημα, αφού ληφθεί υπόψη η παραπάνω παρατήρηση μας, καθώς και η παρατιθέμενη από την εταιρεία σημείωση με αριθμό 5, την περιουσιακή διάρθρωση και την οικονομική θέση της εταιρείας κατά την 31η Δεκεμβρίου 2004, καθώς και τα αποτελέσματα της χρήσεως που έληξε αυτήν την ημερομηνία, βάσει των σχετικών διατάξεων που ισχύουν και των λογιστικών αρχών, οι οποίες έχουν γίνει γενικά παραδεκτές και δεν διαφέρουν από εκείνες που η εταιρεία εφάρμοσε στην προηγούμενη χρήση.⁶³

ΣΧΟΛΙΑ

- «Ελέγξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις...» οι οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με το άρθρο 42^α παρ.1 περιλαμβάνουν τον Ισολογισμό, τον πίνακα Αποτελεσμάτων Χρήσης, τον πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων Χρήσης, το Προσάρτημα.
- «...καθώς και το σχετικό Προσάρτημα της Ανώνυμης Εταιρείας...» ο ορκωτός ελεγκτής θα πρέπει να ελέγξει εάν το προσάρτημα περιλαμβάνει όλες τις προβλεπόμενες από το άρθρο 43^α του Ν.2190/1920 πληροφορίες οι οποίες είναι οι παρεκκλίσεις από τη σύννομη δομή του Ισολογισμού, μεταβολές στα πάγια, αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων, σχηματισμός προβλέψεων, αναλύσεις λογαριασμών, χορηγηθείσες εγγυήσεις και εμπράγματα ασφάλειες.
- «Ο έλεγχος μας..... των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων.» ο ορκωτός ελεγκτής αναφέρει τις διατάξεις με τις οποίες πραγματοποιήθηκε ο έλεγχος και ποια πρότυπα εφαρμόστηκαν.
- «Τέθηκαν στη διάθεση μας..... και επεξηγήσεις που ζητήσαμε» ο ορκωτός ελεγκτής βεβαιώνει ότι η ελεγχόμενη εταιρεία έθεσε στη διάθεση του όλα τα βιβλία και στοιχεία που ζήτησε και του δόθηκαν όλες οι αναγκαίες διευκρινίσεις προκειμένου να διενεργηθεί ουσιαστικός έλεγχος.
- « Η εταιρεία εφάρμοσε ορθά το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο» ο ορκωτός ελεγκτής βεβαιώνει ότι η ελεγχόμενη εταιρεία κατά την χρήση έχει εφαρμόσει το Λογιστικό Σχέδιο ορθά και τυχόν παρέκκλιση από αυτό δεν είναι τόσο σημαντική ώστε να επηρεάζει την ακρίβεια των πληροφοριών των Οικονομικών Καταστάσεων.
- «δεν επήλθε τροποποίηση στη μέθοδο απογραφής..... λοιπών περιουσιακών στοιχείων» ο ελεγκτής οφείλει να αναφέρει στο πιστοποιητικό ότι δεν υπάρχει ουσιώδης επίδραση στις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις σε περίπτωση αλλαγής μεθόδου απογραφής.
- «Επαληθεύσαμε τη συμφωνία..... με τις σχετικές Οικονομικές Καταστάσεις» και «Το Προσάρτημα περιλαμβάνει..... του Κ.Ν.2190/1920» ο ορκωτός ελεγκτής υποχρεούται μέσα από την έκθεση ελέγχου να βεβαιώσει ότι έλεγξε το προσάρτημα καθώς και την έκθεση διαχείρισης του Δ.Σ. προς τους μετόχους της ελεγχόμενης εταιρείας, και το περιεχόμενο τους, στην περίπτωση του προσαρτήματος περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από το άρθρο 43^α και τις σχετικές διατάξεις, και στην περίπτωση της έκθεσης διαχείρισης είναι σύμφωνο με τις οικονομικές καταστάσεις της ελεγχόμενης χρήσης.
- «Κατά τη γνώμη μας..... στην προηγούμενη χρήση» ο ορκωτός ελεγκτής βεβαιώνει ότι οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας απεικονίζουν ακριβδίκαια τη χρηματοοικονομική

⁶³ www.president.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2004)

θέση της εταιρείας και οι λογιστικές αρχές που εφαρμόστηκαν κατά την ελεγχόμενη χρήση δε διαφέρουν από αυτές που η εταιρεία εφάρμοσε την προηγούμενη χρήση.⁶⁴

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου του 2004 κατατάσσεται στη κατηγορία «**διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**», καθώς φαίνεται πως ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής παρουσιάζει τις παρατηρήσεις του, οι οποίες προέκυψαν από τον έλεγχο που διενέργησε, καθώς διατυπώνονται με σαφήνεια.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ(2005)

Προς τους Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας «ΓΕΚΕ» ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ελέγξαμε τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις της Ανώνυμης Εταιρείας «ΓΕΚΕ» ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31.12.2005. Η ευθύνη της σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων βαρύνει τη διοίκηση της εταιρείας. Η δική μας ευθύνη περιορίζεται στη διαμόρφωση και τη διατύπωση γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων, εδραιωμένης στο διενεργηθέντα έλεγχο.

Ο έλεγχος μας διενεργήθηκε σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα, που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν το σχεδιασμό και την εκτέλεση του ελεγκτικού έργου κατά τρόπο που διασφαλίζει με εύλογη βεβαιότητα ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβειες και παραλείψεις. Ο έλεγχος περιλαμβάνει την εξέταση, σε δειγματοληπτική βάση, αποδεικτικών στοιχείων που υποστηρίζουν τα ποσά και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Ο έλεγχος επίσης περιλαμβάνει την αξιολόγηση των λογιστικών αρχών που ακολουθήθηκαν, των εκτιμήσεων της διοίκησης της εταιρείας και γενικότερα, της παρουσίασης των δεδομένων στις οικονομικές καταστάσεις, καθώς και τη συμφωνία του περιεχομένου της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις οικονομικές καταστάσεις. Πιστεύουμε ότι ο έλεγχος που διενεργήθηκε παρέχει επαρκή βάση για τη διαμόρφωση της γνώμης μας.

Κατά τη γνώμη μας, οι προαναφερόμενες Οικονομικές Καταστάσεις απεικονίζουν ακριβοδίκαια την οικονομική θέση της εταιρείας κατά την 31.12.2005 και τα αποτελέσματα των εργασιών της, καθώς και τις μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων και τις ταμειακές ροές της εταιρείας της χρήσεως που έληξε αυτήν την ημερομηνία, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης και το περιεχόμενο της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου συμφωνεί με τις προαναφερόμενες οικονομικές καταστάσεις.

Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη ως προς τα συμπεράσματα του ελέγχου:

⁶⁴ Κάντζος Κ. «Ελεγκτική- Θεωρία και Πρακτική» Έκδοση 2^η 2006 σελ.61-64

Εφιστούμε τη προσοχή σας στη σημείωση 29 που παρατίθεται στο Προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων, στην οποία γίνεται αναφορά στο γεγονός ότι οι φορολογικές δηλώσεις για τις χρήσεις 2003 έως και 2005 δεν έχουν εξετασθεί από τις φορολογικές αρχές, με συνέπεια να υπάρχει το ενδεχόμενο επιβολής πρόσθετων φόρων και προσαυξήσεων κατά το χρόνο που θα εξετασθούν και οριστικοποιηθούν. Η έκβαση του φορολογικού ελέγχου δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί στο παρόν στάδιο και ως εκ τούτου, δεν έχει γίνει οποιαδήποτε πρόβλεψη στις οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με το θέμα αυτό.⁶⁵

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου του 2005 θεωρείτο ως «**διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**» κατά την οποία τα θέματα που προκύπτουν από τον έλεγχο που διενεργήθηκε δεν επηρεάζουν τη γνώμη του ελεγκτή. «Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη..... οριστικοποιηθούν» και «Η έκβαση..... με το θέμα αυτό». Σε αυτήν την περίπτωση οι παραπάνω φράσεις εμπεριέχουν μια **αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών ελέγχων**.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ(2006)

Προς τους Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας «ΓΕΚΕ» ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις της Ανώνυμης Εταιρείας «ΓΕΚΕ» ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, που αποτελούνται από τον Ισολογισμό της 31 Δεκεμβρίου 2006 και τις καταστάσεις αποτελεσμάτων, μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και λοιπές επεξηγηματικές σημειώσεις.

Ευθύνη Διοίκησης για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Διοίκηση της εταιρείας έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει σχεδιασμό, εφαρμογή και διατήρηση συστήματος εσωτερικού ελέγχου σχετικά με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση οικονομικών καταστάσεων, απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται σε απάτη ή λάθος. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει επίσης την επιλογή και εφαρμογή κατάλληλων λογιστικών πολιτικών και τη διενέργεια λογιστικών εκτιμήσεων που είναι λογικές για τις περιστάσεις.

⁶⁵ www.president.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2005)

Ευθύνη Ελεγκτή

Δική μας ευθύνη είναι η έκφραση γνώμης επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων, με βάση τον έλεγχο μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχο σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα, που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν τη συμμόρφωση μας με τους κανόνες δεοντολογίας και το σχεδιασμό και διενέργεια του ελέγχου μας με σκοπό την εύλογη διασφάλιση ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια. Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για τη συγκέντρωση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Οι διαδικασίες επιλέγονται κατά την κρίση του ελεγκτή και περιλαμβάνουν την εκτίμηση του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, λόγω απάτης ή λάθους. Για την εκτίμηση του κινδύνου αυτού, ο ελεγκτής λαμβάνει υπόψη το σύστημα εσωτερικού ελέγχου, σχετικά με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών για τις περιπτώσεις και όχι για την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των οικονομικών καταστάσεων. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής γνώμης μας.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα από κάθε ουσιώδη άποψη την οικονομική κατάσταση της εταιρείας κατά την 31 Δεκεμβρίου 2006, την χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη ως προς τα συμπεράσματα του ελέγχου μας, εφιστούμε τη προσοχή σας στη σημείωση 31 που παρατίθεται στο Προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων, στην οποία γίνεται αναφορά στο γεγονός ότι οι φορολογικές δηλώσεις για τις χρήσεις 2003 έως και 2006 δεν έχουν εξετασθεί από τις φορολογικές αρχές, με συνέπεια να υπάρχει το ενδεχόμενο επιβολής πρόσθετων φόρων και προσανυξήσεων κατά το χρόνο που θα εξετασθούν και θα οριστικοποιηθούν. Η έκβαση του φορολογικού ελέγχου δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί στο παρόν στάδιο και ως εκ τούτου, δεν έχει γίνει οποιαδήποτε πρόβλεψη στις οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με το θέμα αυτό.

Αναφορά επί άλλων νομικών και κανονιστικών θεμάτων

Το περιεχόμενο της έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου είναι συνεπές με τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις.⁶⁶

⁶⁶ www.president.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2006)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου του 2006 κατατάσσεται ως «**διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**» κατά την οποία τα θέματα που προκύπτουν από τον έλεγχο που διενεργήθηκε δεν επηρεάζουν τη γνώμη του ελεγκτή. «Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη..... οριστικοποιηθούν» και «Η έκβαση..... με το θέμα αυτό». Σε αυτήν την περίπτωση οι παραπάνω φράσεις εμπεριέχουν μια **αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών ελέγχων**.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Ε1)

ΚΛΑΔΟΣ: ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΠΟΤΑ

Παρακάτω ακολουθούν τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας «**ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ**» για τις χρονολογίες 2004-2005-2006, τα οποία θα αναλυθούν σύμφωνα με τους αριθμοδείκτες αποδοτικότητας και γενικής ρευστότητας, καθώς αναλύονται και οι εκθέσεις των ορκωτών ελεγκτών λογιστών.

	2004	2005	2006
Μικτά Κέρδη	13.406.409,86	14.977.158,73	15.445.931,72
Καθαρές Πωλήσεις	30.516.759,31	32.940.515,14	35.665.284,65
Καθαρά Κέρδη Χρήσεως	1.556.748,28	1.840.165,83	874.858,66
Καθαρά Κέρδη μετά Φόρων	513.201,47	1.337.504,68	254.519,05
Αριθμός μετοχών	9.742.920	9.742.920	9.742.920
Καθαρά Κέρδη Εκμετάλλευσης	2.903.136,57	3.322.759,47	2.710.517,12
Χρηματοοικονομικά Έξοδα	1.346.388,29	1.482.593,64	1.835.658,46
Σύνολο Ενεργητικού	63.517.886,63	69.098.754,31	83.026.648,94
Διαθέσιμα	18.609,88	633.198,67	541.517,18
Απαιτήσεις	18.141.995,55	19.514.907,7	22.776.369,39
Αποθέματα	420.871,90	623.885,02	884.998,22
Βραχ. Υποχρεώσεις	15.810.194,98	19.162.506,56	32.894.453,70

Πηγή : www.karamolegos-bkr.gr

2004

Αριθ./της Μικτού Κέρδους : 43,93%
Αριθ./της Καθαρού Κέρδους : 5,10%
Κέρδη ανά μετοχή : 0,05
Αριθ./της αποδοτικότητας ενεργητικού : 6,69%
Αριθ./της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων : 4,57%
Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 1,17

2005

Αριθ./της Μικτού Κέρδους : 45,46%
Αριθ./της Καθαρού Κέρδους : 5,58%
Κέρδη ανά μετοχή : 0,13
Αριθ./της αποδοτικότητας ενεργητικού : 6,95%
Αριθ./της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων : 4,80%
Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 1,08

2006

Αριθ./της Μικτού Κέρδους : 43,30%
Αριθ./της Καθαρού Κέρδους : 2,45%
Κέρδη ανά μετοχή : 0,026
Αριθ./της αποδοτικότητας ενεργητικού : 5,47%
Αριθ./της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων : 3,26%
Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 0,73

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Ε2)

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ(2004)

Προς τους κ.κ. Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας «ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ»

Ελέγξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις καθώς και το σχετικό Προσάρτημα της Ανώνυμης Εταιρείας «ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ» της εταιρικής χρήσεως που έληξε

την 31 Δεκεμβρίου 2004. Ο έλεγχος στα πλαίσια του οποίου λάβαμε και γνώση πλήρους λογιστικού απολογισμού των εργασιών των υποκαταστημάτων της εταιρείας, έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του Κ.Ν 2190/1920 «περί Ανωνύμων Εταιρειών» και τις ελεγκτικές διαδικασίες που κρίναμε κατάλληλες, με βάση τις αρχές και τους κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το ΣΩΜΑ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ, και που είναι σύμφωνοι με τις βασικές αρχές των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων. Τέθηκαν στη διάθεση μας τα βιβλία και στοιχεία που τήρησε η εταιρεία και μας δόθηκαν οι αναγκαίες για τον έλεγχο πληροφορίες και επεξηγήσεις που ζητήσαμε. Η εταιρεία εφάρμοσε ορθά το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο. Δεν τροποποιήθηκε η μέθοδος απογραφής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, και το κόστος παραγωγής που προκύπτει από τα λογιστικά βιβλία προσδιορίστηκε σύμφωνα με τις παραδεγμένες αρχές λογισμού του κόστους. Επαληθεύσαμε τη συμφωνία του περιεχομένου της εκθέσεως διαχείρισεως του Διοικητικού Συμβουλίου προς την τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων, με τις σχετικές οικονομικές καταστάσεις. Το προσάρτημα περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από την παραγρ.1 του άρθρου 43^α του κωδ.Ν2190/1920. Από τον παραπάνω έλεγχο μας προέκυψαν τα εξής: 1) η εταιρεία με βάση τις διατάξεις του Ν.2065/1992 έγινε, διενήργησε στη χρήση 2004 αναπροσαρμογή της αξίας των γηπέδων, των κτιρίων, των συσσωρευμένων αποσβέσεων, και των επιχορηγήσεων παγίων επενδύσεων κτιρίων, εξαιτίας της οποίας αυξήθηκε η αξία κτήσεως των γηπέδων και κτιρίων κατά 1.366.018,38 ευρώ, η αξία των συσσωρευμένων αποσβέσεων των κτιρίων κατά 283.452,69 ευρώ, και οι επιχορηγήσεις παγίων επενδύσεων κατά 27.474,25 ευρώ προέκυψε διαφορά αναπροσαρμογής ποσού 1.055.091,44 ευρώ η οποία καταχωρήθηκε στο λογαριασμό των Ιδίων Κεφαλαίων «Διαφορές αναπροσαρμογής αξίας λοιπών περιουσιακών στοιχείων». Οι αποσβέσεις της χρήσης για τα κτίρια υπολογίστηκαν στην αναπροσαρμοσμένη αξία αυτών και είναι μεγαλύτερη κατά ποσό 23.117,58 ευρώ από αυτές που θα προέκυπταν αν δεν είχε γίνει η αναπροσαρμογή. 2) ο λογαριασμός «Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις» αφορά συμμετοχή σε ανώνυμη εταιρεία μη εισηγμένη στο Χ.Α.Α. η οποία ελέγχεται από Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή. Η αποτίμηση της ανωτέρω συμμετοχής έγινε στην αξία κτήσης. Εάν είχε αποτιμηθεί σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ.6 Ν2190/1920 με βάση τον Ισολογισμό της 31/12/2004 η αξία της συμμετοχής αυτής θα ήταν μικρότερη κατά 261.787 ευρώ. Από το ποσό αυτό ευρώ 116.133 θα έπρεπε να επιβαρύνουν τα αποτελέσματα χρήσεως και ποσό ευρώ 145.154 θα έπρεπε να επιβαρύνουν τα αποτελέσματα των προηγούμενων χρήσεων με συνέπεια το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων να κατέρχεται κατά 261.787 ευρώ. 3) Στους λογαριασμούς απαιτήσεων περιλαμβάνονται απαιτήσεις ποσού ευρώ 480.000 περίπου για τις οποίες έχει σχηματισθεί πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις ποσού ευρώ 122.500 περίπου. Εκτιμούμε ότι η πρόβλεψη θα έπρεπε να ήταν μεγαλύτερη κατά ευρώ 160.000 περίπου σε βάρος των αποτελεσμάτων χρήσης. 4) Τα αποτελέσματα χρήσης δεν επιβαρύνθηκαν με αποσβέσεις του λογαριασμού «Λοιπά Έξοδα Εγκατάστασης» ποσού ευρώ 420.000 περίπου. 5) Με βάση την υπ αριθμ.205/1988 γνωμοδότηση των Νομικών Συμβούλων Διοίκησης και το άρθρο 10 του Ν.2065/92 δεν διενεργήθηκε σε βάρος των αποτελεσμάτων χρήσης, πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Αν σχηματιζόταν η πρόβλεψη αυτή θα ήταν ύψους ευρώ 320.000 περίπου. Από το ποσό αυτό ευρώ 270.000 θα έπρεπε να βαρύνουν τα αποτελέσματα των προηγούμενων χρήσεων και ευρώ 55.000 περίπου τα αποτελέσματα χρήσης. 6) Η εταιρεία έχει ελεγχθεί φορολογικά μέχρι και την χρήση 2002. Συνεπώς οι φορολογικές υποχρεώσεις για τις ανέλεγκτες χρήσεις δεν έχουν καταστεί οριστικές. Κατά τη γνώμη μας, οι ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις οι οποίες προκύ-

πουν από τα βιβλία και στοιχεία της εταιρείας απεικονίζουν μαζί με το προσάρτημα, αφού ληφθούν υπόψη οι παραπάνω παρατηρήσεις μας καθώς και οι παρατιθέμενες από την εταιρεία σημειώσεις, την περιουσιακή διάρθρωση και την οικονομική θέση της εταιρείας κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2004 καθώς και τα αποτελέσματα της χρήσεως που έληξε αυτήν την ημερομηνία, βάσει των σχετικών διατάξεων που ισχύουν και λογιστικών αρχών οι οποίες έχουν γίνει γενικά παραδεκτές και δεν διαφέρουν από εκείνες που η εταιρεία εφάρμοσε στην προηγούμενη χρήση.⁶⁷

ΣΧΟΛΙΑ

- «Ελέγξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις...» οι οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με το άρθρο 42^α παρ.1 περιλαμβάνουν τον Ισολογισμό, τον Πίνακα Αποτελεσμάτων Χρήσης, τον Πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων Χρήσης, το Προσάρτημα.
- «...καθώς και το σχετικό Προσάρτημα της Ανώνυμης Εταιρείας...» ο ορκωτός ελεγκτής θα πρέπει να ελέγξει εάν το προσάρτημα περιλαμβάνει όλες τις προβλεπόμενες από το άρθρο 43^α του Ν.2190/1920 πληροφορίες οι οποίες είναι οι παρεκκλίσεις από τη σύννομη δομή του Ισολογισμού, μεταβολές στα πάγια, αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων, σχηματισμός προβλέψεων, αναλύσεις λογαριασμών, χορηγηθείσες εγγυήσεις και εμπράγματα ασφάλειες.
- «Ο έλεγχος μας..... των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων.» ο ορκωτός ελεγκτής αναφέρει τις διατάξεις με τις οποίες πραγματοποιήθηκε ο έλεγχος και ποια πρότυπα εφαρμόστηκαν
- «Τέθηκαν στη διάθεση μας..... και επεξηγήσεις που ζητήσαμε» ο ορκωτός ελεγκτής βεβαιώνει ότι η ελεγχόμενη εταιρεία έθεσε στη διάθεση του όλα τα βιβλία και στοιχεία που ζήτησε και του δόθηκαν όλες οι αναγκαίες διευκρινίσεις προκειμένου να διενεργηθεί ουσιαστικός έλεγχος
- « Η εταιρεία εφάρμοσε ορθά το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο» ο ορκωτός ελεγκτής βεβαιώνει ότι η ελεγχόμενη εταιρεία κατά την χρήση έχει εφαρμόσει το Λογιστικό Σχέδιο ορθά και τυχόν παρέκκλιση από αυτό δεν είναι τόσο σημαντική ώστε να επηρεάζει την ακρίβεια των πληροφοριών των Οικονομικών Καταστάσεων
- «δεν τροποποιήθηκε η μέθοδος απογραφής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση... λογισμού κόστους» ο ελεγκτής οφείλει να αναφέρει στο πιστοποιητικό ότι δεν υπάρχει ουσιώδης επίδραση στις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις σε περίπτωση αλλαγής μεθόδου απογραφής, καθώς και ότι το κόστος παραγωγής έχει προσδιορισθεί ορθά.
- «Επαληθεύσαμε τη συμφωνία..... με τις σχετικές Οικονομικές Καταστάσεις» και «Το Προσάρτημα περιλαμβάνει..... του Κ.Ν.2190/1920» ο ορκωτός ελεγκτής υποχρεούται μέσα από την έκθεση ελέγχου να βεβαιώσει ότι έλεγξε το προσάρτημα καθώς και την έκθεση διαχείρισης του Δ.Σ. προς τους μετόχους της ελεγχόμενης εταιρείας, και το περιεχόμενό τους, στην περίπτωση του προσαρτήματος περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από το άρθρο 43^α και τις σχετικές διατάξεις, και στην περίπτωση της έκθεσης διαχείρισης είναι σύμφωνο με τις οικονομικές καταστάσεις της ελεγχόμενης χρήσης.

⁶⁷ www.karamolegos-bkr.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2004)

- «Κατά τη γνώμη μας..... στην προηγούμενη χρήση» ο ορκωτός ελεγκτής βεβαιώνει ότι οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας απεικονίζουν ακριβοδίκαια τη χρηματοοικονομική θέση της εταιρείας και οι λογιστικές αρχές που εφαρμόστηκαν κατά την ελεγχόμενη χρήση δε διαφέρουν από αυτές που η εταιρεία εφάρμοσε την προηγούμενη χρήση.⁶⁸

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου του 2004 κατατάσσεται στη κατηγορία «**διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**», καθώς φαίνεται πως ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής παρουσιάζει τις παρατηρήσεις του, οι οποίες προέκυψαν από τον έλεγχο που διενέργησε, καθώς διατυπώνονται με σαφήνεια και με αναφορά στις επιπτώσεις τόσο των αποτελεσμάτων χρήσης όσο και της Καθαρής Θέσης της εταιρείας.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ(2005)

Προς τους Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας «ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ»

Ελέγξαμε τις συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις καθώς και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας «ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ» της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2005. Η δική μας ευθύνη περιορίζεται στη διαμόρφωση και τη διατύπωση γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων, εδραιωμένης στον διενεργηθέντα έλεγχο.

Ο έλεγχος μας διενεργήθηκε σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα, που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν το σχεδιασμό και την εκτέλεση του ελεγκτικού έργου κατά τρόπο που να διασφαλίζει εύλογη βεβαιότητα ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδεις ανακρίβειες και παραλείψεις. Ο έλεγχος περιλαμβάνει την εξέταση, σε δειγματοληπτική βάση, αποδεικτικών στοιχείων που υποστηρίζουν τα ποσά και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Ο έλεγχος επίσης περιλαμβάνει την αξιολόγηση των λογιστικών αρχών που ακολουθήθηκαν, των εκτιμήσεων της διοίκησης της εταιρείας και γενικότερα της παρουσίασης των δεδομένων στις οικονομικές καταστάσεις, καθώς και τη συμφωνία του περιεχομένου της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις οικονομικές καταστάσεις. Πιστεύουμε ότι ο έλεγχος που διενεργήθηκε παρέχει επαρκή βάση για τη διαμόρφωση της γνώμης μας. Κατά τη γνώμη μας, οι προαναφερόμενες Οικονομικές Καταστάσεις απεικονίζουν ακριβοδίκαια την οικονομική θέση της εταιρείας και την ενοποιημένη οικονομική θέση του Ομίλου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2005 και τα αποτελέσματα των εργασιών της και του Ομίλου καθώς και τις μεταβολές των Ιδίων Κεφαλαίων και τις ταμειακές ροές της εταιρείας και του Ομίλου της χρήσεως που έληξε αυτήν την ημερομηνία, σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα που έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το περιεχόμενο της Έκθεσης του Δ.Σ. είναι συνεπές με τις προαναφερόμενες οικονομικές καταστάσεις.

Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη ως προς τα συμπεράσματα του ελέγχου εφιστούμε τη προσοχή σας στη σημείωση 26.1 που παρατίθεται στο προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων, στην οποία γίνεται αναφορά στο γεγονός ότι οι φορολογικές δηλώσεις της εταιρείας για τις χρήσεις

⁶⁸ Κάντζος Κ. «Ελεγκτική- Θεωρία και Πρακτική» Έκδοση 2^η 2006 σελ.61-64

2003 έως 2005 αλλά και της θυγατρικής της δεν έχουν εξετασθεί από τις φορολογικές αρχές, με συνέπεια να υπάρχει το ενδεχόμενο επιβολής πρόσθετων φόρων και προσαυξήσεων κατά τον χρόνο που θα εξετασθούν και θα οριστικοποιηθούν. Η έκβαση του φορολογικού ελέγχου δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί στο παρόν στάδιο και ως εκ τούτου, δεν έχει γίνει οποιαδήποτε πρόβλεψη στις οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με το θέμα αυτό.⁶⁹

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου του 2005 θεωρείτο ως «**διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**» κατά την οποία τα θέματα που προκύπτουν από τον έλεγχο που διενεργήθηκε δεν επηρεάζουν τη γνώμη του ελεγκτή. «Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη..... οριστικοποιηθούν» και «Η έκβαση..... με το θέμα αυτό». Σε αυτήν την περίπτωση οι παραπάνω φράσεις εμπεριέχουν μια **αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών ελέγχων**.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ(2006)

Προς τους Μετόχους της «ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ»

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις της «ΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ ΑΕ», που αποτελούνται από τον Ισολογισμό της 31 Δεκεμβρίου 2006 και τις καταστάσεις αποτελεσμάτων, μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και λοιπές επεξηγηματικές σημειώσεις.

Ευθύνη Διοίκησης για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Διοίκηση της εταιρείας έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρη-

⁶⁹ www.karamolegos-bkr.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2005)

σης όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει σχεδιασμό, εφαρμογή και διατήρηση συστήματος εσωτερικού ελέγχου σχετικά με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση οικονομικών καταστάσεων, απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται σε απάτη ή λάθος. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει επίσης την επιλογή και εφαρμογή κατάλληλων λογιστικών πολιτικών και τη διενέργεια λογιστικών εκτιμήσεων που είναι λογικές για τις περιστάσεις.

Ευθύνη Ελεγκτή

Δική μας ευθύνη είναι η έκφραση γνώμης επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχο μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχο μας σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν τη συμμόρφωση μας με τους κανόνες δεοντολογίας και το σχεδιασμό και διενέργεια του ελέγχου μας με σκοπό την εύλογη διασφάλιση ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια. Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για τη συγκέντρωση ελεγκτικών τεκμηρίων σχετικά με τα ποσά και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Οι διαδικασίες επιλέγονται κατά την κρίση του ελεγκτή και περιλαμβάνουν την εκτίμηση του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, λόγω απάτης ή λάθους. Για την εκτίμηση του κινδύνου αυτού, ο ελεγκτής λαμβάνει υπόψη το σύστημα εσωτερικού ελέγχου σχετικά με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών για τις περιστάσεις και όχι για την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των οικονομικών καταστάσεων. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της γνώμης μας.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα από κάθε ουσιώδη άποψη την οικονομική κατάσταση της εταιρείας και του Ομίλου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2006, την χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές τις ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη ως προς τα συμπεράσματα του ελέγχου μας, εφιστούμε τη προσοχή σας στη σημείωση 25.1 επί των οικονομικών καταστάσεων, όπου αναφέρεται ότι οι φορολογικές δηλώσεις της εταιρείας για τη χρήση 2006 αλλά και της θυγατρικής εταιρείας «ΑΠΟΛΛΩΝΙΟ ΑΕ» για τις χρήσεις 2005 & 2006 δεν έχουν εξετασθεί από τις φορολογικές αρχές, με συνέπεια να υπάρχει το ενδεχόμενο επιβολής πρόσθετων φόρων και προσαυξήσεων κατά το χρόνο που θα εξετασθούν και θα οριστικοποιηθούν. Η έκβαση του φορολογικού ελέγχου δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί στο παρόν στάδιο και ως εκ τούτου, δεν έχει γίνει οποιαδήποτε πρόβλεψη στις οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με το θέμα αυτό.

Αναφορά επί άλλων νομικών και κανονιστικών θεμάτων

Το περιεχόμενο των εκθέσεων του Διοικητικού Συμβουλίου επί των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων είναι συνεπές με τις προαναφερόμενες οικονομικές καταστάσεις.⁷⁰

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου του 2006 κατατάσσεται ως «**διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**» κατά την οποία τα θέματα που προκύπτουν από τον έλεγχο που διενεργήθηκε δεν επηρεάζουν τη γνώμη του ελεγκτή. «Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη..... οριστικοποιηθούν» και «Η έκβαση..... με το θέμα αυτό». Σε αυτήν την περίπτωση οι παραπάνω φράσεις εμπεριέχουν μια **αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών ελέγχων**.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΣΤ1)

ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ

Παρακάτω ακολουθούν τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας «**ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ**» για τις χρονολογίες 2004-2005-2006, τα οποία θα αναλυθούν σύμφωνα με τους αριθμοδείκτες αποδοτικότητας και γενικής ρευστότητας, καθώς αναλύονται και οι εκθέσεις των ορκωτών ελεγκτών λογιστών.

	2004	2005	2006
Μικτά Κέρδη	27.421.000	28.854.000	31.034.000
Καθαρές Πωλήσεις	79.339.000	78.874.000	82.583.000
Καθαρά Κέρδη Χρήσεως	3.112.000	3.773.000	2.501.000
Καθαρά Κέρδη μετά Φόρων	2.164.000	3.224.000	1.231.000
Αριθμός μετοχών	13.400.000	14.740.000	14.740.000
Καθαρά Κέρδη Εκμετάλλευσης	4.589.000	5.915.000	5.722.000
Χρηματοοικονομικά Έξοδα	1.477.000	2.142.000	3.221.000
Σύνολο Ενεργητικού	150.027.000	156.312.000	160.531.000
Διαθέσιμα	2.120.000	193.000	360.000
Απαιτήσεις	34.783.000	37.346.000	32.298.000
Αποθέματα	8.431.000	7.349.000	11.783.000
Βραχ. Υποχρεώσεις	55.910.000	48.791.000	53.476.000

⁷⁰ www.karamolegos-bkr.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2006)

2004

Αριθ./της Μικτού Κέρδους : 34,56%
Αριθ./της Καθαρού Κέρδους : 3,92%
Κέρδη ανά μετοχή : 0,16
Αριθ./της αποδοτικότητας ενεργητικού : 4,04%
Αριθ./της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων : 3,05%
Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 0,81

2005

Αριθ./της Μικτού Κέρδους : 36,58%
Αριθ./της Καθαρού Κέρδους : 4,78%
Κέρδη ανά μετοχή : 0,21
Αριθ./της αποδοτικότητας ενεργητικού : 5,15%
Αριθ./της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων : 3,78%
Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 0,92

2006

Αριθ./της Μικτού Κέρδους : 37,57%
Αριθ./της Καθαρού Κέρδους : 3,02%
Κέρδη ανά μετοχή : 0,08
Αριθ./της αποδοτικότητας ενεργητικού : 5,57%
Αριθ./της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων : 3,56%
Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 0,83

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΣΤ2)

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ(2004)

Προς τους κ.κ. Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας «ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ»

Ελέγξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις καθώς και το σχετικό Προσάρτημα της Ανώνυμης Εταιρείας «ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ» της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2004. Ο έλεγχος μας στα πλαίσια του οποίου λάβαμε και γνώση πλήρους λογιστικού απολογισμού

των εργασιών των υποκαταστημάτων της εταιρείας, έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του Κ.Ν 2190/1920 «περί Ανωνύμων Εταιρειών» και τις ελεγκτικές διαδικασίες που κρίναμε κατάλληλες, βάσει των αρχών και κανόνων ελεγκτικής που ακολουθεί το ΣΩΜΑ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ, και που είναι σύμφωνοι με τις βασικές αρχές των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων. Τέθηκαν στη διάθεση μας τα βιβλία και στοιχεία που τήρησε η εταιρεία και μας δόθηκαν οι αναγκαίες για τον έλεγχο πληροφορίες και επεξηγήσεις που ζητήσαμε. Η εταιρεία εφάρμοσε ορθά το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο. Δεν τροποποιήθηκε η μέθοδος απογραφής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, και το κόστος παραγωγής που προκύπτει από τα λογιστικά βιβλία προσδιορίστηκε σύμφωνα με τις παραδεγμένες αρχές λογισμού του κόστους. Επαληθεύσαμε τη συμφωνία του περιεχομένου της εκθέσεως διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου προς την τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων, με τις σχετικές οικονομικές καταστάσεις. Το προσάρτημα περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από την παραγρ.1 του άρθρου 43^α του κωδ.Ν2190/1920. Από τον παραπάνω έλεγχο μας προέκυψαν τα εξής: 1) Με βάση τις διατάξεις του Ν.2065/1992 έγινε στη χρήση 2004 αναπροσαρμογή της αξίας κτήσεως των γηπέδων, των κτιρίων, και των συσσωρευμένων αποσβέσεων των κτιρίων, εξαιτίας της οποίας αυξήθηκε η αξία κτήσεως των γηπέδων και των κτιρίων κατά 4.280.120,55 ευρώ, η αξία των συσσωρευμένων αποσβέσεων των κτιρίων κατά 1.768.813,06 ευρώ και οι επενδύσεις επιχορηγήσεων πάγιου ενεργητικού κατά 388.459,58 ευρώ και προέκυψε διαφορά αναπροσαρμογής 2.122.847,91 ευρώ, που καταχωρήθηκε στο λογαριασμό των Ιδίων Κεφαλαίων «Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας λοιπών περιουσιακών στοιχείων». Οι αποσβέσεις για τα κτίρια υπολογίστηκαν στην αναπροσαρμοσμένη αξία αυτών και είναι μεγαλύτερες κατά το ποσό των 289.157,24 ευρώ, από αυτές που θα προέκυπταν αν δεν είχε γίνει η αναπροσαρμογή. 2) Στο υπόλοιπο του λογαριασμού του ενεργητικού «Συμμετοχές και μακροπρόθεσμες απαιτήσεις» περιλαμβάνεται ποσό 12.381.045 ευρώ που απεικονίζει την αξία κτήσεως μετοχών θυγατρικών και λοιπών εταιρειών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και οι οποίες ελέγχονται από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές. Οι συμμετοχές αυτές έχουν αποτιμηθεί στην αξία κτήσεως τους. Αν η αποτίμηση των ανωτέρω συμμετοχών γινόταν με βάση τις διατάξεις του άρθρου 43 παρ.6 περ. α και β του κωδ.Ν2190/1920 «περί Ανωνύμων Εταιρειών», θα προέκυπτε επί έλατο διαφορά 2.161.285 ευρώ περίπου η οποία θα μείωνε ισόποσα τα αποτελέσματα προηγούμενων χρήσεων. 3) Στο ενεργητικό του ισολογισμού (λογ/σμοί ΔΠ-3, ΔΠ-3β και ΔΠ-10) εμφανίζονται επίδικες, καθυστερημένες και επισφαλείς απαιτήσεις συνολικού ποσού 1.255.864,98 ευρώ, για τις οποίες η εταιρεία θα έπρεπε κατά τη γνώμη μας, να σχηματίσει πρόβλεψη ποσού 500.000 ευρώ περίπου σε βάρος των αποτελεσμάτων προηγούμενων χρήσεων, για την αντιμετώπιση ζημιάς που ενδέχεται να προκύψει κατά τη ρευστοποίηση τους 4) Στους μεταβατικούς λογαριασμούς ενεργητικού περιλαμβάνεται και ποσό 591.030 ευρώ το οποίο θα έπρεπε να είχε βαρύνει τα έξοδα προηγούμενων χρήσεων. 5) Η εταιρεία έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές μέχρι και τη χρήση 2002 και κατά συνέπεια για τις επόμενες χρήσεις οι φορολογικές της υποχρεώσεις δεν έχουν καταστεί οριστικές. 6) Η εταιρεία βασιζόμενη στην υπ αριθμ.205/1988 γνωμοδότηση της Ολομέλειας των Νομικών Συμβούλων Διοικήσεως (με την οποία ερμηνεύονται οι διατάξεις του άρθρου 42^ε παρ.14 Κ.Ν.2190/1920) δεν σχημάτισε πρόβλεψη για αποζημίωση του προσωπικού της λόγω εξόδου από την υπηρεσία, επειδή κανένας από το προσωπικό δεν είχε συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για συνταξιοδότηση την επόμενη χρήση. Αν η εταιρεία σχημάτιζε πρόβλεψη για αποζημίωση του συνόλου του προσωπικού της λόγω εξόδου του από την υπηρεσία για συνταξιοδότηση, αυτή θα ανερχόταν στο ποσό των

640.000 ευρώ περίπου εκ των οποίων 239.000 ευρώ περίπου θα βάρυναν την τρέχουσα χρήση. Κατά τη γνώμη μας, οι ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις οι οποίες προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της εταιρείας απεικονίζουν μαζί με το Προσάρτημα, αφού ληφθούν υπόψη οι παραπάνω παρατηρήσεις μας, την περιουσιακή διάρθρωση και την οικονομική θέση της εταιρείας κατά την 31η Δεκεμβρίου 2004, καθώς και τα αποτελέσματα της χρήσεως που έληξε αυτήν την ημερομηνία, βάσει των σχετικών διατάξεων που ισχύουν και λογιστικών αρχών, οι οποίες έχουν γίνει γενικά παραδεκτές και δεν διαφέρουν από εκείνες που η εταιρεία εφάρμοσε στην προηγούμενη χρήση.⁷¹

ΣΧΟΛΙΑ

- «Ελέγξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις...» οι οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με το άρθρο 42^α παρ.1 περιλαμβάνουν τον Ισολογισμό, τον πίνακα Αποτελεσμάτων Χρήσης, τον πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων Χρήσης, το Προσάρτημα.
- «...καθώς και το σχετικό Προσάρτημα της Ανώνυμης Εταιρείας...» ο ορκωτός ελεγκτής θα πρέπει να ελέγξει εάν το προσάρτημα περιλαμβάνει όλες τις προβλεπόμενες από το άρθρο 43^α του Ν.2190/1920 πληροφορίες οι οποίες είναι οι παρεκκλίσεις από τη σύννομη δομή του Ισολογισμού, μεταβολές στα πάγια, αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων, σχηματισμός προβλέψεων, αναλύσεις λογαριασμών, χορηγηθείσες εγγυήσεις και εμπράγματα ασφάλειες.
- «Ο έλεγχος μας...των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων.» ο ορκωτός ελεγκτής αναφέρει τις διατάξεις με τις οποίες πραγματοποιήθηκε ο έλεγχος και ποια πρότυπα εφαρμόστηκαν
- «Τέθηκαν στη διάθεση μας... και επεξηγήσεις που ζητήσαμε» ο ορκωτός ελεγκτής βεβαιώνει ότι η ελεγχόμενη εταιρεία έθεσε στη διάθεση του όλα τα βιβλία και στοιχεία που ζήτησε και του δόθηκαν όλες οι αναγκαίες διευκρινίσεις προκειμένου να διενεργηθεί ουσιαστικός έλεγχος
- « Η εταιρεία εφάρμοσε ορθά το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο» ο ορκωτός ελεγκτής βεβαιώνει ότι η ελεγχόμενη εταιρεία κατά την χρήση έχει εφαρμόσει το Λογιστικό Σχέδιο ορθά και τυχόν παρέκκλιση από αυτό δεν είναι τόσο σημαντική ώστε να επηρεάζει την ακρίβεια των πληροφοριών των Οικονομικών Καταστάσεων
- «δεν τροποποιήθηκε η μέθοδος απογραφής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση... λογισμού κόστους» ο ελεγκτής οφείλει να αναφέρει στο πιστοποιητικό ότι δεν υπάρχει ουσιώδης επίδραση στις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις σε περίπτωση αλλαγής μεθόδου απογραφής, καθώς και ότι το κόστος παραγωγής έχει προσδιορισθεί ορθά.
- «Επαληθεύσαμε τη συμφωνία... με τις σχετικές Οικονομικές Καταστάσεις» και «Το Προσάρτημα περιλαμβάνει... του Κ.Ν.2190/1920» ο ορκωτός ελεγκτής υποχρεούται μέσα από την έκθεση ελέγχου να βεβαιώσει ότι έλεγξε το προσάρτημα καθώς και την έκθεση διαχείρισης του Δ.Σ. προς τους μετόχους της ελεγχόμενης εταιρείας, και το περιεχόμενο τους, στην περίπτωση του προσαρτήματος περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από το άρθρο 43^α και τις σχετικές διατάξεις, και στην περίπτωση της έκθεσης διαχείρισης είναι σύμφωνο με τις οικονομικές καταστάσεις της ελεγχόμενης χρήσης.

⁷¹ www.cretafarm.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ-2004)

- «Κατά τη γνώμη μας..... στην προηγούμενη χρήση» ο ορκωτός ελεγκτής βεβαιώνει ότι οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας απεικονίζουν ακριβοδίκαια τη χρηματοοικονομική θέση της εταιρείας και οι λογιστικές αρχές που εφαρμόστηκαν κατά την ελεγχόμενη χρήση δε διαφέρουν από αυτές που η εταιρεία εφάρμοσε την προηγούμενη χρήση⁷²

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου του 2004 κατατάσσεται στη κατηγορία «**διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**», καθώς φαίνεται πως ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής παρουσιάζει τις παρατηρήσεις του, οι οποίες προέκυψαν από τον έλεγχο που διενέργησε, καθώς διατυπώνονται με σαφήνεια και με αναφορά στις επιπτώσεις τόσο των αποτελεσμάτων χρήσης όσο και της Καθαρής Θέσης της εταιρείας.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ(2005)

Προς τους κ.κ. Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας «ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ»

Ελέγξαμε τις συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις καθώς και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας «ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ» της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2005. Η ευθύνη της σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων βαρύνει τη Διοίκηση της εταιρείας. Η δική μας ευθύνη περιορίζεται στη διαμόρφωση και τη διατύπωση γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων, εδραιωμένης στον διενεργηθέντα έλεγχο.

Ο έλεγχος μας διενεργήθηκε σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα, που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν το σχεδιασμό και την εκτέλεση του ελεγκτικού έργου κατά τρόπο που διασφαλίζει με εύλογη βεβαιότητα ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδεις ανακρίβειες και παραλείψεις. Ο έλεγχος περιλαμβάνει την εξέταση, σε δειγματοληπτική βάση, αποδεικτικών στοιχείων που υποστηρίζουν τα ποσά και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Ο έλεγχος επίσης περιλαμβάνει την αξιολόγηση των λογιστικών αρχών που ακολουθήθηκαν, των εκτιμήσεων της διοίκησης της εταιρείας και γενικότερα της παρουσίασης των δεδομένων στις οικονομικές καταστάσεις, καθώς και τη συμφωνία του περιεχομένου της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις οικονομικές καταστάσεις. Πιστεύουμε ότι ο έλεγχος που διενεργήθηκε παρέχει επαρκή βάση για τη διαμόρφωση της γνώμης μας. Κατά τη γνώμη μας, οι προαναφερόμενες και ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις απεικονίζουν ακριβοδίκαια την οικονομική θέση της εταιρείας και του Ομίλου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2005 καθώς και τα αποτελέσματα των εργασιών της και του Ομίλου, και τις μεταβολές των Ιδίων Κεφαλαίων και τις ταμειακές ροές της εταιρείας και του Ομίλου της χρήσεως που έληξε αυτήν την ημερομηνία, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης που έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το περιεχόμενο της Έκθεσης του Δ.Σ. είναι συνεπές με τις προαναφερόμενες οικονομικές καταστάσεις.

⁷² Κάντζος Κ. «Ελεγκτική- Θεωρία και Πρακτική» Έκδοση 2^η 2006 σελ.61-64

Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη ως προς τα συμπεράσματα του ελέγχου εφιστούμε τη προσοχή σας στο γεγονός ότι η εταιρεία αναμόρφωσε τα κονδύλια των ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων της όπως αναλυτικά αναφέρεται στο προσάρτημα.⁷³

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου του 2005 θεωρείτο ως «**διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**», καθώς φαίνεται πως ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής παρουσιάζει τις παρατηρήσεις του, οι οποίες προέκυψαν από τον έλεγχο που διενέργησε.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ(2006)

Προς τους Μετόχους της «ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ»

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις της «ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ ΑΒΕΕ», καθώς και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας και των θυγατρικών της, που αποτελούνται από τον Ισολογισμό της 31 Δεκεμβρίου 2006 και τις καταστάσεις αποτελεσμάτων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και λοιπές επεξηγηματικές σημειώσεις.

Ευθύνη Διοίκησης για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Διοίκηση της εταιρείας έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει σχεδιασμό, εφαρμογή και διατήρηση συστήματος εσωτερικού ελέγχου σχετικά με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση οικονομικών καταστάσεων, απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται σε απάτη ή λάθος. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει επίσης την επιλογή και εφαρμογή κατάλληλων λογιστικών πολιτικών και τη διενέργεια λογιστικών εκτιμήσεων που είναι λογικές για τις περιστάσεις.

Ευθύνη Ελεγκτή

Δική μας ευθύνη είναι η έκφραση γνώμης επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχο μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχο σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν τη συμμόρφωση μας με τους κανόνες δεοντολογίας και το σχεδιασμό και διενέργεια του ελέγχου μας με σκοπό την εύλογη διασφάλιση ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

⁷³ www.cretafarm.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ-2005)

. Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για τη συγκέντρωση ελεγκτικών τεκμηρίων σχετικά με τα ποσά και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Οι διαδικασίες επιλέγονται κατά την κρίση του ελεγκτή και περιλαμβάνουν την εκτίμηση του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, λόγω απάτης ή λάθους. Για την εκτίμηση του κινδύνου αυτού, ο ελεγκτής λαμβάνει υπόψη το σύστημα εσωτερικού ελέγχου σχετικά με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών για τις περιστάσεις και όχι για την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των οικονομικών καταστάσεων. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της γνώμης μας.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα από κάθε ουσιώδη άποψη την οικονομική κατάσταση της εταιρείας κατά την 31 Δεκεμβρίου 2006, την χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές τις ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αναφορά επί άλλων νομικών και κανονιστικών θεμάτων

Το περιεχόμενο της έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου είναι συνεπές με τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις.⁷⁴

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου του 2006 κατατάσσεται ως «έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη». Δεν προέκυψαν παρατηρήσεις κατά τον έλεγχο που διενεργήθηκε από τον Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή.

⁷⁴ www.cretafarm.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ-2006)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Ζ1)

ΚΛΑΔΟΣ: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Παρακάτω ακολουθούν τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας «ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ» για τις χρονολογίες 2004-2005-2006, τα οποία θα αναλυθούν σύμφωνα με τους αριθμοδείκτες αποδοτικότητας και γενικής ρευστότητας, καθώς αναλύονται και οι εκθέσεις των ορκωτών ελεγκτών λογιστών.

	2004	2005	2006
Μικτά Κέρδη	51.584.000	47.790.000	57.998.000
Καθαρές Πωλήσεις	232.840.000	258.015.000	309.605.000
Καθαρά Κέρδη Χρήσεως	17.435.000	9.321.000	10.688.000
Καθαρά Κέρδη μετά Φόρων	10.642.000	5.999.000	6.998.000
Αριθμός μετοχών	22.080.000	22.080.000	22.080.000
Καθαρά Κέρδη Εκμετάλλευσης	17.040.000	9.582.000	12.275.000
Χρηματοοικονομικά Έξοδα	583.000	963.000	2.040.000
Σύνολο Ενεργητικού	91.334.000	97.248.000	108.067.000
Διαθέσιμα	11.287.000	4.072.000	7.468.000
Απαιτήσεις	23.874.000	34.105.000	36.344.000
Αποθέματα	36.892.000	38.637.000	41.410.000
Βραχ. Υποχρεώσεις	41.712.000	47.524.000	57.713.000

Πηγή : www.plaisio.gr

2004

Αριθ/της Μικτού Κέρδους : 22,15%

Αριθ./της Καθαρού Κέρδους : 7,48%

Κέρδη ανά μετοχή : 0,48

Αριθ./της αποδοτικότητας ενεργητικού : 19,29%

Αριθ./της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων : 18,65%

Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 1,72

2005

Αριθ./της Μικτού Κέρδους : 18,52%
Αριθ./της Καθαρού Κέρδους : 3,61%
Κέρδη ανά μετοχή : 0,27
Αριθ./της αποδοτικότητας ενεργητικού : 10,84%
Αριθ./της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων : 9,85%
Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 1,61

2006

Αριθ./της Μικτού Κέρδους : 18,73%
Αριθ./της Καθαρού Κέρδους : 3,45%
Κέρδη ανά μετοχή : 0,31
Αριθ./της αποδοτικότητας ενεργητικού : 13,24%
Αριθ./της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων : 11,35%
Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 1,47

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Ζ2)

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ(2004)

Προς τους κ.κ. Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας «ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ»

Ελέγξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις καθώς και το σχετικό Προσάρτημα της Ανώνυμης Εταιρείας «ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ» της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2004. Ο έλεγχος μας έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του Κ.Ν 2190/1920 «περί Ανωνύμων Εταιρειών» και τις ελεγκτικές διαδικασίες που κρίναμε κατάλληλες, με βάση τις αρχές και κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το ΣΩΜΑ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ, και που είναι σύμφωνοι με τις βασικές αρχές των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων. Τέθηκαν στη διάθεση μας τα βιβλία και στοιχεία που τήρησε η εταιρεία και μας δόθηκαν οι

αναγκαίες για τον έλεγχο πληροφορίες και επεξηγήσεις που ζητήσαμε. Η εταιρεία εφάρμοσε ορθά το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο. Δεν τροποποιήθηκε η μέθοδος απογραφής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, εκτός από την περίπτωση των παρακάτω παρατηρήσεων μας υπ αριθ. 2&3, και το κόστος πωλήσεων που προκύπτει από τα λογιστικά βιβλία προσδιορίστηκε σύμφωνα με τις παραδεγμένες αρχές λογισμού του κόστους. Επαληθεύσαμε τη συμφωνία του περιεχομένου της εκθέσεως διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου προς την τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων, με τις σχετικές οικονομικές καταστάσεις. Το προσάρτημα περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από την παραγρ.1 του άρθρου 43^α του κωδ.Ν2190/1920. Από τον παραπάνω έλεγχο μας προέκυψαν τα ακόλουθα: 1) Η εταιρεία με βάση τις διατάξεις του Ν.2065/92 διενήργησε στη χρήση 2004 αναπροσαρμογή της αξίας κτήσεως των γηπέδων, των κτιρίων, και των συσσωρευμένων αποσβέσεων των κτιρίων εξαιτίας της οποίας αυξήθηκε η αξία κτήσεως των γηπέδων και των κτιρίων κατά 340.901,02 ευρώ και η αξία των συσσωρευμένων αποσβέσεων των κτιρίων κατά 209.417,95 ευρώ και προέκυψε διαφορά αναπροσαρμογής ποσού 131.483,07 ευρώ που καταχωρήθηκε στο λογαριασμό των Ιδίων Κεφαλαίων «Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας λοιπών περιουσιακών στοιχείων». Οι αποσβέσεις της χρήσης για τα κτίρια υπολογίστηκαν στην αναπροσαρμοσμένη αξία αυτών και είναι μεγαλύτερες κατά ποσό 8.238,75 ευρώ από αυτές που θα προέκυπταν αν δεν είχε γίνει η αναπροσαρμογή. 2) Η εταιρεία στη παρούσα χρήση σε αντίθεση με τη προηγούμενη, σχημάτισε τη προβλεπόμενη από τις διατάξεις του άρθρου 43 του Κ.Ν.2190/1920 πρόβλεψη σε βάρος των αποτελεσμάτων της χρήσεως για την υποτίμηση των συμμετοχών της, ποσού α) 341.169,16 ευρώ για τέσσερις μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, ανώνυμες εταιρείες που απεικονίζονται στο κονδύλι του λογαριασμού του ενεργητικού «Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις» και β) 16.511,16 ευρώ για δύο μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, ανώνυμες εταιρείες που απεικονίζονται στο κονδύλι του λογαριασμού του ενεργητικού «Τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων». Από την σχηματισθείσα πρόβλεψη 357.680,32 ευρώ ποσό 266.439,17 ευρώ έπρεπε να είχε βαρύνει τα αποτελέσματα των προηγούμενων χρήσεων. 3) Η εταιρεία για πρώτη φορά σχημάτισε πρόβλεψη για ενδεχόμενες υποχρεώσεις, συνολικού ποσού 299.855,55 ευρώ η οποία περιλαμβάνεται στο λογαριασμό του παθητικού «Λοιπές προβλέψεις» και βάρυνε τους λογαριασμούς των αποτελεσμάτων χρήσης: «Κόστος πωλήσεων 8.695,81 ευρώ», «Εξοδα διοικητικής λειτουργίας 44.378,62 ευρώ» και «Εξοδα λειτουργίας διαθέσεως 246.781,12 ευρώ». Κατά τη γνώμη μας, οι ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις οι οποίες προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της εταιρείας απεικονίζουν μαζί με το Προσάρτημα, αφού ληφθούν υπόψη οι ανωτέρω παρατηρήσεις μας καθώς και οι παρατιθέμενες από την εταιρεία σημειώσεις, την περιουσιακή διάρθρωση και την οικονομική θέση της εταιρείας κατά την 31η Δεκεμβρίου 2004, καθώς και τα αποτελέσματα της χρήσεως που έληξε αυτήν την ημερομηνία, βάσει των σχετικών διατάξεων που ισχύουν και λογιστικών αρχών, οι οποίες έχουν γίνει γενικά παραδεκτές και δεν διαφέρουν από εκείνες που η εταιρεία εφάρμοσε στην προηγούμενη χρήση, εκτός από τις ανωτέρω παρατηρήσεις μας υπ αριθ. 1,2&3.⁷⁵

⁷⁵ www.plaisio.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ-2004)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου του 2004 κατατάσσεται στη κατηγορία «**διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**», καθώς φαίνεται πως ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής παρουσιάζει τις παρατηρήσεις του, οι οποίες προέκυψαν από τον έλεγχο που διενέργησε, καθώς διατυπώνονται με σαφήνεια και με αναφορά στις επιπτώσεις τόσο των αποτελεσμάτων χρήσης όσο και της Καθαρής Θέσης της εταιρείας.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ(2005)

Προς τους κ.κ. Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας «ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ»

Ελέγξαμε τις συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις καθώς και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας «ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ» της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2005. Η ευθύνη της σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων βαρύνει τη Διοίκηση της εταιρείας. Η δική μας ευθύνη περιορίζεται στη διαμόρφωση και τη διατύπωση γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων, εδραιωμένης στον διενεργηθέντα έλεγχο.

Ο έλεγχος μας διενεργήθηκε σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα, που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν το σχεδιασμό και την εκτέλεση του ελεγκτικού έργου κατά τρόπο που να διασφαλίζει με εύλογη βεβαιότητα ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδεις ανακρίβειες και παραλείψεις. Ο έλεγχος περιλαμβάνει την εξέταση, σε δειγματοληπτική βάση, αποδεικτικών στοιχείων που να στηρίζουν τα ποσά και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Ο έλεγχος επίσης περιλαμβάνει την αξιολόγηση των λογιστικών αρχών που ακολουθήθηκαν, των εκτιμήσεων της διοίκησης της εταιρείας και γενικότερα της παρουσίασης των δεδομένων στις οικονομικές καταστάσεις, καθώς και την αξιολόγηση της συνέπειας της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις οικονομικές καταστάσεις. Πιστεύουμε ότι ο έλεγχος που διενεργήθηκε παρέχει επαρκή βάση για τη διαμόρφωση της γνώμης μας. Στην ενοποίηση περιλαμβάνονται και οι οικονομικές καταστάσεις της θυγατρικής εταιρείας «ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS JSC ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ» που αντιπροσωπεύουν το 2,51% και 0,73% των ενοποιημένων συνόλων ενεργητικού και κύκλου εργασιών αντίστοιχα. Οι καταστάσεις αυτές έχουν ελεγχθεί από άλλον αναγνωρισμένο Ορκωτό Ελεγκτή. Κατά τη γνώμη μας, οι προαναφερόμενες Οικονομικές Καταστάσεις απεικονίζουν ακριβοδίκαια την οικονομική θέση της εταιρείας και την ενοποιημένη οικονομική θέση του Ομίλου(του οποίου η εταιρεία τυγχάνει μητρική) κατά την 31 Δεκεμβρίου 2005, και τα αποτελέσματα των εργασιών της και του Ομίλου, καθώς και τις μεταβολές των Ιδίων Κεφαλαίων και τις ταμειακές ροές της εταιρείας και του Ομίλου της χρήσεως που έληξε αυτήν την ημερομηνία, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης που έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το περιεχόμενο της Έκθεσης του Δ.Σ. συμφωνεί με τις προαναφερόμενες οικονομικές καταστάσεις.⁷⁶

⁷⁶ www.plaisio.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ-2005)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου του 2005 θεωρείτο ως «**έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη**». Δεν προέκυψαν παρατηρήσεις κατά τον έλεγχο που διενεργήθηκε από τον Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ(2006)

Προς τους κ.κ Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας «ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ»

Ελέγξαμε τις συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις καθώς και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας «ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS ΑΕΒΕ» της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2006. Η ευθύνη της σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων βαρύνει τη Διοίκηση της εταιρείας. Η δική μας ευθύνη περιορίζεται στη διαμόρφωση και τη διατύπωση γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων, εδραιωμένης στον διενεργηθέντα έλεγχο.

Ο έλεγχος μας διενεργήθηκε σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα, που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν το σχεδιασμό και την εκτέλεση του ελεγκτικού έργου κατά τρόπο που να διασφαλίζει με εύλογη βεβαιότητα ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδεις ανακρίβειες και παραλείψεις. Ο έλεγχος περιλαμβάνει την εξέταση, σε δειγματοληπτική βάση, αποδεικτικών στοιχείων που υποστηρίζουν τα ποσά και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Ο έλεγχος επίσης περιλαμβάνει την αξιολόγηση των λογιστικών αρχών που ακολουθήθηκαν, των εκτιμήσεων της διοίκησης της εταιρείας και γενικότερα της παρουσίασης των δεδομένων στις οικονομικές καταστάσεις, καθώς και την συμφωνία του περιεχομένου της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις οικονομικές καταστάσεις. Πιστεύουμε ότι ο έλεγχος που διενεργήθηκε παρέχει επαρκή βάση για τη διαμόρφωση της γνώμης μας. Κατά τη γνώμη μας, οι προαναφερόμενες Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα από κάθε ουσιώδη πλευρά την οικονομική θέση της εταιρείας και την ενοποιημένη οικονομική θέση του Ομίλου(του οποίου η εταιρεία τυγχάνει μητρική) κατά την 31 Δεκεμβρίου 2006, και τα αποτελέσματα των εργασιών της και του Ομίλου, καθώς και τις μεταβολές των Ιδίων Κεφαλαίων και τις ταμειακές ροές της εταιρείας και του Ομίλου της χρήσεως που έληξε αυτήν την ημερομηνία, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης που έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το περιεχόμενο της Έκθεσης του Δ.Σ. συμφωνεί με τις προαναφερόμενες οικονομικές καταστάσεις.⁷⁷

⁷⁷ www.plaisio.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ-2006)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου του 2006 θεωρείτο ως «έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη». Δεν προέκυψαν παρατηρήσεις κατά τον έλεγχο που διενεργήθηκε από τον Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Η1)

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ

Παρακάτω ακολουθούν τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας «ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ» για τις χρονολογίες 2004-2005-2006, τα οποία θα αναλυθούν σύμφωνα με τους αριθμοδείκτες αποδοτικότητας και γενικής ρευστότητας, καθώς αναλύονται και οι εκθέσεις των ορκωτών ελεγκτών λογιστών.

	2004	2005	2006
Μικτά Κέρδη	12.956.575	4.521.116	5.895.976
Καθαρές Πωλήσεις	49.670.978	19.356.000	19.649.623
Καθαρά Κέρδη Χρήσεως	1.679.896	3.808.475	1.923.250
Καθαρά Κέρδη μετά Φόρων	1.086.376	3.808.475	1.923.250
Αριθμός μετοχών	12.338.150	12.303.720	12.477.720
Καθαρά Κέρδη Εκμετάλλευσης	2.344.410	3.179.033	637.821
Χρηματοοικονομικά Έξοδα	664.514	629.442	1.285.429
Σύνολο Ενεργητικού	33.115.320	21.113.659	23.875.414
Διαθέσιμα	3.076.605	1.132.839	1.383.217
Απαιτήσεις	4.055.103	4.562.372	3.949.474
Αποθέματα	1.248.186	1.017.858	1.273.458
Βραχ. Υποχρεώσεις	24.071.927	17.675.116	23.082.634

Πηγή : www.pcsystems.gr

2004

Αριθ/της Μικτού Κέρδους : 26,08%

Αριθ./της Καθαρού Κέρδους : 3,38%

Κέρδη ανά μετοχή : 0,08

Αριθ./της αποδοτικότητας ενεργητικού : 9,08%

Αριθ./της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων : 6,15%

Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 0,34

2005

Αριθ./της Μικτού Κέρδους : 23,35%
Αριθ./της Καθαρού Κέρδους : 19,67%
Κέρδη ανά μετοχή : 0,30
Αριθ./της αποδοτικότητας ενεργητικού : 18,03%
Αριθ./της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων : 15,05%
Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 0,37

2006

Αριθ./της Μικτού Κέρδους : 30%
Αριθ./της Καθαρού Κέρδους : 9,78%
Κέρδη ανά μετοχή : 0,15
Αριθ./της αποδοτικότητας ενεργητικού : 8,05%
Αριθ./της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων : 2,67%
Αριθ./της γενικής ρευστότητας : 0,28

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (Η2)

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ(2004)

Προς τους κ.κ. Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας «ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ»

Ελέγξαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις καθώς και το σχετικό Προσάρτημα της Ανώνυμης Εταιρείας «ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ» της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2004. Ο έλεγχος μας στα πλαίσια του οποίου λάβαμε και γνώση πλήρους λογιστικού απολογισμού των εργασιών του υποκαταστήματος της εταιρείας, έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του Κ.Ν 2190/1920 «περί Ανωνύμων Εταιρειών» και τις ελεγκτικές διαδικασίες που κρίναμε κατάλληλες, με βάση τις αρχές και κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το

ΣΩΜΑ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ, οι οποίοι είναι σύμφωνοι με τις βασικές αρχές των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων. Τέθηκαν στη διάθεση μας τα βιβλία και στοιχεία που τήρησε η εταιρεία και μας δόθηκαν οι αναγκαίες για τον έλεγχο πληροφορίες και επεξηγήσεις που ζητήσαμε. Η εταιρεία εφάρμοσε ορθά το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο. Δεν τροποποιήθηκε η μέθοδος απογραφής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Επαληθεύσαμε τη συμφωνία του περιεχομένου της εκθέσεως διαχείρισεως του Διοικητικού Συμβουλίου προς την τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων, με τις σχετικές οικονομικές καταστάσεις. Το προσάρτημα περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από την παραγρ.1 του άρθρου 43^α του κωδ.Ν2190/1920, ενώ η κατάσταση ταμειακών ροών έχει καταρτιστεί με βάσει τις οικονομικές καταστάσεις και τα τηρούμενα από την εταιρεία βιβλία και στοιχεία. Από τον παραπάνω έλεγχο μας προέκυψαν τα εξής: 1) Η υφιστάμενη πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για συνταξιοδότηση ποσού 15.800 ευρώ περίπου που περιλαμβάνεται στο κονδύλι του παθητικού «Προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα» υπολείπεται της προβλεπόμενης από τις διατάξεις του κωδ.Ν.2190/1920 κατά ποσό 446.000 ευρώ περίπου, εκ των οποίων ποσό 17.000 ευρώ αφορά τη παρούσα χρήση και το υπόλοιπο ποσό 429.000 ευρώ τις προηγούμενες. 2) Στο κονδύλι του ενεργητικού «Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις» περιλαμβάνεται ποσό 5.862.843 ευρώ το οποίο αντιπροσωπεύει την αξία κτήσεως μετοχών σε εννέα εταιρείες οι οποίες δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών και σε δύο κοινοπραξίες. Πέντε εκ των εταιρειών αυτών(αξίας κτήσεως 1.357.953 ευρώ) δεν ελέγχονται από Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή. Η αποτίμηση των συμμετοχών αυτών έγινε στην αξία κτήσεως τους, και όχι όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 43 του Κ.Ν.2190/1920, στην εσωτερική λογιστική αξία σύμφωνα με τους τελευταίους νόμιμα συνταχθέντες ισολογισμούς, με συνέπεια οι συμμετοχές να εμφανίζονται αυξημένες κατά ποσό 3.627.000 ευρώ περίπου. Το ποσό αυτό θα έπρεπε να βαρύνει κατά ποσό 3.450.000 ευρώ τα αποτελέσματα προηγούμενων χρήσεων και κατά ποσό 177.000 ευρώ τα αποτελέσματα της παρούσας χρήσεως. 3) Στο κονδύλι του ενεργητικού «Απαιτήσεις» περιλαμβάνονται και απαιτήσεις σε καθυστέρηση ποσού 2.900.000 ευρώ περίπου. Για πιθανή ζημιά από την μη είσπραξη των απαιτήσεων αυτών, η εταιρεία έχει σχηματίσει πρόβλεψη ποσού 21.400 ευρώ, η οποία κατά τη γνώμη μας έπρεπε να είναι μεγαλύτερη κατά 1.960.000 ευρώ περίπου, με ισόποση μείωση των ιδίων κεφαλαίων, επιβάρυνση των αποτελεσμάτων προηγούμενων χρήσεων με ποσό 960.000 ευρώ περίπου, και των αποτελεσμάτων της παρούσης χρήσεως με ποσό 1.000.000 ευρώ περίπου. 4) Στο κονδύλι του ενεργητικού «Χρεόγραφα» περιλαμβάνεται και η αξία κτήσεως μετοχών εταιρειών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών ποσού 1.971.763 ευρώ. Η εταιρεία δεν αποτίμησε στις 31/12/2004 τις μετοχές αυτές, με συνέπεια τα αποτελέσματα χρήσεως να εμφανίζονται αυξημένα κατά ποσό 267.000 ευρώ περίπου, των προηγούμενων χρήσεων κατά 923.000 ευρώ περίπου, τα δε ίδια κεφάλαια κατά ποσό 1.190.000 ευρώ περίπου. 4) Η εταιρεία βασιζόμενη σε σχετικές φορολογικές διατάξεις επιβάρυνε τα αποτελέσματα χρήσεως με ποσό 136.588 ευρώ που αφορά το 1/5 των ζημιών από αποτίμηση χρεογράφων στη χρήση 2000. Το ανωτέρω ποσό σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ν.2190/1920, έπρεπε να επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσεως 2000. 5) Η εταιρεία δεν έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές για τις χρήσεις 1999 έως και 2004 και κατά συνέπεια οι φορολογικές της υποχρεώσεις αυτές δεν έχουν καταστεί οριστικές. Κατά τη γνώμη μας, οι ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις οι οποίες προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της εταιρείας απεικονίζουν μαζί με το Προσάρτημα, αφού ληφθούν υπόψη οι παραπάνω παρατηρήσεις μας, την περιουσιακή διάρθρωση και την

οικονομική θέση της εταιρείας κατά την 31η Δεκεμβρίου 2004, και τα αποτελέσματα της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, βάσει των σχετικών διατάξεων που ισχύουν και λογιστικών αρχών, οι οποίες έχουν γίνει γενικά παραδεκτές και δεν διαφέρουν από εκείνες που η εταιρεία εφάρμοσε στην προηγούμενη χρήση.⁷⁸

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου του 2004 κατατάσσεται στη κατηγορία «**διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**», καθώς φαίνεται πως ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής παρουσιάζει τις παρατηρήσεις του, οι οποίες προέκυψαν από τον έλεγχο που διενέργησε, καθώς διατυπώνονται με σαφήνεια και με αναφορά στις επιπτώσεις τόσο των αποτελεσμάτων χρήσης όσο και της Καθαρής Θέσης της εταιρείας.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ(2005)

Προς τους κ.κ. Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας «ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ» και της θυγατρικής της «ΣΑΜΑΡΑΣ Α.Ε.»

Ελέγξαμε τις συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις καθώς και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας «ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ» της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2005. Η ευθύνη της σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων βαρύνει τη Διοίκηση της εταιρείας. Η δική μας ευθύνη περιορίζεται στη διαμόρφωση και τη διατύπωση γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων, εδραιωμένης στον διενεργηθέντα έλεγχο.

Ο έλεγχος μας διενεργήθηκε σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα, που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν το σχεδιασμό και την εκτέλεση του ελεγκτικού έργου κατά τρόπο που να διασφαλίζει εύλογη βεβαιότητα ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδεις ανακρίβειες και παραλείψεις. Ο έλεγχος περιλαμβάνει την εξέταση, σε δειγματοληπτική βάση, αποδεικτικών στοιχείων που να στηρίζουν τα ποσά και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Ο έλεγχος επίσης περιλαμβάνει την αξιολόγηση των λογιστικών αρχών που ακολουθήθηκαν, των εκτιμήσεων της διοίκησης της εταιρείας και γενικότερα της παρουσίασης των δεδομένων στις οικονομικές καταστάσεις, καθώς και την αξιολόγηση της συνέπειας της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις οικονομικές καταστάσεις. Πιστεύουμε ότι ο έλεγχος που διενεργήθηκε παρέχει επαρκή βάση για τη διαμόρφωση της έκθεσης μας. Κατά τη γνώμη μας, οι προαναφερόμενες Οικονομικές Καταστάσεις απεικονίζουν ακριβοδίκαια την οικονομική θέση της εταιρείας και του Ομίλου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2005, και τα αποτελέσματα των εργασιών της και του Ομίλου, καθώς και τις μεταβολές των Ιδίων Κεφαλαίων και τις ταμειακές ροές της εταιρείας και του Ομίλου της χρήσεως που έληξε αυτήν την ημερομηνία, σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα που έχουν

⁷⁸ www.pcsystems.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ-2004)

υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, και το περιεχόμενο της Έκθεσης του Δ.Σ. είναι συνεπές με τις προαναφερόμενες οικονομικές καταστάσεις.

Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη ως προς τα συμπεράσματα του ελέγχου μας, εφιστούμε τη προσοχή σας στα παρακάτω θέματα που προέκυψαν από τον έλεγχο μας και παρατίθενται στις σημειώσεις του προσαρτήματος των οικονομικών καταστάσεων 1) Στη σημείωση 13 στην οποία γίνεται αναφορά στο γεγονός ότι οι φορολογικές δηλώσεις για τις χρήσεις 2000 μέχρι και 2005 δεν έχουν εξετασθεί από τις φορολογικές αρχές, με συνέπεια να υπάρχει το ενδεχόμενο επιβολής πρόσθετων φόρων και προσαυξήσεων κατά το χρόνο που θα εξετασθούν και θα οριστικοποιηθούν. Η έκβαση του φορολογικού ελέγχου δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί στο παρόν στάδιο και ως εκ τούτου, δεν έχει γίνει οποιαδήποτε πρόβλεψη στις οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με το θέμα αυτό. 2) Στη σημείωση 24 και όπως προκύπτει από την επιστολή της Νομικού Συμβούλου της εταιρείας προς εμάς με ημερομηνία 07/02/2006, έχει γίνει καταγγελία των συμβάσεων πιστώσεων ανοιχτού λογαριασμού δύο τραπεζών συνολικού ύψους 7.730.003,96 ευρώ (επί συνολικού ύψους οφειλών προς τις τράπεζες ποσού 9.478.714 ευρώ). Μετά από αίτηση της Εμπορικής Τράπεζας, εκδόθηκε σε βάρος της εταιρείας η υπ αριθ. 9082/2005 διαταγή πληρωμής του Πρωτοδικείου Αθηνών, ποσού 4.262.625,62 ευρώ και επεβλήθη συντηρητική κατάσχεση εις χείρας τρίτων επί των απαιτήσεων της. 3) Στη σημείωση 25, υπάρχει αναφορά για οφειλές σε προμηθευτές συνολικού ποσού 187.000 ευρώ περίπου, για τις οποίες έχουν επιδοθεί εξώδικες οχλήσεις και ποσού 1.458.000 ευρώ για τις οποίες έχουν γίνει αιτήσεις συντηρητικής κατάσχεσης.⁷⁹

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου του 2005 κατατάσσεται ως «**διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**» κατά την οποία τα θέματα που προκύπτουν από τον έλεγχο που διενεργήθηκε δεν επηρεάζουν τη γνώμη του ελεγκτή. «Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη..... οριστικοποιηθούν» και «Η έκβαση..... με το θέμα αυτό». Σε αυτήν την περίπτωση οι παραπάνω φράσεις εμπεριέχουν μια **αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών ελέγχων, καθώς ακολουθεί και μια αβέβαια έκβαση αγωγής σε εξέλιξη.**

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ(2006)

Προς τους Μετόχους της «ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ»

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της «ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΑΕ», που αποτελούνται από τον Ισολογισμό της 31 Δεκεμβρίου 2006 και τις καταστάσεις αποτελεσμάτων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και λοιπές επεξηγηματικές σημειώσεις.

⁷⁹ www.pcsystems.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ-2005)

Ευθύνη Διοίκησης για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Διοίκηση της εταιρείας έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει σχεδιασμό, εφαρμογή και διατήρηση συστήματος εσωτερικού ελέγχου σχετικά με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση οικονομικών καταστάσεων, απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται σε απάτη ή λάθος. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει επίσης την επιλογή και εφαρμογή κατάλληλων λογιστικών πολιτικών και τη διενέργεια λογιστικών εκτιμήσεων που είναι λογικές για τις περιστάσεις.

Ευθύνη Ελεγκτή

Δική μας ευθύνη είναι η έκφραση γνώμης επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχο μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχο σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν τη συμμόρφωση μας με τους κανόνες δεοντολογίας και το σχεδιασμό και διενέργεια του ελέγχου μας με σκοπό την εύλογη διασφάλιση ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια. Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για τη συγκέντρωση ελεγκτικών τεκμηρίων σχετικά με τα ποσά και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Οι διαδικασίες επιλέγονται κατά την κρίση του ελεγκτή και περιλαμβάνουν την εκτίμηση του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, λόγω απάτης ή λάθους. Για την εκτίμηση του κινδύνου αυτού, ο ελεγκτής λαμβάνει υπόψη το σύστημα εσωτερικού ελέγχου σχετικά με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών για τις περιστάσεις και όχι για την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της γνώμης μας.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα από κάθε ουσιώδη άποψη την οικονομική κατάσταση της εταιρείας και του Ομίλου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2006, την χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές τις ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Χωρία να διατυπώνουμε επιφύλαξη ως προς τα συμπεράσματα του ελέγχου μας, εφιστούμε τη προσοχή σας στη σημείωση 13β επί των οικονομικών καταστάσεων όπου αναφέρεται ότι οι φορολογικές δηλώσεις για ορισμένες χρήσεις δεν έχουν εξετασθεί από τις φορολογικές αρχές, με συνέπεια να υπάρχει το ενδεχόμενο επιβολής πρόσθετων φόρων και προσαυξήσεων κατά το χρόνο που θα εξετασθούν και θα οριστικοποιηθούν. Η έκβαση του φορολογικού ελέγχου δεν είναι

δυνατόν να προβλεφθεί στο παρόν στάδιο και ως εκ τούτου, δεν έχει γίνει οποιαδήποτε πρόβλεψη στις οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με το θέμα αυτό.

Αναφορά επί άλλων νομικών και κανονιστικών θεμάτων

Το περιεχόμενο της έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου είναι συνεπές με τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις.⁸⁰

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ανωτέρω έκθεση ελέγχου του 2006 κατατάσσεται ως «**διαφοροποιημένη έκθεση ελέγχου**» κατά την οποία τα θέματα που προκύπτουν από τον έλεγχο που διενεργήθηκε δεν επηρεάζουν τη γνώμη του ελεγκτή. «Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξηοριστικοποιηθούν» και «Η έκβασημε το θέμα αυτό». Σε αυτήν την περίπτωση οι παραπάνω φράσεις εμπεριέχουν μια **αβέβαια έκβαση μελλοντικών φορολογικών ελέγχων**.

Case Study: Parmalat: η Enron της Ευρώπης

Το σκάνδαλο της Parmalat ξέσπασε στις 11 Νοεμβρίου 2003, όταν οι ορκωτοί λογιστές που έκαναν έλεγχο στην εταιρεία εξέφρασαν αμφιβολίες ως προς μια επένδυση 500εκ.ευρώ στην εταιρεία Epiricum, με βάση της νήσους Καϋμάν. Αμέσως η εταιρεία Standard & Poor's υποβίβασε τη βαθμολογία των μετοχών της εταιρείας με συνέπεια την πτώση της τιμής των μετοχών. Παράλληλα η Επιτροπή που επιβλέπει το Χρηματιστήριο του Μιλάνου, ζήτησε διευκρινίσεις για τον τρόπο με τον οποίο η εταιρεία σκόπευε να εξυπηρετήσει τα χρέη της. Η διεύθυνση της Parmalat με σκοπό να καθησυχάσει τους πιστωτές και τους μετόχους της αποκάλυψε την ύπαρξη ενός αποθέματος 3,95 δις. ευρώ που υποτίθεται ότι βρισκόταν κατατεθειμένο σε ένα υποκατάστημα της Bank of America στις νήσους Καϋμάν. Τελικά αποδείχτηκε ότι όχι μόνο δεν υπήρχε το υποτιθέμενο απόθεμα αλλά αποκαλύφθηκε και η ύπαρξη χρέους της εταιρείας που ανέρχονται στα 11 δις. ευρώ. Όπως και στα σκάνδαλα των εταιρειών Enron, WorldCom κ.α. το χρέος ήταν κρυμμένο επιμελώς εδώ και χρόνια, πίσω από ένα σύστημα που χρησιμοποιούσε λογιστικές καταχρήσεις, ψευδείς απολογισμούς, παραποιημένα έγγραφα, φανταστικά κέρδη και σύνθετες πυραμίδες εταιρειών off-shore οι οποίες συμπλήρωναν η μία την άλλη κατά τέτοιο τρόπο ώστε να είναι αδύνατη η ανίχνευση της προέλευσης και του προορισμού των χρημάτων καθώς και η ανάλυση των λογαριασμών.

Και σε αυτό το εταιρικό σκάνδαλο υπήρξε συμμετοχή και ευθύνη ελεγκτικής εταιρείας της Grant Thornton Deloitte & Touche η οποία κάλυψε τη Διοίκηση της Parmalat όταν αυτή πραγματοποιούσε αδιαφανείς οικονομικές συναλλαγές, όπως αμφιλεγόμενες πωλήσεις ομολόγων και τήρηση

⁸⁰ www.pcsystems.gr (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ-2006)

διπλών λογιστικών βιβλίων με σκοπό την παραπλάνηση του επενδυτικού κοινού ως προς την πραγματική εικόνα της εταιρείας. Οι ζημιές της εταιρείας θάβονταν σε τραπεζικούς λογαριασμούς υπεράκτιων τραπεζών και με την έκδοση νέων ομολόγων εξασφαλιζόταν η εισροή νέου χρήματος. Κομβικός στην όλη υπόθεση υπήρξε ο ρόλος της Βρετανικής Επικρατείας νήσων Κέιμαν οι οποίες αποτελούν το πέμπτο μεγαλύτερο χρηματοοικονομικό κέντρο στον κόσμο.⁸¹ Όπως εκτιμάται τέτοιου είδους φορολογικοί παράδεισοι αποτελούν πλέον τις αποθήκες τοποθέτησης του ενός τετάρτου του παγκόσμιου πλούτου ενώ πέραν της δυνατότητας που προσφέρουν για φοροδιαφυγή, επιτρέπουν ακόμη και σε εισηγμένες εταιρείες υψηλής κεφαλαιοποίησης να αποκρύπτουν από τους επενδυτές χρέη τους μεγάλης αξίας.

Το μέγεθος και ο αντίκτυπος του σκανδάλου⁸² ανάγκασαν την Επιτροπή να εκδώσει ανακοίνωση στην οποία επισημαίνει τις πολιτικές που πρέπει να ακολουθήσουν τόσο οι εταιρείες όσο και τα κράτη-μέλη και η κοινότητα στο σύνολο της προκειμένου να αποφευχθούν παρόμοιες καταστάσεις στο μέλλον. Στην ανακοίνωση της η Επιτροπή επισημαίνει την ύπαρξη τεσσάρων γραμμών άμυνας κατά των αθέμιτων εταιρικών πρακτικών. Η πρώτη γραμμή είναι ο εσωτερικός έλεγχος που ασκείται στους κόλπους της εκάστοτε εταιρείας ιδίως από τα μέλη του Διοικητικού της Συμβουλίου. Τη δεύτερη γραμμή άμυνας αποτελούν πρωτίστως οι ελεγκτές. Οι ελεγκτές πρέπει να είναι ανεξάρτητοι και να πιστοποιούν ότι οι λογαριασμοί της εκάστοτε εταιρείας δίδουν μια πραγματική και ορθή εικόνα για την οικονομική της κατάσταση. Την Τρίτη γραμμή άμυνας αποτελεί η εποπτεία και η επιτήρηση. Προς το σκοπό αυτό απαιτείται συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών στο σύνολο των κλάδων και σε διασυνοριακή βάση, με την παραχώρηση επαρκών εξουσιών στις αρχές που ασκούν την εποπτεία. Την τέταρτη γραμμή άμυνας συνιστούν οι μηχανισμοί επιβολής του νόμου. Η γραμμή αυτή περιλαμβάνει την ποινική δίωξη και αφορά κατά κύριο λόγο την αστυνομία, τις δικαστικές αρχές και τις άλλες κρατικές αρχές που είναι αρμόδιες για την πάταξη του χρηματοοικονομικού εγκλήματος.

Το σκάνδαλο της Parmalat ανέδειξε την αλληλεξάρτηση των ευρωπαϊκών οικονομιών και την αναγκαία κοινή πρόληψη και αντιμετώπιση παρόμοιων καταστάσεων. Έθεσε την Ευρώπη το δίλημμα αν θα ακολουθήσει τις Αμερικάνικες πρακτικές με την εισαγωγή δρακόντειας νομοθεσίας τύπου Sarbanes-Oxley ή θα χαράξει το δικό της δρόμο. Ο κοινοτικός επίτροπος εσωτερικής αγοράς Frits Bolkestein έδωσε το στίγμα των επιδιώξεων της Ένωσης τονίζοντας ότι απαιτούνται ευρωπαϊκές λύσεις προσαρμοσμένες στις ευρωπαϊκές ανάγκες, που σέβονται τις πολιτισμικές διαφορές της ηπείρου και έχουν την πλήρη υποστήριξη του ευρωπαϊκού κλάδου των ορκωτών ελεγκτών. Η επιβολή αμερικανικών προτύπων στις ευρωπαϊκές εταιρείες δεν πρέπει να γίνει κανόνας και για τον λόγο αυτό η Ευρωπαϊκή Ένωση θα αναλάβει η ίδια την κανονιστική ρύθμιση των εταιρειών της.

⁸¹ Οι τρεις νήσοι αποτελούν την έδρα 60.000 υπεράκτιων εταιρειών, 480 τραπεζών, 5.000 αμοιβαίων κεφαλαίων, 760 ασφαλιστικών εταιρειών, και 300 διαπιστευμάτων.

⁸² Τα θύματα της απάτης υπολογίζεται ότι ανέρχονται σε περισσότερους από 115.000 επενδυτές και μικρο-αποταμιευτές ενώ το εργατικό δυναμικό της εταιρείας κυμαίνονταν περίπου σε 37.000 υπαλλήλους σε περισσότερες από 30 χώρες.

Case Study: Ενεργειακός Όμιλος Enron - Τέξας Η.Π.Α

Στα τέλη του 2001 προκλήθηκε σάλος στις Η.Π.Α. από το ξέσπασμα του σκανδάλου της Enron. Η πτώχευση του ενεργειακού κολοσσού, αποτέλεσμα λογιστικής απάτης, επέφερε την απόλυση 5.600 ατόμων. Πολλοί εργαζόμενοι έχασαν μεγάλα ποσά των συνταξιοδοτικών κεφαλαίων τους τα οποία είχαν επενδυθεί σε μετοχές⁸³, ενώ παράλληλα ζημιώθηκαν χιλιάδες μέτοχοι με την εξαφάνιση κεφαλαίου αξίας 68δισ δολαρίων. Στη μετοχή της εταιρείας, στο Χρηματιστήριο στη Γουόλ Στριτ, πριν ξεσπάσει το σκάνδαλο, συνταξιοδοτικοί οργανισμοί στις Η.Π.Α είχαν τοποθετήσει δεκάδες εκατομμύρια δολάρια από τα αποθεματικά τους, που βέβαια χάθηκαν όταν η τιμή της μετοχής με την αποκάλυψη του σκανδάλου, κατέρρευσε. Η εταιρεία αποκόμιζε τα περισσότερα των κερδών της από συμβόλαια φυσικού αερίου, ενώ οι επικεφαλές της παρουσίαζαν την επιχείρηση ως εταιρεία παροχής ολοκληρωμένων υπηρεσιών στο τομέα για να δικαιολογήσουν την χρηματιστηριακή της αξία.⁸⁴ Και ενώ οι περισσότερες εμπορικές επιχειρήσεις γνωρίζοντας ότι μια αιφνιδιαστική κατάρρευση των αγορών, μπορεί να εξανεμίσει τα διαθέσιμα κεφάλαια φροντίζουν να λαμβάνουν προληπτικά μέτρα, η Enron προχώρησε στην αποδέσμευση κεφαλαίων και τον δανεισμό, προκειμένου να πραγματοποιήσει επενδύσεις σε διεθνείς ενεργειακούς σταθμούς και επιχειρήσεις ύδρευσης που οδήγησαν στην απόκτηση υποδομής αξίας δισεκατομμυρίων δολαρίων.

Μόλις όμως η εταιρεία βρέθηκε αντιμέτωπη με την κρίση, ελάχιστα ακίνητα είχαν την απαραίτητη αξία για πρόσθετο δανεισμό και η αναγκαία ρευστοποίηση εξαντλήθηκε ταχύτατα. Ο συνδυασμός αυτών των παραγόντων οδήγησαν την Enron στην κατάρρευση. Οι μαζικές αποκαλύψεις ξεκίνησαν όταν συντάκτες του περιοδικού Fortune που έθεσαν το ερώτημα από πού προέρχονται τα εταιρικά κέρδη.⁸⁵ Όπως αποδείχτηκε εκ των υστέρων η φαινομενική κερδοφορία της εταιρείας οφείλονταν κατά κύριο λόγο στην αδιαφάνεια των λογαριασμών και κυρίως στη χρήση εταιρειών εκτός ισολογισμού, οι οποίες θεωρητικά αποτελούσαν μεμονωμένα και ανεξάρτητα νομικά πρόσωπα. Στην πραγματικότητα η εταιρεία είχε τεράστιες ζημιές τις οποίες όμως κάλυπτε δημιουργώντας εκατοντάδες θυγατρικές εταιρείες εκτός ισολογισμού, οι οποίες απορροφούσαν οτιδήποτε δεν έπρεπε να ζημιώνει τη μητρική εταιρεία, δηλαδή νομικά πρόσωπα που χρησίμευαν ως «κάδος αχρήστων» στον οποίο μεταφέρονταν οι ζημιές και τα χρέη από τον ισολογισμό της εταιρείας.

Το σύστημα αυτό της δημιουργικής λογιστικής της Enron έδινε στους επενδυτές την εντύπωση ότι η εταιρεία ήταν κερδοφόρος. Συνεπώς η τιμή της μετοχής της, διατηρούνταν σε υψηλά επίπεδα εξυπηρετώντας φαινομενικά μόνο τα συμφέροντα των μετόχων. Στην ουσία επαυξάνονταν η αμοιβή των ανώτερο στελεχών και των μελών του Δ.Σ. της εταιρείας δεδομένου της αμοιβής τους με βάση την επίδοση των μετοχών. Τα πρόσωπα αυτά αποσκοπούσαν σε καιροσκοπικές πρακτικές και βραχυπρόθεσμα οφέλη, πουλώντας γρήγορα τις μετοχές τους και ρευστοποιώντας τα ποσοστά τους⁸⁶ με αποτέλεσμα να ζημιώσουν μακροπρόθεσμα την εταιρεία και τους μετόχους.

⁸³ Η τιμή της μετοχής άγγιζε τα 90 δολάρια τα οποία βέβαια χάθηκαν όταν η τιμή της μετοχής με την αποκάλυψη του σκανδάλου, κυριολεκτικά κατέρρευσε.

⁸⁴ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ/The New York Times posted by Greek-American-news-agency at 5/28/2006 08:38:00 AM

⁸⁵ "The Smartest Guys in the Room" των δημοσιογράφων του περιοδικού Fortune, Μπέθανι Μακλιν και Πίτερ Έλκιντ

⁸⁶ Στην τριετία 1998-2001 ο Λέι κέρδισε από αμοιβές και stock options πάνω από 220εκ.δολάρια και ο Στίλινγκ πάνω από 150εκ.δολάρια.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξένα

- Pickett, K. H. S. (Assisted by Pickett, J. M.) (2003). “The internal auditing handbook”, 2nd edition, Wiley
- Pickett K.H. Spencer (1997) σελ.43 και Dunn John (1996) σελ.274
- Arens, A., και Loebbecke, J., (2000), *Auditing: An integrated approach*, Prentice Hall International, New Jersey.
- Cosserat, G., (2000), *Modern Auditing*, John Wiley & Sons, Inc. N.Y.
- Hayes, R., Dassen, R., Schilder, A. and Wallage, Ph. (2005), *Principles of Auditing: An introduction to International Auditing Standards*, second edition, London: Prentice Hall and Financial Times.
- Ibid σελ.48-68
- Dane Country Internal Audit ordinance
- Cook-Wincle (1976), “Auditing, Philosophy and Technique”
- IOSCO, Survey Report on Regulation and Oversight of Auditors, σπ,σ.12
- Gordon, σπ,σ.5 Του ίδιου What Enron Means for the Management and Control of the Modern Business Corporation: Some Initial Reflections(2002) 69/Univ Chi LR 1233
- J.N. Gordon, Governance Failures of the Enron Board and the New Information Order of Sarbanes-Oxley, Discussion Paper 416, Harvard Law School, April 2003,6
- 901 F 2d 624(7th Cir 1990)
- DiLeo v Ernst & Young, σπ, σ.629
- Coffee, Gatekeeper Failure and Reform, σπ, 310

Ελληνική

- Κ.Κάντζος και Α.Χονδράκη «Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική» έκδοση 2^η
- Καζαντζής Χ., 2006, Έλεγκτική & Εσωτερικός Έλεγχος, Μία συστηματική προσέγγιση Εννοιών, Αρχών και Προτύπων, Εκδόσεις Business Plus Α.Ε

- Παπαστάθης Π. 2003 “Ο Σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις και στους οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του.”
- Τσαγκλακάνος Α. (1997), «Ελεγκτική»,
- Παπάς Α.(1999), *Εισαγωγή στην Ελεγκτική*, Εκδόσεις Μπένου, ΑΘΗΝΑ.
- Καζαντζής, Χ.(2006), *Ελεγκτική και Εσωτερικός έλεγχος*, Εκδόσεις Business Plus, Πειραιάς.
- Νόμος 2110/1920 «περί ανωνύμων εταιρειών» ΦΕΚ 139 Α' , άρθρο 40, όπως αυτός έχει συμπληρωθεί και τροποποιηθεί από πλήθος Προεδρικών Διαταγμάτων
- Νομοθετικό Διάταγμα 3329/1955 περί «Συστάσεως Σώματος Ορκωτών Λογιστών» ΦΕΚ Α', 230/1955
- Προεδρικό Διάταγμα 226/1992 περί «συστάσεως οργανώσεως και λειτουργίας του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών, καθώς και περί των όρων εγγραφής σε Ειδικό Μητρώο και ασκήσεως του επαγγέλματος του Ορκωτού Ελεγκτή», ΦΕΚ 120 Α', 14.7.1992
- Ακρωνύμιο του σωματείου Έλληνες Πραγματογνώμονες Ελεγκτές-Λογιστές
- Ακρωνύμιο του συλλόγου Εγκεκριμένων Λογιστών Ελεγκτών
- Καραμάνης Κ.(2008) «Σύγχρονη Ελεγκτική»
- Περράκης Ε. « Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας» Τόμος 9, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα Β' Έκδοση 2004
- Φίλος Λ. Ιωάννης (2000)
- Φ.Ε.Κ. /1589 /22-10-2004
- Βιβλίο Ανακοινωθέντων Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων, Προτύπων Πιστοποίησης και Δεοντολογίας , Έκδοση 2005
- Λουμιώτης Βασίλειος (2008) «Βασικές οδηγίες Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων», Αθήνα, Β ΈΚΔΟΣΗ
- Λεμονάκης Μ. Χρήστος (2005)
- Ιατρίδης Γεώργιος –Ο Νόμος Sarbanes-Oxley-Οφέλη και Επιπτώσεις

- Αλαμάνος Χ.2007 «Η ελληνική και παγκόσμια οικονομία σε συνδυασμό με την εταιρική διακυβέρνηση και την εφαρμογή των ΔΛΠ και ΔΕΠ, Οικονομικά Χρονικά, τεύχος Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2007»
- Νιάρχος Νικήτας «Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων»2004

Ηλεκτρονικές Πηγές- Διαδίκτυο

- www.europa.eu.int
- www.iasc.org.uk
- www.fasb.org
- www.ifac.org
- www.sec.gov
- www.soel.gr
- http://www.theiia.org/index.cfm?doc_id=266
- <http://www.soel.gr/>
- <http://www.nbg.gr/>
- www.minoan.gr
- www.president.gr
- www.karamolegos-bkr.gr
- www.cretafarm.gr
- www.plaisio.gr
- www.pcsystems.gr
- www.ase.gr